

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Departament Monitoringu Środowiska

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie

ROCZNA OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

raport wojewódzki za rok 2019

zatwierdził:
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

Paweł Ciećko

Szczecin 2020

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie
Departamentu Monitoringu Środowiska
ul. Niemcewicza 26
71-502 Szczecin

ROCZNA OCENA JAKOŚCI POWIETRZA
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM
RAPORT WOJEWÓDZKI ZA ROK 2019

Raport opracowany w Regionalnym Wydziale Monitoringu
Środowiska w Szczecinie
Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu
Ochrony Środowiska przez zespół w składzie:

Renata Pałyska – wojewódzki koordynator oceny
Marta Bursztynowicz - wojewódzki administrator SI JPOAT

Szczecin, kwiecień 2020

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	4
1.1.	Podstawy prawne oceny jakości powietrza.....	4
1.2.	Cele oceny jakości powietrza.....	5
2.	Kryteria i metody oceny.....	7
2.1.	Kryteria oceny jakości powietrza.....	7
	Zaokrąglanie wyników obliczeń w ocenie jakości powietrza przy porównaniu	
2.2.	z wartościami kryteriów.....	11
2.3.	Metody oceny jakości powietrza.....	13
3.	Obszar podlegający ocenie.....	14
3.1.	Podział województwa na strefy.....	14
3.2.	Charakterystyka województwa zachodniopomorskiego.....	15
4.	System rocznej oceny jakości powietrza w województwie.....	18
4.1.	System pomiarów zanieczyszczeń powietrza.....	18
4.2.	System modelowania matematycznego.....	22
4.3.	Inne metody oceny jakości.....	24
5.	Warunki meteorologiczne w roku podlegającym ocenie.....	26
6.	Emisja zanieczyszczeń do powietrza na obszarze województwa.....	32
7.	Wyniki oceny jakości powietrza.....	38
7.1.	Ocena wykonana ze względu na ochronę zdrowia ludzi.....	38
7.1.1.	Dwutlenek siarki SO ₂	38
7.1.2.	Dwutlenek azotu NO ₂	43
7.1.3.	Tlenek węgla CO.....	47
7.1.4.	Benzen C ₆ H ₆	48
7.1.5.	Ozon O ₃	50
7.1.6.	Pył PM ₁₀	56
7.1.7.	Pył PM _{2,5}	61
7.1.8.	Ołów Pb w pyłe PM ₁₀	64
7.1.9.	Arsen As w pyłe PM ₁₀	65
7.1.10.	Kadm Cd w pyłe PM ₁₀	66
7.1.11.	Nikiel Ni w pyłe PM ₁₀	68
7.1.12.	Benzo(a)piren w pyłe PM ₁₀	69
7.1.13.	Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę zdrowia.....	72
7.2.	Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin.....	73
7.2.1.	Dwutlenek siarki SO ₂	73
7.2.2.	Tlenki azotu NO _x	76
7.2.3.	Ozon O ₃	78
7.2.4.	Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę roślin.....	83
8.	Strefy, w których wystąpiły przekroczenia.....	84
9.	Udokumentowanie wyników oceny.....	84
10.	Podsumowanie oceny.....	86
11.	Słownik skrótów i terminów użytych w opracowaniu.....	88
	Załącznik 1. Zestawienie sytuacji przekroczeń w województwie.....	91

1. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi rezultat rocznej oceny jakości powietrza wykonanej na podstawie badań przeprowadzonych w roku 2019 i analiz wykonanych na poziomie wojewódzkim i krajowym, dotyczących stanu zanieczyszczenia powietrza na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz stopnia dotrzymania obowiązujących kryteriów jakości powietrza. Zasadniczym elementem analiz było sklasyfikowanie stref województwa zachodniopomorskiego pod kątem spełniania wymagań w zakresie jakości powietrza oraz wskazanie i opisanie przypadków występowania przekroczeń określonych prawem poziomów.

Ocena roczna została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych wskazanych w dalszej części dokumentu. Przedstawiono w nim również cele wykonania oceny, jej kryteria oraz zastosowane metody. Scharakteryzowano funkcjonujący na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz wykorzystany w przedstawionej analizie system oceny jakości powietrza oraz jego poszczególne elementy. Przytoczono podstawowe informacje dotyczące wielkości emisji do powietrza wybranych substancji zanieczyszczających, a także dane dotyczące warunków meteorologicznych panujących w roku 2019, mających wpływ na występujące poziomy stężenia zanieczyszczeń.

1.1. Podstawy prawne oceny jakości powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Wyniki ocen dla danego województwa są niezwłocznie przekazywane zarządowi województwa. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje zbiorczej oceny jakości powietrza w skali kraju.

Obowiązek wykonywania rocznej oceny jakości powietrza w strefach wynika z przepisów prawa UE, przeniesionych do prawa krajowego.

Podstawowymi krajowymi aktami prawnymi, określającymi obowiązki, zasady i kryteria w zakresie prowadzenia oceny jakości powietrza w Polsce są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r. poz. 1031) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931)

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2018 r. poz. 1119);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 r. poz. 914).

Z wykonywaniem oceny powiązane są również inne przepisy prawa krajowego:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (*dla pyłu PM_{2,5}*) (Dz. U. z 2012 r. poz. 1029);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2018 r. poz. 1120).
- ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1355 - t.j., z późn. zm.).

1.2. Cele oceny jakości powietrza

Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

1. *Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego).*

Wartości kryterialne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 1031).

Wynik klasyfikacji jest podstawą do określenia potrzeby podjęcia i prowadzenia określonych działań na rzecz utrzymania lub poprawy jakości powietrza w danej strefie (w tym opracowywania programów ochrony powietrza POP) - tabele 1.1, 1.2 i 1.3.

2. *Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach.*

Informacje te są niezbędne do określenia obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (redukcji stężeń zanieczyszczeń) lub, w przypadku uznania posiadanych informacji za niewystarczające – do przeprowadzenia dodatkowych badań we wskazanych rejonach.

3. *Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji)*

Określenie przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń, w rozumieniu wskazania źródeł lub grup źródeł emisji odpowiedzialnych za zanieczyszczenie powietrza w danym rejonie, często wymaga przeprowadzenia złożonych analiz, z wykorzystaniem

obliczeń za pomocą modeli matematycznych. Analizy takie stanowią element programu ochrony powietrza POP. W niektórych przypadkach, informacje zgromadzone na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza, w połączeniu z wynikami wieloletnich badań, ze znajomością rejonu i z doświadczeniem osób wykonujących ocenę, mogą pozwolić na wskazanie przyczyn przekroczeń norm jakości powietrza na określonych obszarach.

Tabela 1.1. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny¹⁾

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

¹⁾ Dotyczy zanieczyszczeń: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb w pyłe PM₁₀ - ochrona zdrowia oraz: dwutlenku siarki SO₂ tlenków azotu NO_x - ochrona roślin.

Tabela 1.2. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy¹⁾

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Oczekiwane działania
A	nie przekraczający poziomu docelowego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
C	powyżej poziomu docelowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

¹⁾ Dotyczy: ozonu O₃ (ochrona zdrowia ludzi, ochrona roślin) oraz arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni, benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe PM₁₀ - ochrona zdrowia ludzi.

Tabela 1.3. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego

Klasa strefy	Poziom stężenie ozonu	Oczekiwane działania
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020

2. Kryteria i metody oceny

2.1. Kryteria oceny jakości powietrza

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2,5}
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Zgodnie z art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska, kryteriami oceny i klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji (dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji)¹,
- poziom docelowy substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu),
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

Poziom dopuszczalny oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

Poziom celu długoterminowego oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

---

¹ Poczawszy od 1 stycznia 2015 r. dla żadnego z zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej nie jest już określony margines tolerancji. Tym samym nie stanowi on obecnie kryterium oceny i klasyfikacji stref .

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, oceny ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, ozonu O₃, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb, arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni i benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe PM₁₀ dokonuje się w strefach na terenie całego kraju, z wyłączeniem:

- a) terenów zamkniętych lub instalacji przemysłowych,
- b) miejsc niezamieszkałych, do których obowiązuje zakaz wstępu,
- c) jezdni dróg i pasów dzielących drogi, z wyjątkiem sytuacji, w której piesi mają dostęp do pasa dzielącego drogę.

W ocenie ze względu na ochronę zdrowia ludzi uwzględnia się wyniki pomiarów z właściwie zlokalizowanych stanowisk pomiarowych każdego typu (tła, komunikacyjnych i przemysłowych) funkcjonujących na stacjach miejskich, podmiejskich i pozamiejskich.

Oceny poziomów stężeń substancji w powietrzu ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x i ozonu O₃ dokonuje się w strefach na terenie całego kraju, z wyłączeniem miejsc wymienionych wyżej oraz miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy.

W ocenie dla NO_x i SO₂ należy uwzględniać wyniki pomiarów z właściwie zlokalizowanych stacji pozamiejskich, dla ozonu wyniki ze stacji pozamiejskich i podmiejskich.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, ozonu O₃, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb, arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni i benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe PM₁₀ zamieszczono w tabeli 2.1. Dla pyłu PM_{2,5} oraz ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Kryteria te zestawiono w tabelach 2.2 i 2.3.

Tabela 2.1. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, BaP, O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S8max ≤ 10 mg/m ³	S8max > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 5 µg/m ³	Sa > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
pył zawieszony PM10	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$
ołów	dopuszczalny	rok	$Sa \leq 0.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 0.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
arsen	docelowy	rok	$Sa \leq 6 \text{ ng}/\text{m}^3$	$Sa > 6 \text{ ng}/\text{m}^3$
kadm	docelowy	rok	$Sa \leq 5 \text{ ng}/\text{m}^3$	$Sa > 5 \text{ ng}/\text{m}^3$
nikiel	docelowy	rok	$Sa \leq 20 \text{ ng}/\text{m}^3$	$Sa > 20 \text{ ng}/\text{m}^3$
benzo(a)piren	docelowy	rok	$Sa \leq 1 \text{ ng}/\text{m}^3$	$Sa > 1 \text{ ng}/\text{m}^3$
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem $S8\text{max}_d > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem $S8\text{max}_d > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

Sa - stężenie średnie roczne

$S1$ – stężenie 1-godzinne

$S24$ – stężenie średnie dobowe

$S8\text{max}$ – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego

$S8\text{max}_d$ – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania

Ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM10

Tabela 2.2. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla PM2,5 ze względu na ochronę zdrowia ludzi (faza II - do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r.

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A1	Klasa C1
pył PM2,5	dopuszczalny - faza II	rok	$Sa \leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$Sa > 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Objaśnienia do tabeli:

Sa - stężenie średnie roczne

Tabela 2.3. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu O_3 ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 r.)

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
Ozon	cel długoterminowy	8-godz.	$S8\text{max} \leq 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w ocenianym roku	$S8\text{max} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli:

$S8\text{max}$ – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO_2 , tlenków azotu NO_x i ozonu O_3 zamieszczono w tabeli 2.4. Dla ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego (tabela 2.5).

Tabela 2.4. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x i ozonu O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 20 µg/m ³	Sa > 20 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	pora zimowa (okres od 01 X do 31 III)	Sw ≤ 20 µg/m ³	Sw > 20 µg/m ³
tlenki azotu	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 30 µg/m ³	Sa > 30 µg/m ³
ozon	docelowy	okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	AOT40 _{5L} ≤ 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)	AOT40 _{5L} > 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

Sw- stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.

AOT40_{5L} –suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³. Wartość uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Tabela 2.5. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie ozonu O₃ (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 r.).

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
ozon	cel długoterminowy	okres wegetacyjny (1V – 31 VII)	AOT40 ≤ 6000 µg/m ³ *h (w roku podlegającym ocenie)	AOT40 > 6000 µg/m ³ *h (w roku podlegającym ocenie))

AOT40 –suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³

2.2. Zaokrąglanie wyników obliczeń w ocenie jakości powietrza przy porównaniu z wartościami kryteriów

Parametry statystyczne określone na podstawie serii wyników pomiarów stężeń zanieczyszczenia oblicza się w oparciu o dane niezaokrąglone (wartości stężeń uzyskane z pomiarów, z pełną dostępną liczbą miejsc po przecinku). Zgodnie z obowiązującymi zasadami wykonywania oceny jakości powietrza i raportowania danych na poziom Unii Europejskiej, ostatnim krokiem obliczeń, przed porównaniem uzyskanej wartości z odpowiednią wartością kryterialną jest jej zaokrąglenie. Do porównania określonych parametrów z wartościami kryterialnymi w rocznych ocenach jakości powietrza przyjmuje się taką samą dokładność parametru (liczbę miejsc po przecinku) z jaką zapisano odpowiednią wartość normatywną (poziom dopuszczalny, docelowy lub celu długoterminowego) w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Z wyjątkiem ołowiu, normowane stężenia pozostałych zanieczyszczeń są określone z dokładnością do jedności (są liczbami całkowitymi, przy odpowiednich jednostkach stężenia). Liczbę miejsc

po przecinku (oraz jednostki, w jakich określone są wartości kryterialne stężeń w przepisach prawa) dla poszczególnych substancji podano w tabeli 2.6.

Podana zasada zaokrąglania wyników ma zastosowanie jedynie do porównania określonego stężenia (parametru) z odpowiednią wartością normatywną, w celu oceny dotrzymania lub przekroczenia tej wartości na określonym stanowisku pomiarowym.

Tabela 2.6. Sposób zaokrąglania wyników (liczba miejsc po przecinku) przy porównywaniu stężeń (parametrów) określonych na podstawie pomiarów z wartościami kryterialnymi stosowanymi w rocznej ocenie jakości powietrza, dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Parametr	Jednostka	Liczba miejsc po przecinku	Przykład
Dwutlenek siarki SO ₂	stężenie 24-godz. S24 percentyl S99,18 ze stężeń 24 godz. stężenie 1-godz. S1 percentyl S99,7 ze stężeń 1-godz.	µg/m ³	0	45 µg/m ³
Dwutlenek siarki SO ₂	stężenie średnie w sezonie	µg/m ³	0	12 µg/m ³
Dwutlenek azotu NO ₂	stężenie średnie roczne Sa stężenie 1-godz. S1 percentyl S99,8	µg/m ³	0	21 µg/m ³
Tlenki azotu NO _x	stężenie średnie roczne Sa	µg/m ³	0	12 µg/m ³
Tlenek węgla CO	stężenie 8-godz. S8	mg/m ³	0	9 mg/m ³
Benzen C ₆ H ₆	stężenie średnie roczne Sa	µg/m ³	0	1 µg/m ³
Ozon O ₃	stężenie 8-godz. S8	µg/m ³	0	115 µg/m ³
Ozon O ₃	liczba dni w roku ze stężeniem S8 wyższym od 120 µg/m ³ uśredniona dla 1-3 lat	-	0	25 dni
Ozon O ₃	AOT40	µg/m ³ ·h	0	15866 µg/m ³ ·h
Pył PM10	stężenie średnie roczne Sa stężenie 24-godz. S24 percentyl S90,4 ze stężeń 24-godz.	µg/m ³	0	41 µg/m ³
Pył PM2,5	stężenie średnie roczne Sa	µg/m ³	0	12 µg/m ³
Ołów Pb	stężenie średnie roczne Sa	µg/m ³	1	0,2 µg/m ³
Arsen As	stężenie średnie roczne Sa	ng/m ³	0	2 ng/m ³
Kadm Cd	stężenie średnie roczne Sa	ng/m ³	0	3 ng/m ³
Nikiel Ni	stężenie średnie roczne Sa	ng/m ³	0	5 ng/m ³
Benzo(a)piren B(a)P	stężenie średnie roczne Sa	ng/m ³	0	2 ng/m ³

2.3. Metody oceny jakości powietrza

Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie jego stężeń występujących w rejonach, gdzie stężenia te są najwyższe na obszarze strefy.

Zaliczenie strefy do gorszej klasy (klasa C) nie oznacza zatem, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych kryteriów. Przypisanie strefie klasy C nie oznacza także konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie (z reguły o ograniczonym zasięgu) i dla określonych zanieczyszczeń.

Rocznej oceny jakości powietrza dokonuje się na podstawie informacji dotyczących poziomów i przestrzennych rozkładów stężenia normowanych zanieczyszczeń. Informacji tych mogą dostarczać różne metody, do których należą:

Pomiary intensywne, do których zalicza się pomiary wykonywane na stałych stanowiskach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obejmujące:

- pomiary ciągłe prowadzone z zastosowaniem mierników automatycznych,
- pomiary manualne prowadzone codziennie (jeśli metodą referencyjną jest metoda manualna),
- w odniesieniu do benzenu, As, Cd, Ni i B(a)P – również pomiary manualne prowadzone w sposób systematyczny, odpowiednio do metodyk referencyjnych.

Pomiary wskaźnikowe, obejmujące pomiary wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, dla których wymagania co do celów jakości danych są mniej restrykcyjne niż dla pomiarów intensywnych. Do grupy pomiarów wskaźnikowych należą pomiary wykonywane w ograniczonym czasie (okresowe, cykliczne), w tym prowadzone z wykorzystaniem stacji mobilnych. Do grupy tej zaliczane będą również (na etapie wykonywania oceny) pozostałe pomiary, prowadzone na stałych stanowiskach, których kompletność nie spełnia wymagań stawianych pomiarom intensywnym.

Obliczenia z wykorzystaniem matematycznych modeli transportu i przemian substancji w powietrzu.

Obiektywne szacowanie w oparciu o analizę informacji o emisji zanieczyszczeń i jej źródłach, sposobie zagospodarowania terenu, warunkach topograficznych i klimatycznych rozważanych obszarów.

3. Obszar podlegający ocenie

3.1. Podział województwa na strefy

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914).

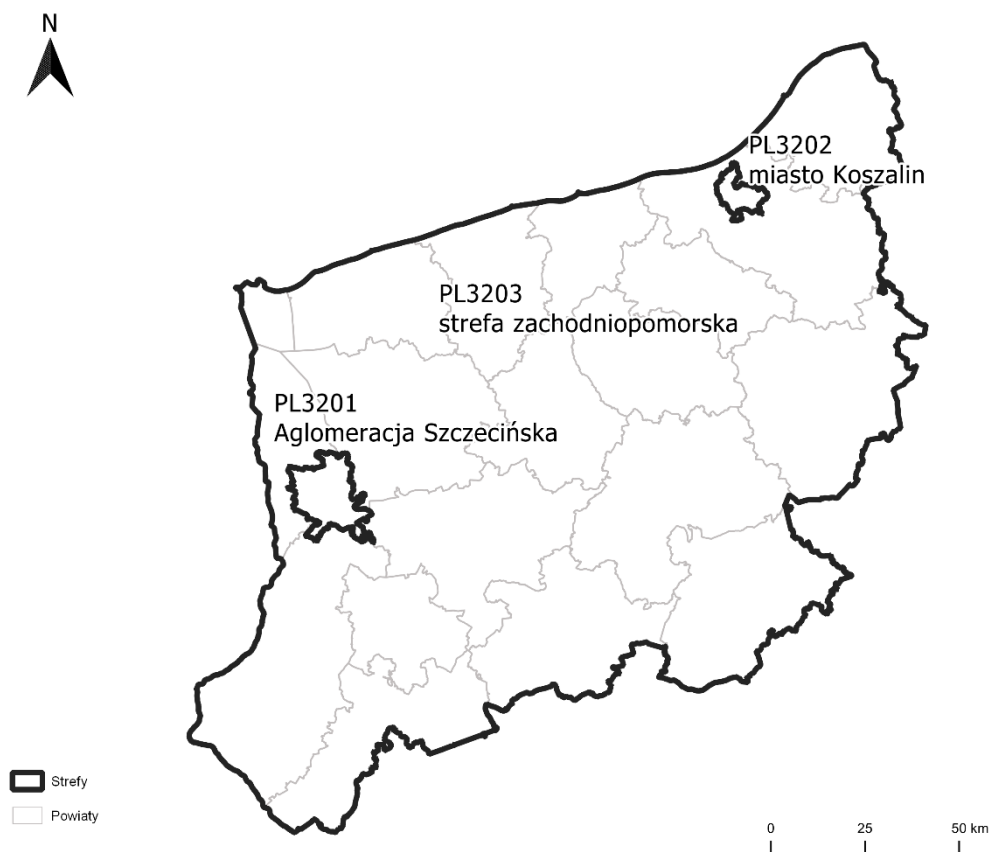
Liczba stref w Polsce wynosi 46, wśród których jest obecnie 12 aglomeracji, 18 miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (nie będących aglomeracją) oraz 16 stref – pozostałych obszarów województw. Oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi prowadzone są w każdej z 46 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględnia się 16 stref – ocenie tej nie podlegają strefy - aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. i strefy - miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.

Podział województwa zachodniopomorskiego na strefy

Listę stref podlegających rocznej ocenie jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2019 rok przedstawiono w tabeli 3.1. oraz na rysunku 3.1.

Tabela 3.1. Lista stref województwa zachodniopomorskiego objętych roczną oceną jakości powietrza za 2019 r.

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km2]	Liczba mieszkańców w strefie	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	aglomeracja	301	402 067	tak	nie
2	PL3202	miasto Koszalin	miasto pow. 100.000 mieszk.	98	107 225	tak	nie
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	reszta województwa	22 506	1 189 052	tak	tak

Rysunek 3.1. Podział województwa zachodniopomorskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2019 r.

3.2. Charakterystyka województwa zachodniopomorskiego

Województwo zachodniopomorskie położone jest w północno-zachodniej Polsce, nad Morzem Bałtyckim. Na podstawie danych GUS, powierzchnia województwa zachodniopomorskiego wynosi 22 897 km², a liczba ludności wynosi 1 698 344. Na zachodzie obszar województwa graniczy z Niemcami – z krajami związkowymi Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia. Północną granicę województwa stanowi linia brzegowa Bałtyku, która rozciąga się od Świnoujścia na zachodzie do miejscowości Wicko Morskie na wschodzie. Od południa województwo graniczy z województwami lubuskim i wielkopolskim, a od wschodu z województwem pomorskim. Stolicą województwa jest miasto Szczecin z liczbą mieszkańców 402 067 (dane GUS). Drugim co do wielkości miastem jest Koszalin o liczbie ludności 107 225 (dane GUS).

Klimat województwa charakteryzuje się dużą różnorodnością i zmiennością. Północna i zachodnia część województwa ma typowe cechy klimatu morskiego. We wschodniej jego części zaznaczają się cechy klimatu kontynentalnego. W obrębie poszczególnych obszarów występuje duża zmienność klimatu, uwarunkowana cechami środowiska, takimi jak: położenie (w pobliżu morza, jeziora, dużych rzek), ukształtowanie terenu, pokrycie obszaru (las, łąki, zabudowa), rzeźba terenu (pradoliny, wzniesienia). Bliskość morza, zasoby wodne

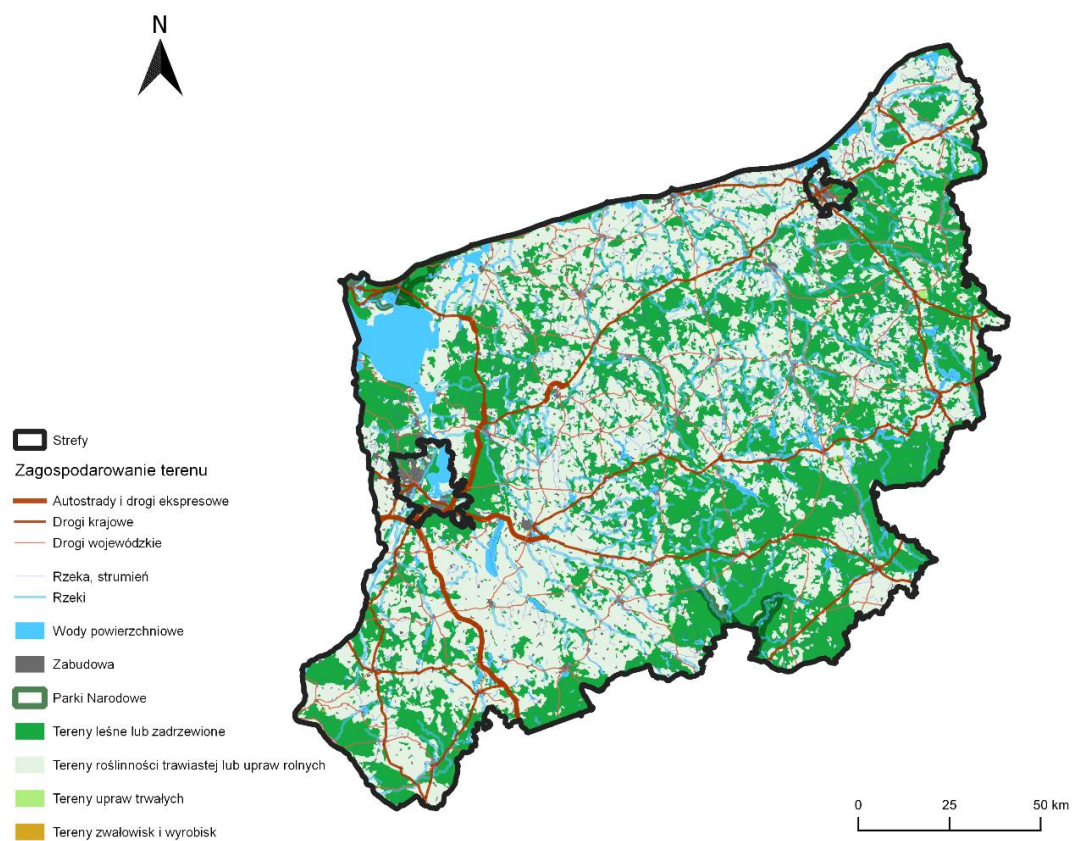

oraz duża powierzchnia lasów kształtują umiarkowany klimat charakteryzujący się znaczną wilgotnością powietrza oraz przewagą wiatrów zachodnich.

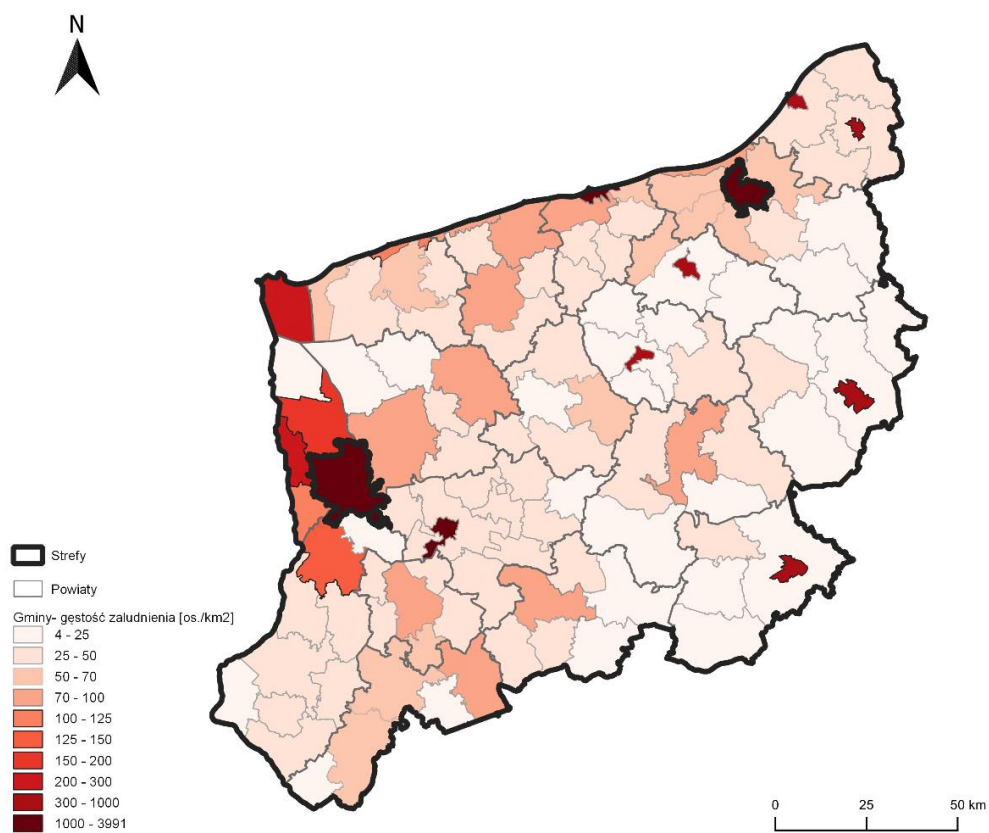
Region zachodniopomorski ma charakter rolniczo-przemysłowy. Główne gałęzie gospodarki województwa zachodniopomorskiego to przemysł energetyczny, chemiczny i drzewny, a także produkcja rolno-spożywcza, w tym przemysł browarniczy i rybołówstwo. Duże znaczenie dla regionu mają także znajdujące się na jego terenie 4 morskie porty handlowe: Szczecin, Świnoujście, Kołobrzeg i Police oraz kilkanaście mniejszych portów morskich i przystani rybackich.

Rysunek. 3.2. Podział administracyjny województwa zachodniopomorskiego

Rysunek. 3.3. Zagospodarowanie terenu w województwie zachodniopomorskim

Rysunek. 3.4. Gęstość zaludnienia w gminach województwa zachodniopomorskiego

4. System rocznej oceny jakości powietrza w województwie

4.1. System pomiarów zanieczyszczeń powietrza

Do przeprowadzenia rocznej oceny jakości powietrza i wynikającej z niej klasyfikacji stref wykorzystano stanowiska pomiarowe, które spełniały kryteria dotyczące kompletności danych pomiarowych. Kryteria takie określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w *sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* (Dz.U. 2018 r., poz. 1119). Stanowiska, które nie spełniły kryteriów dotyczących kompletności danych nie zostały w ocenie uwzględnione.

Dla pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, w przypadku gdy w jednej lokalizacji prowadzono równoległe pomiary automatyczne i manualne, do klasyfikacji stref wykorzystano pomiary manualne (metodyka referencyjna).

Pomiary automatyczne

W 2019 roku WIOŚ w Szczecinie prowadził automatyczne pomiary zanieczyszczeń powietrza z wykorzystaniem 7 stacji automatycznych – trzy stacje w aglomeracji szczecińskiej (ul. Andrzejewskiego, ul. Piłsudskiego i ul. Budzysza Wosia), dwie stacje w strefie miasto Koszalin (ul. Armii Krajowej, ul. Chopina) oraz dwie stacje zlokalizowane w strefie zachodniopomorskiej w miejscowości Widuchowa (powiat gryfiński) i w Szczecinku przy ul. Przemysłowej (powiat szczecinecki) – rysunek 3.5.

Pomiary manualne

W 2019 roku manualne pomiary pyłu PM₁₀ i pyłu PM_{2,5} prowadzone były na 10 stacjach (trzy w aglomeracji szczecińskiej, dwie w Szczecinku i w Koszalinie oraz po jednej w Widuchowej, Myśliborzu oraz Kołobrzegu). Łącznie było to 13 stanowisk pomiarów pyłowych (9 stanowisk pyłu PM₁₀ i 4 stanowiska pyłu PM_{2,5}). Na 8 stanowiskach oznaczano stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, a na stacji tła miejskiego w Szczecinie, przy ul. Andrzejewskiego pozostałe WWA (benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(j)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen). Na trzech stanowiskach (Szczecin, Koszalin, Szczecinek) prowadzono pomiary stężeń metali ciężkich (arsen, kadm, nikiel, ołów) w pyłe PM₁₀.

Ponadto, na stacji w Szczecinku, przy ul. Przemysłowej, wykonywane były pomiary formaldehydu, którego nie obejmuje klasyfikacja.

Zestawienie stacji oraz stanowisk pomiarowych, z których wyniki wykorzystano w ocenie jakości powietrza przedstawiono w tabeli 4.1. i tabeli 4.2.

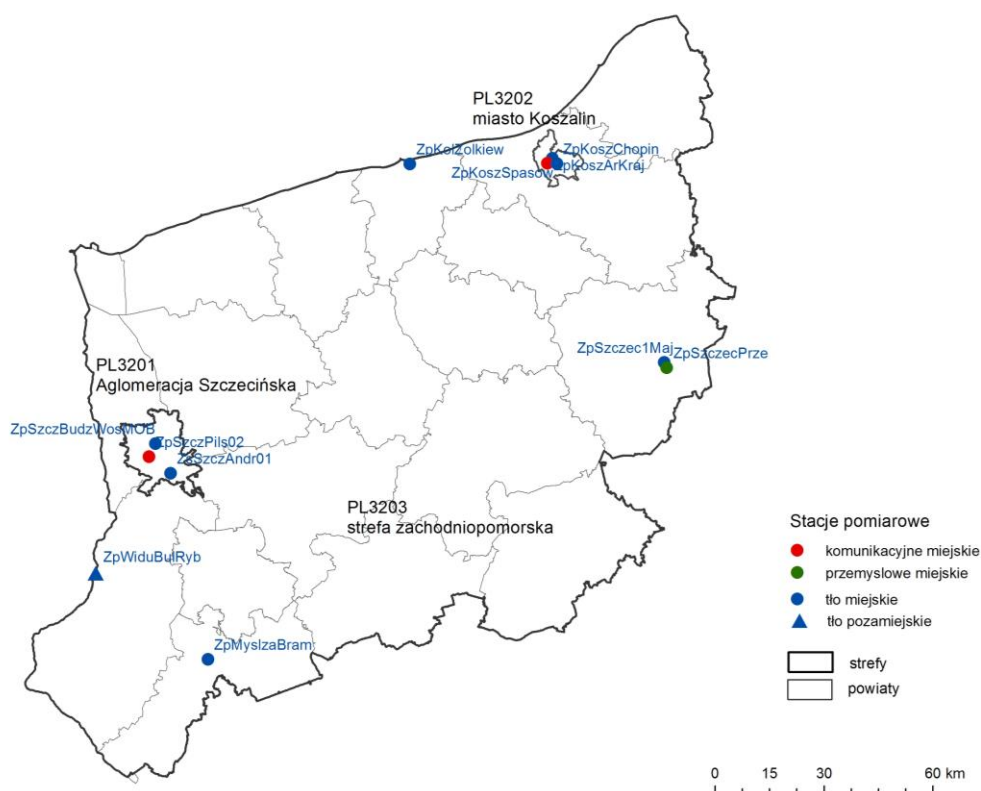
Tabela. 4.1. Zestawienie stacji pomiarowych, z których wyniki zostały wykorzystane w ocenie rocznej dla województwa zachodniopomorskiego w roku 2019

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Powiat	Gmina	Szer. geogr.	Dł. geogr.	Typ obszaru	Typ stacji
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	ul. Andrzejewskiego 23	Szczecin	Szczecin	53.380975	14.663347	miejski	tło
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	Szczecin_Budzysza Wosia	Budzysza Wosia	Szczecin	Szczecin	53.447000	14.508000	miejski	tło
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	Szczecin_Piłsudskiego	ul. Piłsudskiego 1	Szczecin	Szczecin	53.432169	14.553900	miejski	komunikacyjna
4	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	Koszalin_ArmiiKrajowej	ul. Armii Krajowej	Koszalin	Koszalin	54.193986	16.172544	miejski	komunikacyjna
5	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszChopin	Koszalin_Chopina	Chopina 42	Koszalin	Koszalin	54.194117	16.211661	miejski	tło
6	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	ul. Spasowskiego 2f	Koszalin	Koszalin	54.207158	16.193242	miejski	tło
7	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpKolZolkiew	Kołobrzeg_Żółkiewskiego	Żółkiewskiego	kołobrzeski	Kołobrzeg	54.179324	15.596342	miejski	tło
8	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	Myślibórz_ZaBramką	ul. Za Bramką 8	myśliborski	Myślibórz	52.926294	14.862817	miejski	tło
9	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_1Maja	ul. 1 Maja 22	szczecinecki	Szczecinek	53.712114	16.692517	miejski	tło
10	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	Szczecinek_Przemysłowa	ul. Przemysłowa 5	szczecinecki	Szczecinek	53.698900	16.704572	miejski	przemysłowa
11	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	ul. Bulwary Rybackie 1	gryfiński	Widuchowa	53.122325	14.382222	pozamiejski	tło

Tabela. 4.2. Zestawienie stanowisk pomiarowych, z których wyniki zostały wykorzystane w ocenie rocznej dla województwa zachodniopomorskiego w roku 2019

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Typ stanowiska	Zanieczyszczenie	Typ pomiaru	Wyk. w OR - ochrona zdrowia	Wyk. w OR - ochr. roślin
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	As(PM10)	manualny	Tak	Nie
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	Cd(PM10)	manualny	Tak	Nie
4	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	Ni(PM10)	manualny	Tak	Nie
5	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	NO2	automatyczny	Tak	Nie
6	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	O3	automatyczny	Tak	Nie
7	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	Pb(PM10)	manualny	Tak	Nie
8	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
9	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	tło	PM2.5	manualny	Tak	Nie
10	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
11	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	tło	NO2	automatyczny	Tak	Nie
12	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
13	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	tło	PM2.5	automatyczny	Tak	Nie
14	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	komunikacyjne	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
15	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	komunikacyjne	NO2	automatyczny	Tak	Nie
16	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	komunikacyjne	PM10	manualny	Tak	Nie
17	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	komunikacyjne	PM2.5	automatyczny	Tak	Tak
18	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	komunikacyjne	SO2	automatyczny	Tak	Nie
19	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	komunikacyjne	CO	automatyczny	Tak	Nie
20	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	komunikacyjne	NO2	automatyczny	Tak	Nie
21	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	komunikacyjne	PM10	manualny	Tak	Nie
22	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	komunikacyjne	SO2	automatyczny	Tak	Nie
23	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszChopin	tło	NO2	automatyczny	Tak	Nie
24	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszChopin	tło	O3	automatyczny	Tak	Nie
25	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	As(PM10)	manualny	Tak	Nie
26	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
27	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	Cd(PM10)	manualny	Tak	Nie

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Typ stanowiska	Zanieczyszczenie	Typ pomiaru	Wyk. w OR - ochrona	Wyk. w OR - ochr.
28	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	Ni(PM10)	manualny	Tak	Nie
29	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	Pb(PM10)	manualny	Tak	Nie
30	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
31	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	tło	PM2.5	manualny	Tak	Nie
32	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpKolZolkiew	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
33	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpKolZolkiew	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
34	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
35	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
36	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	tło	PM2.5	manualny	Tak	Nie
37	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	As(PM10)	manualny	Tak	Nie
38	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
39	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	Cd(PM10)	manualny	Tak	Nie
40	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	Ni(PM10)	manualny	Tak	Nie
41	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	Pb(PM10)	manualny	Tak	Nie
42	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	PM10	manualny	Tak	Nie
43	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	tło	PM2.5	manualny	Tak	Nie
44	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	przemysłowe	BaP(PM10)	manualny	Tak	Nie
45	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	przemysłowe	NO2	automatyczny	Tak	Nie
46	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	przemysłowe	PM10	manualny	Tak	Nie
47	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	przemysłowe	SO2	automatyczny	Tak	Nie
48	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	tło	NO2	automatyczny	Tak	Nie
49	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	tło	NOx	automatyczny	Nie	Tak
50	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	tło	O3	automatyczny	Tak	Tak
51	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	tło	SO2	automatyczny	Tak	Tak

Rysunek 4.1. Lokalizacja stacji pomiarowych w województwie zachodniopomorskim, wykorzystanych w ocenie za rok 2019

4.2. System modelowania matematycznego

Metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza może stanowić, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężenia wybranych zanieczyszczeń na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy - Prawo Ochrony Środowiska (art. 88 ust. 6 ustawy - Poś), została od 2019 r. powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ-PIB). Zakres przedstawionych w raporcie wyników modelowania jest określony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. 2018 poz. 1120).

W przypadku zanieczyszczeń: SO_2 (poziom dopuszczalny ochrona zdrowia), NO_2 , NO_x , pył PM_{10} oraz O_3 (poziom docelowy ochrona zdrowia, poziom celu długoterminowego ochrona zdrowia i roślin), na potrzeby oceny rocznej wykonanej dla roku 2019 dla województwa zachodniopomorskiego wykorzystano bezpośrednio wyniki modelowania dostarczone przez IOŚ-PIB. W odniesieniu do zanieczyszczeń: SO_2 (poziom dopuszczalny ochrona roślin), $\text{PM}_{2,5}$, O_3 (poziom docelowy ochrona roślin) oraz B(a)P, wyniki modelowania stanowiły podstawę obiektywnego szacowania przestrzennego rozkładu stężeń

oraz zasięgu obszarów przekroczeń dla beno(a)pirenu oraz obszarów przekroczeń ozonu (kryterium poziomemu celu długoterminowego).

Do obliczeń stężeń zanieczyszczeń przy powierzchni ziemi w IOŚ-PIB zastosowano model jakości powietrza GEM-AQ, który został opracowany na bazie numerycznego modelu prognoz pogody GEM (*Global Environmental Multiscale*), rozwijanego i eksploatowanego operacyjnie przez Kanadyjskie Centrum Meteorologiczne. W ramach projektu MAQNet model meteorologiczny został rozbudowany przez wprowadzenie kompleksowego modułu chemii troposfery.

Moduły jakości powietrza wprowadzane są on-line do modelu meteorologicznego. W odniesieniu do chemii fazy gazowej posiada on 50 związków gazowych, z czego 35 jest transportowanych w drodze adwekcji, głębokiej konwekcji i dyfuzji turbulencyjnej, a 15 ze względu na krótki czas życia nie podlega transportowi. Mechanizm opisujący właściwości chemiczne fazy gazowej w modelu GEM-AQ oparty jest na modyfikacji modelu ADOM [*Acid Deposition and Oxidants Model*]. Model ten został rozszerzony o 4 dodatkowe związki (CH_3OOH , CH_3OH , CH_3O_2 , $\text{CH}_3\text{CO}_3\text{H}$) i 22 reakcje chemiczne. Zmodyfikowany mechanizm zawiera 50 związków, 116 chemicznych i 19 fotochemicznych reakcji. Dodatkowo do modelu GEM-AQ zaimplementowany został moduł przemian i transportu B(a)P.

Obliczenie trójwymiarowych pól stężeń jest osiąganę poprzez rozwiązanie układu równań zachowania masy dla każdej z modelowanych substancji chemicznych. Procesy adwekcji i dyfuzji pionowej dla substancji chemicznych są obliczane zgodnie z algorytmem używanym do adwekcji i dyfuzji dla pary wodnej – wykorzystany został schemat semi-lagranżowski. Do modelowania przemian dla niektórych substancji chemicznych wymagane są obliczenia dodatkowych wielkości zależnych od aktualnych wartości parametrów meteorologicznych, tj. prędkości depozycji suchej, współczynników fotolizy.

Integralną częścią modelu GEM-AQ jest moduł aerozolowy, który pozwala na symulacje przemian fizyko-chemicznych aerozolu atmosferycznego oraz jego interakcje ze związkami chemicznymi fazy gazowej. W szczególności pozwala na symulacje, reakcji heterogenicznej hydrolizy N_2O_5 prowadzącej do powstawania HNO_3 . Reakcja ta zachodzi na powierzchni aerozolu atmosferycznego i ma bardzo duży wpływ na koncentrację ozonu troposferycznego. Intensywność reakcji zależy zarówno od stężenia, jak i powierzchni aerozolu.

Procesy aerozolowe reprezentowane są poprzez parametryzację nukleacji, koagulacji, procesów wewnątrz-chmurowych, z uwzględnieniem chemii fazy ciekłej dla związków siarki i wymywania wewnątrz chmury, jak również sedymentacji oraz suchej i mokrej depozycji. Procesy transportu uwzględniają adwekcję, dyfuzję turbulencyjną oraz głęboką konwekcję.

Rozkład masy reprezentowany jest w 12 przedziałach wielkości cząstek aerozolu opisujących logarytmiczny wzrost promienia cząstek. Modelowane wartości stężeń pyłów PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$ są obliczane jako suma odpowiednich frakcji poszczególnych komponentów chemicznych.

Obliczenia modelem GEM-AQ oraz przeprowadzone analizy na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w Polsce były wykonywane w dwóch etapach na siatce globalnej o zmiennej rozdzielczości, przy czym rozdzielczość nad Polską z szerokim marginesem wynosiła 2,5 km (0,025 stopnia), zaś rozdzielczość zastosowana dla 30 aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców wyniosła 0,5 km (0,005 stopnia).

Na potrzeby analizy wykorzystano globalne pola meteorologiczne w postaci analiz obiektywnych z roku 2019, stanowiące warunek początkowy domeny globalnej, pobrane z Kanadyjskiego Centrum Meteorologicznego (Canadian Meteorological Centre - CMC).

Modelowanie na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza w Polsce w 2019 roku wykonano z wykorzystaniem Centralnej Bazy Emisyjnej dla Polski przygotowanej przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami IOŚ-PIB dla roku bazowego 2018. W odniesieniu do emisji antropogenicznej, dla obszaru Europy poza Polską wykorzystano dane raportowane przez kraje członkowskie w ramach Konwencji LRTAP, w rozdzielczości $0.1^\circ \times 0.1^\circ$ (ok. 10 km) dla roku 2017.

Szacowanie niepewności dla wszystkich modelowanych zanieczyszczeń podlegających ocenie jakości powietrza w Polsce w 2019 roku wykonano zgodnie z zapisami dyrektywy unijnej CAFE (2008/50/WE) oraz zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2018 poz. 1019). Ponadto do szczegółowej ewaluacji wyników modelowania dla NO_2 , O_3 , PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$ wykorzystano narzędzie DELTA tool w najnowszej dostępnej wersji.

Wyniki uzyskane bezpośrednio z modelowania zostały poddane dalszej reanalizie. Celem wprowadzenia informacji ze stacji pomiarowych do wyników modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza zastosowano metodę interpolacji optymalnej (ang. Optimal Interpolation – OI). Estymacja statystyk błędów została wykonana metodą Hollingsworth-Lonnberga (H-L) w oparciu o wyniki oceny dla roku 2019. Asymilacja danych pomiarowych naziemnych została przeprowadzona dla roku 2019. Asymilację przeprowadzano na podstawie pomiarów ze stacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie reanaliz pól stężeń uzyskanych po wykonaniu procedury asymilacji danych pomiarowych obliczono docelowe pola rozkładu parametrów statystycznych opisujących narażenie na określone poziomy substancji w powietrzu w 2019 r. Zastosowanie asymilacji poprawiło przestrzenne odwzorowanie rozkładu wartości parametrów statystycznych obliczonych na podstawie wyników modelowania i uzyskanych w ramach pomiarów.

W przypadku wybranych zanieczyszczeń i ocenianych parametrów statystycznych zobrazowania przestrzennych rozkładów stężenia substancji będące efektem opisywanego modelowania zostały zamieszczone w odpowiednich rozdziałach poświęconych uzyskanym wynikom rocznej oceny jakości powietrza.

4.3. Inne metody oceny jakości powietrza

W celu przeprowadzenia oceny i klasyfikacji stref województwa zachodniopomorskiego w roku 2019, oprócz wyników pomiarów i matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu zastosowano także metody tzw. obiektywnego szacowania.

Metody obiektywnego szacowania oparte na wynikach modelowania

Metody szacowania zostały wykorzystane na potrzeby określenia przestrzennego rozkładu stężenia zanieczyszczeń: SO_2 , $\text{PM}_{2,5}$, O_3 oraz B(a)P na obszarze stref w roku 2019. Metody wykorzystano również do oszacowania granic przestrzennego zasięgu przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu.

Metody obiektywnego szacowania zostały oparte na analizie:

- a) wyników modelowania matematycznego wykonanego na poziomie krajowym przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza,
- b) wyników pomiarów przeprowadzonych na stacjach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- c) informacji o przestrzennym rozkładzie źródeł emisji zanieczyszczenia oraz wielkości emisji, na podstawie bazy udostępnionej przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, a także inne dane emisyjne będące w posiadaniu GIOŚ,
- d) informacji dotyczących zagospodarowania przestrzennego, w tym udostępnionych w bazie Corine Land Cover 2018, a także publikowanych jako ortofotomapy w ramach systemu Geoportal.gov.pl.
- e) analogii do innych podobnych obszarów i okresów badań.

Podstawą przeprowadzonych analiz były wyniki modelowania dla roku 2019, które spełniły wymagania jakościowe określone w przepisach prawa. Niepewność zastosowanej metody szacowania określono na poziomie nieprzekraczającym wymagań stawianych przez przepisy prawa.

Metody obiektywnego szacowania oparte na wynikach pomiarów w innych strefach

W przypadku **tlenku węgla**, w strefach, gdzie nie były prowadzone automatyczne pomiary wysokiej jakości tj. w aglomeracji szczecińskiej i w strefie zachodniopomorskiej, klasyfikacji dokonano przy użyciu metod obiektywnego szacowania. Metody zostały zdefiniowane w oparciu o analogię do wyników pomiarów stężeń CO, uzyskanych na stanowisku komunikacyjnym w strefie miasto Koszalin w roku 2019. Było to możliwe również z tego względu, iż stężenia tlenku węgla mierzone na obszarze województwa od wielu lat wykazują bardzo niskie stężenia.

Ze względu na brak prawidłowych wyników pomiarów **benzenu** w województwie, zastosowano również metody obiektywnego szacowania w celu klasyfikacji wszystkich trzech stref pod kątem zanieczyszczenia benzenem. Metody oparto o wyniki pomiarów tego zanieczyszczenia pochodzące ze stałych stanowisk w strefach województw pasa nadmorskiego i północnej części kraju. Pod uwagę wzięto następujące automatyczne stanowiska pomiarowe (w tym również komunikacyjne), z których stężenia benzenu, ze względu na podobny charakter obszarów (położenie geograficzne, klimat, ukształtowanie powierzchni, emisja zanieczyszczeń) mogą być reprezentatywne dla stref województwa zachodniopomorskiego:

- miasto Elbląg,
- miasto Olsztyn,
- aglomeracja bydgoska,
- miasto Toruń,
- aglomeracja Trójmiejska.

Niepewność metody oszacowania dla benzenu wynosi 100%, jest to maksymalne odchylenie mierzonych i obliczonych stężeń. Wyniki pomiarów i oszacowania dla benzenu są na niskim poziomie, norma średnioroczna $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie jest przekroczona.

W tabeli 4.3.1. zamieszczono zestawienie metod obiektywnego szacowania opartych o wyniki pomiarów prowadzonych w innych strefach.

Tabela 4.3.1. Opis metod szacowania wykorzystanych w ocenie jakości powietrza na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2019

Wskaźnik	Nazwa metody	Kod metody	Opis konfiguracji	Szacowanie niepewności
C6H6	Analogia do stężeń monitorowanych w innej strefie (województwa nadmorskie i Polski północnej) w tym samym roku. Analiza źródeł emisji zanieczyszczeń.	OBE_2019_Reg_ZP_PL3201_C6H6_Śr.rocza OBE_2019_Reg_ZP_PL3202_C6H6_Śr.rocza OBE_2019_Reg_ZP_PL3203_C6H6_Śr.rocza	Zastosowano obiektywne szacowanie na podstawie analogii do wyników pomiarów automatycznych stężeń benzenu, zmierzonych w 2019 roku, w strefach województw nadmorskich i Polski północnej, tj. warmińsko-mazurskiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego na stacjach komunikacyjnych i tła miejskiego. Wykorzystano następujące stanowiska: 1. Aglomeracja Bydgoska (KpBydplPozna-C6h6-1g) - stężenie 0,77 µg/m3 2. miasto Toruń (KpToruKaszow-C6H6-1g) - stężenie 0,54 µg/m3/m3 3. Aglomeracja Trójmiejska (PmGdaKacze02-C6H6-1g) - stężenie 0,49 µg/m3/m3 4. Miasto Elbląg (WmElbBazynsk-C6H6-1g) - stężenie 1,02 µg/m3/m3 5. miasto Olsztyn (WmOlsPuszkina-C6H6-1g) - stężenie 0,73 µg/m3/m3	Przyjęto maksymalne wartości pomiarów ze stref województw nadmorskich i Polski północnej jako maksymalne stężenia możliwe do osiągnięcia w strefie zachodniopomorskiej w roku 2019. Stężenie to wyniosło 1,02 µg/m ³
CO	Analogia do stężeń monitorowanych w innej strefie (miasto Koszalin) w tym samym roku. Analiza źródeł emisji zanieczyszczeń.	OBE_2019_Reg_ZP_PL3201_CO_Dni_przekr OBE_2019_Reg_ZP_PL3203_CO_Dni_przekr	Zastosowano obiektywne szacowanie na podstawie analogii do stężeń tlenu węgla, zmierzonych w 2019 roku, w strefie miasto Koszalin na komunikacyjnej stacji pomiarów automatycznych przy ul. Armii Krajowej (ZpKoszArmiiKraj)	Przyjęto maksymalne wartości pomiarów ze strefy miasto Koszalin (stanowisko komunikacyjne) jako maksymalne stężenia możliwe do osiągnięcia w strefie aglomeracji szczecińskiej w roku 2019. Stężenie to wyniosło 1,2 mg/m ³

5. Warunki meteorologiczne w roku podlegającym ocenie

Jedną z grup czynników warunkujących stężenie zanieczyszczeń w powietrzu, obok wielkości emisji rozpatrywanych substancji lub ich prekursorów oraz warunków topograficznych wpływających na możliwości przewietrzania, są warunki meteorologiczne panujące w danym okresie na określonym obszarze. Wpływają one na procesy fizyko-chemiczne zachodzące w atmosferze, a także oddziałują na wielkość emisji wybranych zanieczyszczeń. Istotne znaczenie dla możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu ma pionowy rozkład temperatury. Występowanie zjawiska inwersji termicznej, przy której temperatura powietrza rośnie wraz z wysokością, wpływa na utrudnienie

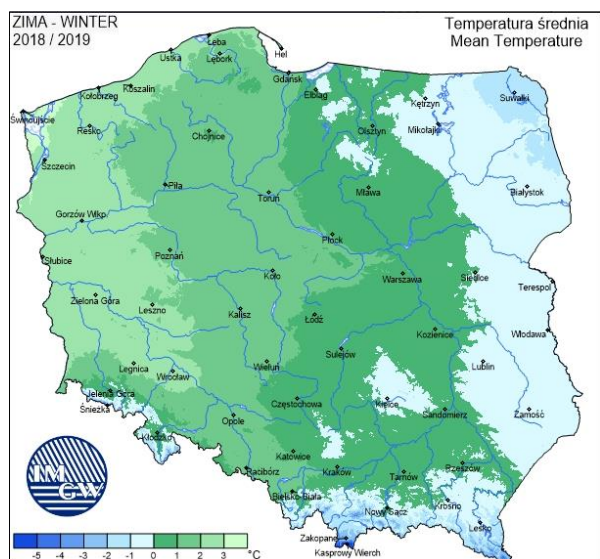
pionowego transportu zanieczyszczeń i ich kumulację w dolnej, przy powierzchniowej warstwie atmosfery. Zjawisko to często towarzyszy występowaniu epizodów wysokich i bardzo wysokich stężeń zanieczyszczeń pyłowych. Innym czynnikiem meteorologicznym, który ma wpływ na jakość powietrza jest prędkość wiatru, decydująca o prędkości przemieszczania się zanieczyszczeń. Niska prędkość wiatru sprzyja zwiększeniu poziomu stężenia zanieczyszczeń. Z kolei silne i gwałtowne podmychy wiatru mogą również prowadzić do okresowego wzrostu stężenia pyłu w powietrzu poprzez jego unos z powierzchni, zwłaszcza w okresach charakteryzujących się długotrwałym brakiem opadów.

Temperatura powietrza w pewnym zakresie warunkuje aktywność źródeł grzewczych w okresie jesienno-zimowym, przez co wpływa też na ilość zanieczyszczeń emitowanych z sektora komunalno-bytowego. W okresie wiosenno-letnim wysoka temperatura oraz duży poziom promieniowania słonecznego wpływa na wzrost intensywności reakcji fotochemicznych i przemian prowadzących do formowania się zanieczyszczeń wtórnych, w tym ozonu.

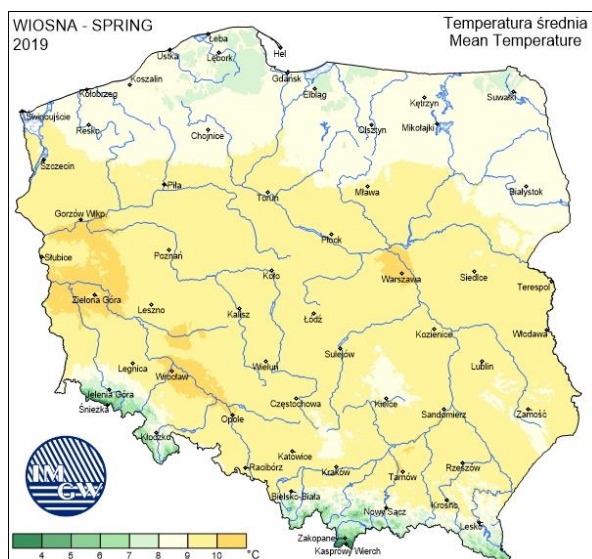
Jednym z czynników, który również warunkuje jakość powietrza jest również opad atmosferyczny, który poprzez wymywanie zanieczyszczeń wpływa na zmniejszenie się poziomu ich stężenia w atmosferze.

Według danych IMGW średnie roczne temperatury powietrza w 2019 r. na wszystkich stacjach synoptycznych (wchodzących w skład sieci IMGW) w Polsce były wyższe niż wartości średnie wyznaczone dla okresów wieloletnich. Był to też rok, w którym zanotowano okres długotrwałej suszy.

Na rysunkach 5.1 – 5.3. przedstawiono rozkład temperatur oraz sumy opadów atmosferycznych w Polsce w 2019 r.

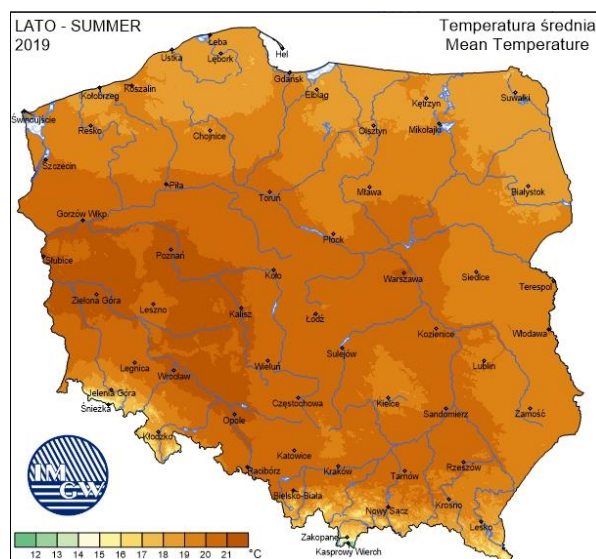

a) zima

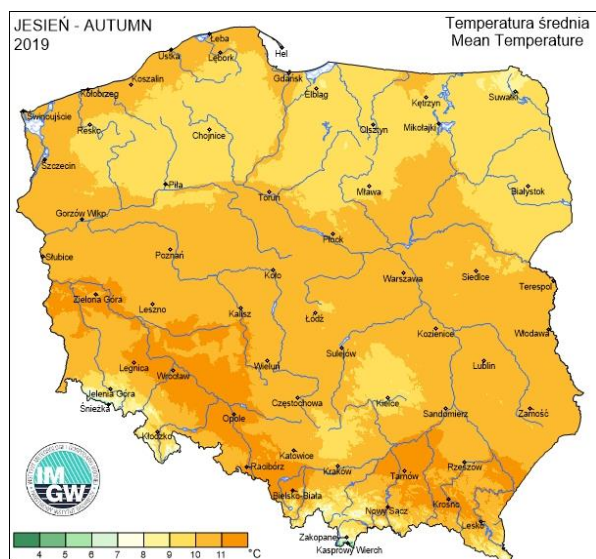

b) wiosna

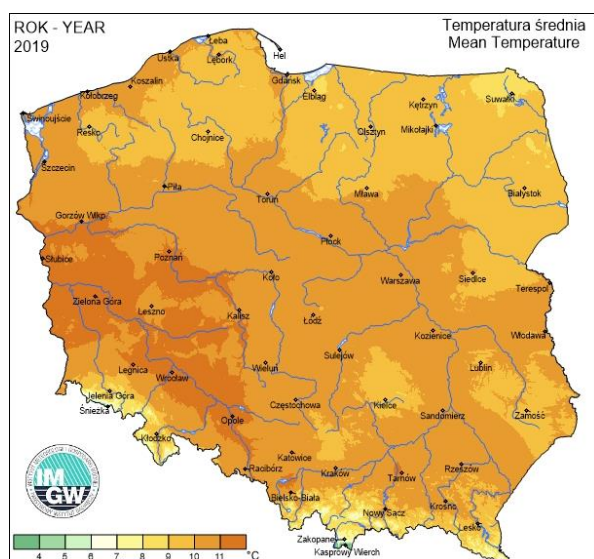

c) lato

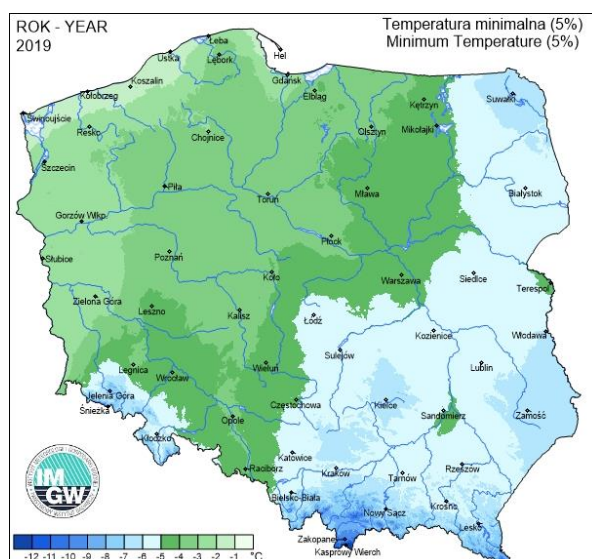

d) jesień

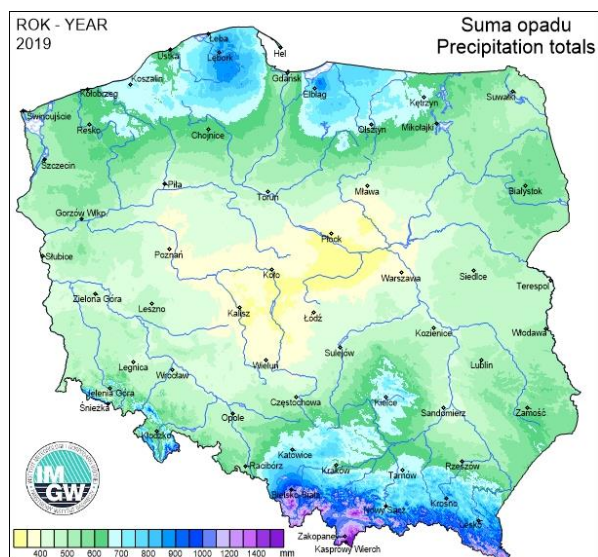
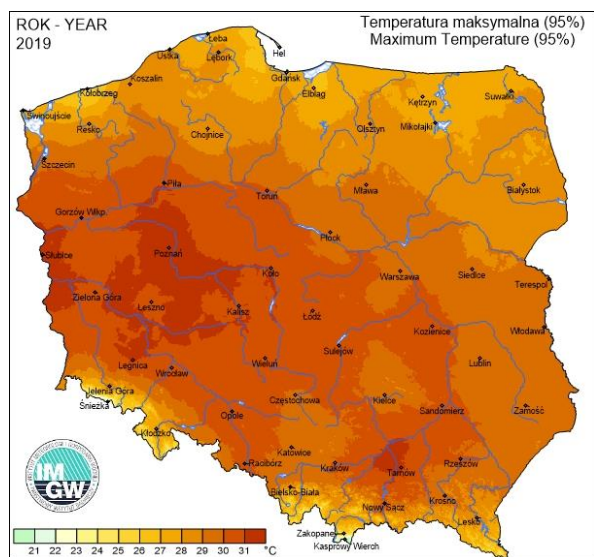
Rysunek 5.1. Średnia sezonowa temperatura powietrza w Polsce w 2019 r. (źródło: IMGW – PIG)

a) średnia roczna temperatura powietrza

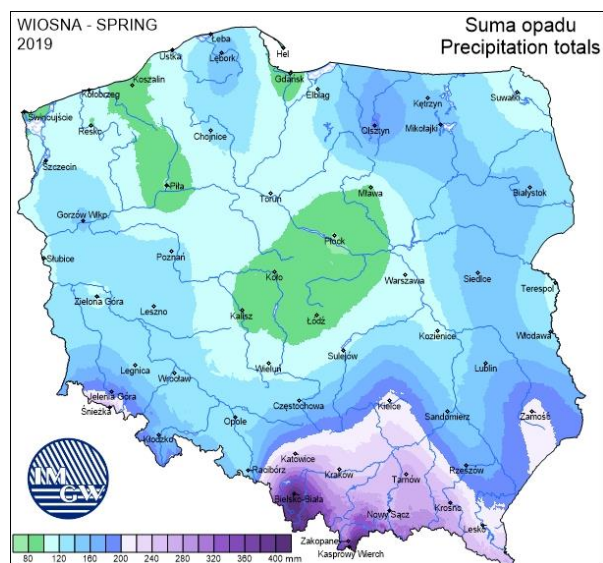
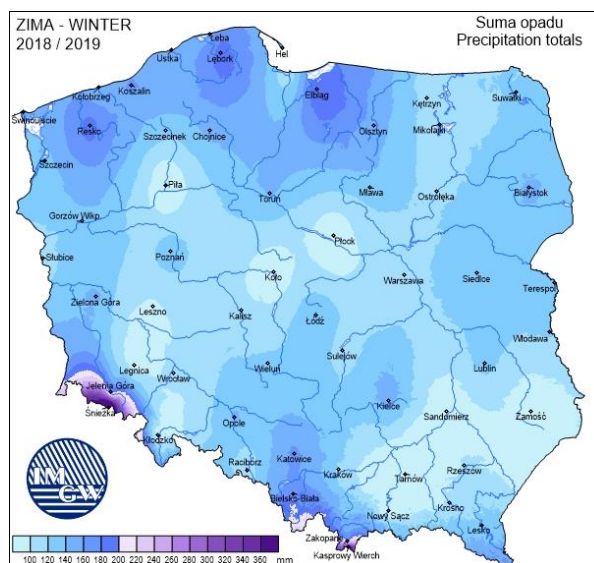
b) minimalna dobowa temperatura powietrza

c) maksymalna dobowa temperatura powietrza

d) roczne sumy opadów atmosferycznych

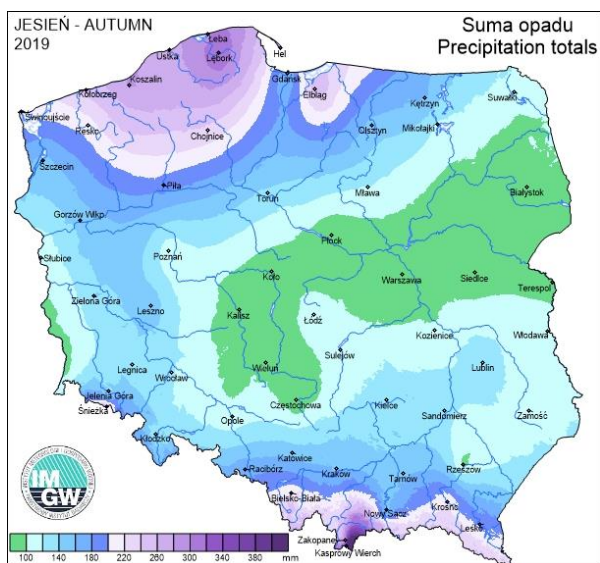
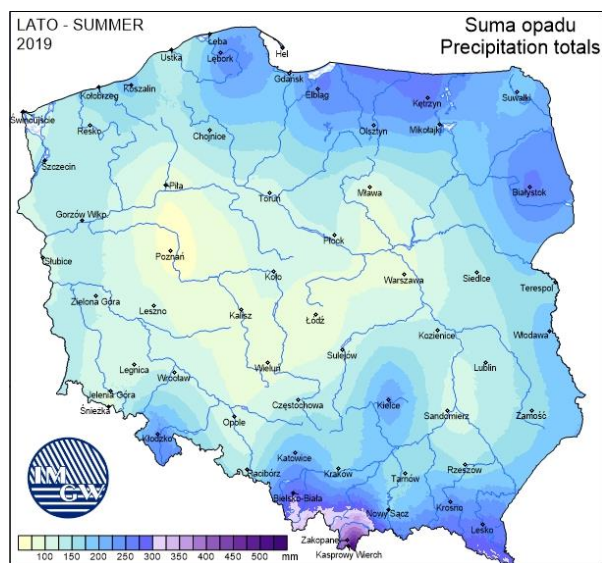
Rysunek 5.2. Rozkład temperatur oraz roczne sumy opadów atmosferycznych w Polsce w 2019 r. (źródło: IMGW – PIG)

a) zima

b) wiosna

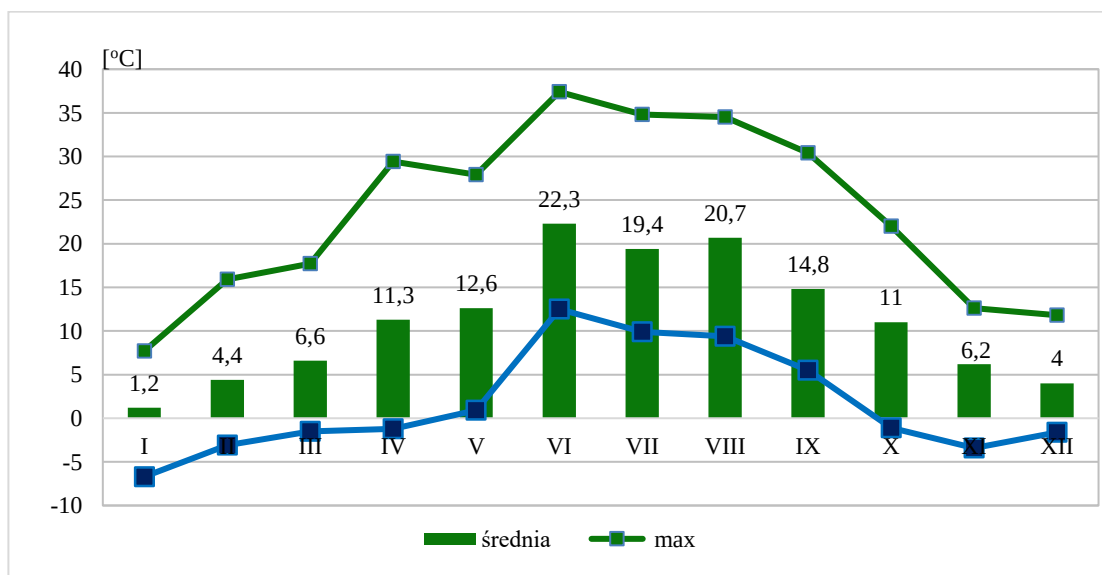
c) lato

d) jesień

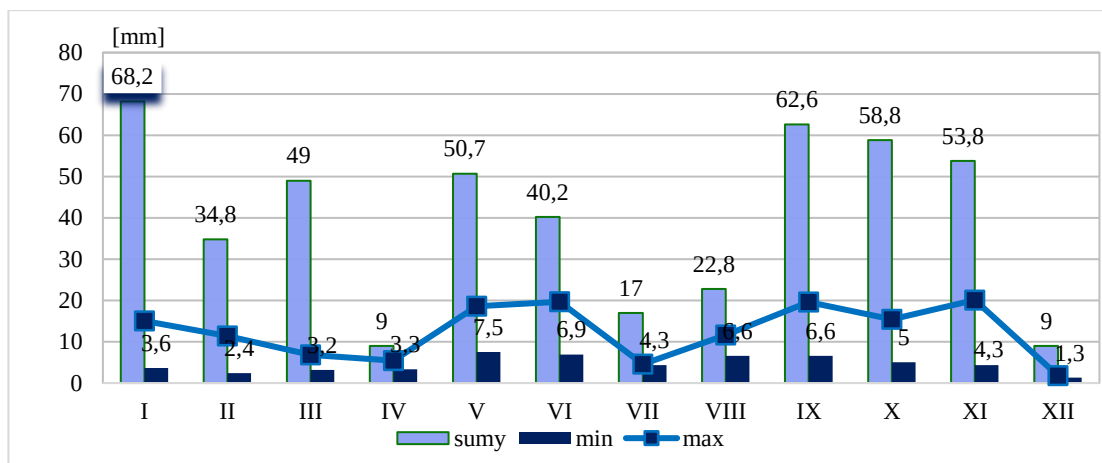
Rysunek 5.3. Średnie sezonowe sumy opadów atmosferycznych w Polsce w 2019 r. (źródło: IMGW – PIG)

Średnia miesięczna temperatura powietrza w Szczecinie w 2019 r. wahała się od 1,2°C do 20,7°C (rysunek 5.4). Skrajne wartości temperatury zostały zanotowane w dniu 30 czerwca 2019 r. (maksimum: 37,4°C) oraz 21 stycznia 2019 r. (minimum: - 6,7°C).

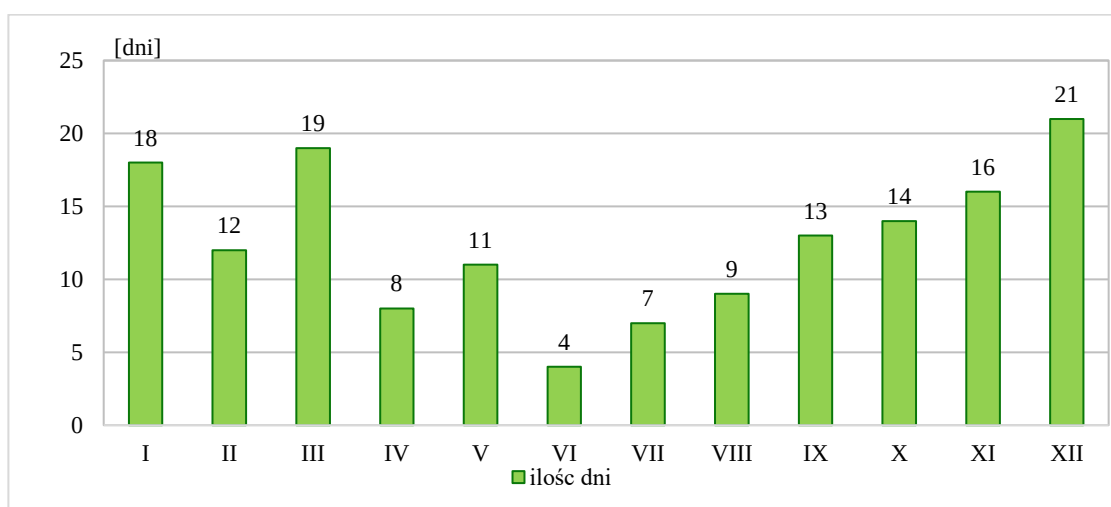
Roczna suma opadów w Szczecinie w 2019 r. wyniosła 475,9 mm. Najwyższą wartość zarejestrowano w styczniu (68,2 mm) oraz we wrześniu (62,6 mm), natomiast najniższą odnotowano w grudniu (1,3 mm) i lutym (2,4 mm) – rysunek 5.5.

Rysunek 5.4. Miesięczna temperatura powietrza w Szczecinie w 2019 r. (źródło: Biuletyn Meteorologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego)

Rysunek 5.5. Miesięczny opad atmosferyczny we Szczecinie w 2019 r. (źródło: Biuletyn Meteorologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego)

Rysunek 5.6. Ilość dni z opadem w Szczecinie w 2019 r. (źródło: Biuletyn Meteorologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego)

W roku 2019 miały miejsce zjawiska atmosferyczne związane z napływem powietrza zwrotnikowego znad Afryki, które powodowały przenoszenie piasku znad Sahary na dalekie odległości. Podczas nich w kraju odnotowywano podwyższone stężenia pyłu zawieszonego na stacjach pomiarowych. Zgodnie z komunikatami IMGW taka sytuacja prognozowana była także dla obszaru województwa zachodniopomorskiego w dniach 24-26 kwietnia 2019 roku, skutkiem czego wszystkie automatyczne stacje pomiarowe zarejestrowały wysokie stężenia pyłu PM₁₀. Na stanowisku pomiarowym w Szczecinku przy ul. Przemysłowej w dniu 23.04.2019 roku zanotowano wartość dobową stężenia na poziomie 280 µg/m³. Obserwowano również nieznacznie wyższe stężenia zanieczyszczeń pyłowych na stanowiskach w innych okresach prognozowanego napływu zwrotnikowych mas powietrza, m.in. w dniach 29.07.2019 roku oraz 27-28.08.2019 roku, jednak nie odnotowano w czasie ich trwania przekroczeń wartości kryterialnych określonych dla pyłu PM₁₀.

6. Emisja zanieczyszczeń do powietrza na obszarze województwa

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie zachodniopomorskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma również napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz z Europy.

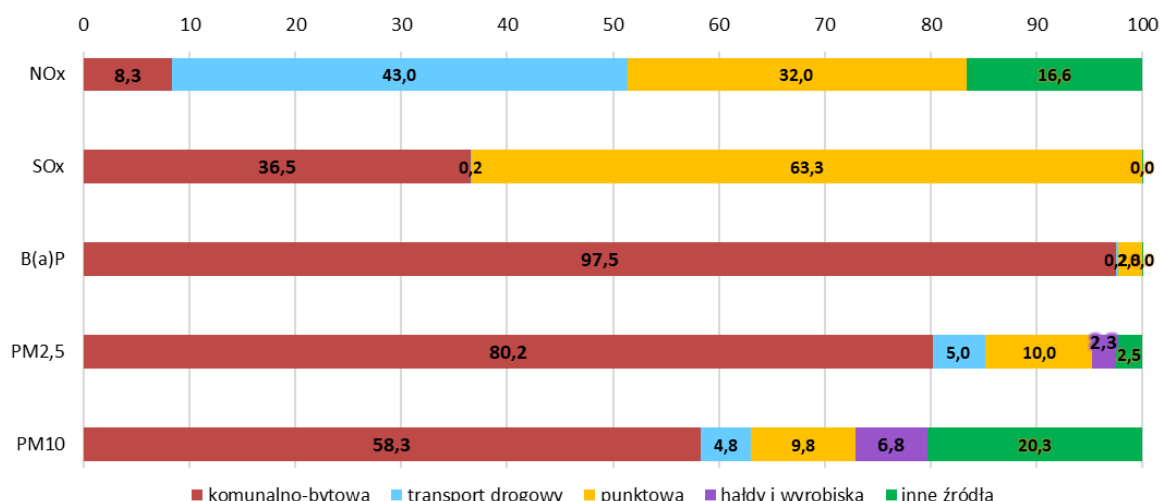
Głównym lokalnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z domów ogrzewanych indywidualnie oraz na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, komunikacja samochodowa. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa zachodniopomorskiego, głównie energetyka zawodowa, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji nieorganizowanej lub emitowanej poprzez niskie emitory mogą również bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie.

W aglomeracji szczecińskiej, mieście Koszalin i dużych miastach województwa znaczący udział w całkowitej emisji ma emisja związana z ruchem pojazdów. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu są natomiast emitowane w wyniku spalania paliwa.

W poniższych tabelach (6.1 do 6.5) przedstawiono bilans wielkości emisji dla wybranych zanieczyszczeń na obszarze, województwa zachodniopomorskiego, w podziale na strefy oraz źródła emisji. Zestawienia zostały przygotowane na podstawie danych przekazanych do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) działający w strukturach Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego. Bilanse emisji i ich rozkład przestrzenny zostały wykorzystane, między innymi, na potrzeby modelowania matematycznego wykonanego przez IOŚ-PIB.

Bilans wielkości emisji przekazany do GIOŚ przez KOBIZE za rok 2019 roku różni się od bilansu emisji przekazanego w roku 2018. Różnice te wynikają nie tylko ze zmian które, miały miejsce w wielkości emisji z poszczególnych źródeł, ale również ze zmienionej przez KOBIZE w roku 2019 metodyki szacowania emisji z hałd i wyrobisk oraz emisji z sektora komunalno-bytowego. Odnośnie emisji z hałd i wyrobisk określono dokładniejszy zasięg przestrzenny oraz uwzględniono więcej źródeł. Odnośnie emisji komunalno-bytowej różnice wynikają z dokonanej przez KOBIZE weryfikacji informacji o budynkach bezemisyjnych (podłączonych do sieci ciepłowniczej). Jednocześnie, oprócz emisji przemysłowej uwzględniono w emisji punktowej np. kotłownie i ciepłownie instytucji publicznych, czy nawet większe budynki mieszkalne wielorodzinne, jeśli są zarządzane przez instytucje (np. wspólnoty mieszkaniowe).

W zestawieniu zawarte zostały informacje o wielkościach emisji PM₁₀, PM_{2.5}, B(a)P, SO_x, NO_x w podziale na strefy województwa. Na rysunku 6.1. przedstawiono udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach w województwie.

Rysunek 6.1. Udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie zachodniopomorskim (źródło danych: KOBIZE)

W rozdziale przedstawiono zestawienia tabelaryczne bilansów wielkości emisji pierwotnej dla wybranych zanieczyszczeń na obszarze województwa (z podziałem na: strefy, zanieczyszczenia i kategorie źródeł emisji) – na podstawie danych przekazanych przez KOBIZE.

Tabela. 6.1. Zestawienie wielkości emisji tlenków siarki na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB)

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja SO _x [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
Aglomeracja Szczecińska	PL3201	301	237 873	2 274	1 861 191	89	2 101 427	798	6 981
miasto Koszalin	PL3202	98	80 838	496	557 471	9	638 813	830	6 519
strefa zachodniopomorska	PL3203	22 506	4 576 988	19 702	6 062 211	1 958	10 660 859	204	474
województwo zachodniopomorskie		22 905	4 895 699	22 472	8 480 873	2 055	13 401 100	215	585
Polska		312 705	125 459 667	572 312	224 905 368	182 413	351 119 760	404	1 123

Tabela. 6.2. Zestawienie wielkości emisji tlenków azotu na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB)

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja NO _x [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
Aglomeracja Szczecińska	PL3201	301	117 084	1 058 723	1 179 754	234 235	2 589 797	4 685	8 604
miasto Koszalin	PL3202	98	42 581	236 846	196 056	16 652	492 135	3 021	5 022
strefa zachodniopomorska	PL3203	22 506	1 947 247	9 606 942	6 736 927	3 968 158	22 259 274	690	989
województwo zachodniopomorskie		22 905	2 106 912	10 902 511	8 112 737	4 219 045	25 341 205	752	1 106
Polska		312 705	51 714 702	289 435 756	214 909 945	129 384 800	685 445 203	1 505	2 192

Tabela. 6.3. Zestawienie wielkości emisji pyłu PM10 na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego
(źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB)

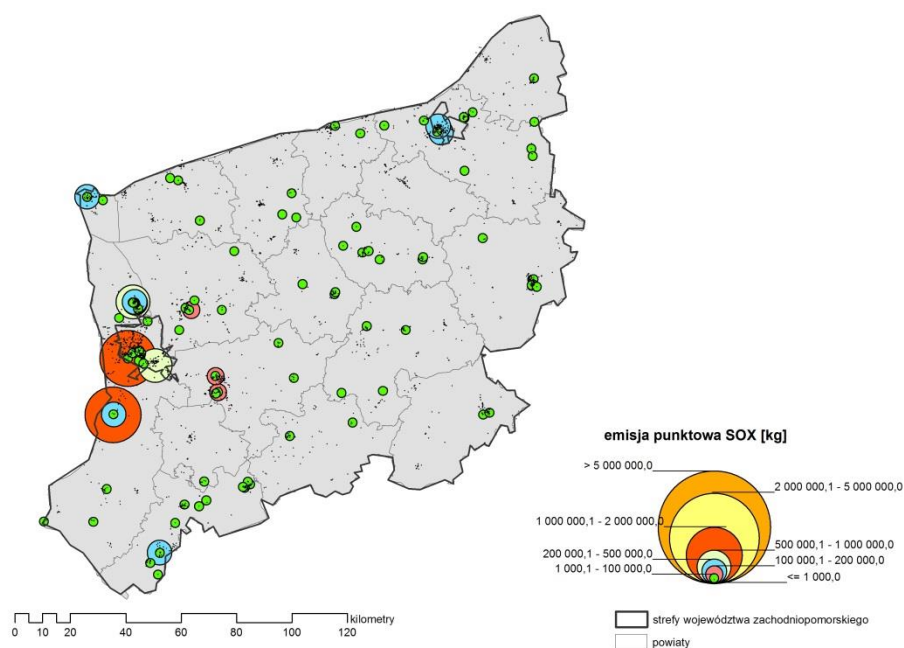
Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM10 [kg/rok]						Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Haldy i wyrobiska	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
Aglomeracja Szczecińska	PL3201	301	394 710	69 103	213 831	22 730	28 279	728 653	1 710	2 421
miasto Koszalin	PL3202	98	135 045	16 215	101 561		7 587	260 409	1 621	2 657
strefa zachodniopomorska	PL3203	22 506	7 910 303	606 340	1 107 947	965 679	2 903 549	13 493 818	550	600
województwo zachodniopomorskie		22 905	8 440 059	691 658	1 423 339	988 409	2 939 414	14 482 879	570	632
Polska		312 705	216 661 387	18 082 043	26 047 752	30 859 354	56 829 323	348 479 858	1 031	1 114

Tabela. 6.4. Zestawienie wielkości emisji pyłu PM2,5 na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego
(źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB)

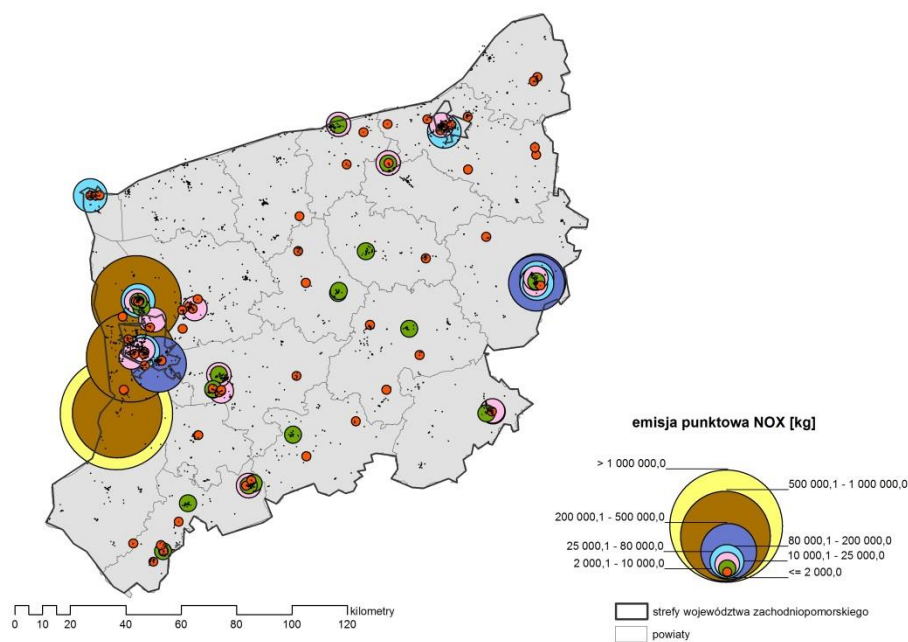
Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM2,5 [kg/rok]						Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Haldy i wyrobiska	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
Aglomeracja Szczecińska	PL3201	301	387 387	51 378	159 565	5 454	7 918	611 702	1 502	2 032
miasto Koszalin	PL3202	98	132 552	11 894	76 657		1 129	222 232	1 485	2 268
strefa zachodniopomorska	PL3203	22 506	7 762 016	452 946	801 133	231 708	247 276	9 495 080	386	422
województwo zachodniopomorskie		22 905	8 281 955	516 218	1 037 355	237 162	256 323	10 329 014	406	451
Polska		312 705	212 598 516	13 526 036	19 618 991	7 404 497	8 384 051	261 532 091	774	836

Tabela. 6.5. Zestawienie wielkości emisji benzo(a)pirenu na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego
(źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB)

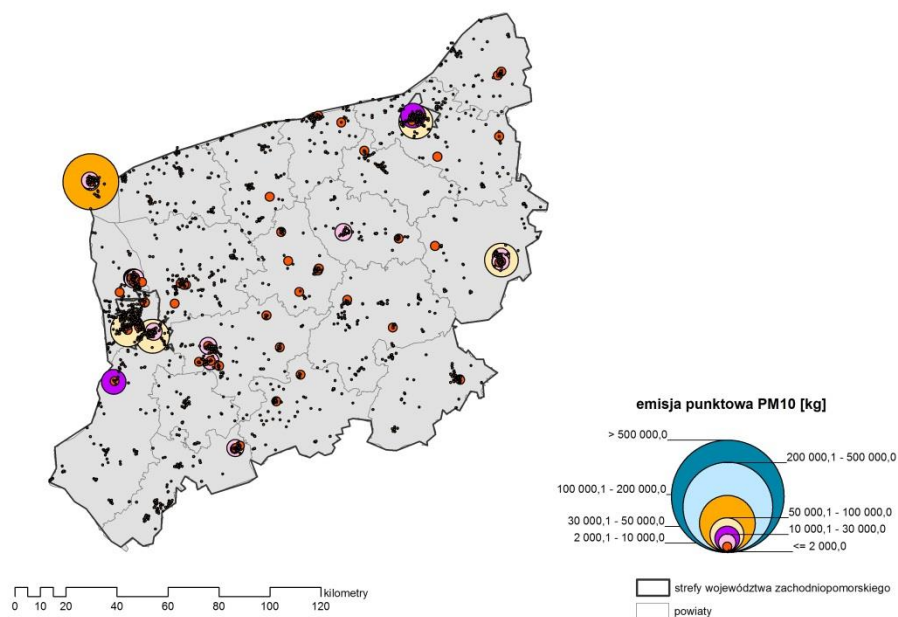
Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja B(a)P [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
Aglomeracja Szczecińska	PL3201	301	239,8	1,1	11,9	0,12	253,0	0,8	0,8
miasto Koszalin	PL3202	98	82,5	0,3	1,6	0,00	84,3	0,8	0,9
strefa zachodniopomorska	PL3203	22 506	4 757,6	10,5	106,7	0,10	4 874,9	0,2	0,2
województwo zachodniopomorskie		22 905	5 079,9	11,9	120,2	0,22	5 212,2	0,2	0,2
Polska		312 705	130 278,3	299,2	3 335,9	3,0	133 916,4	0,4	0,4

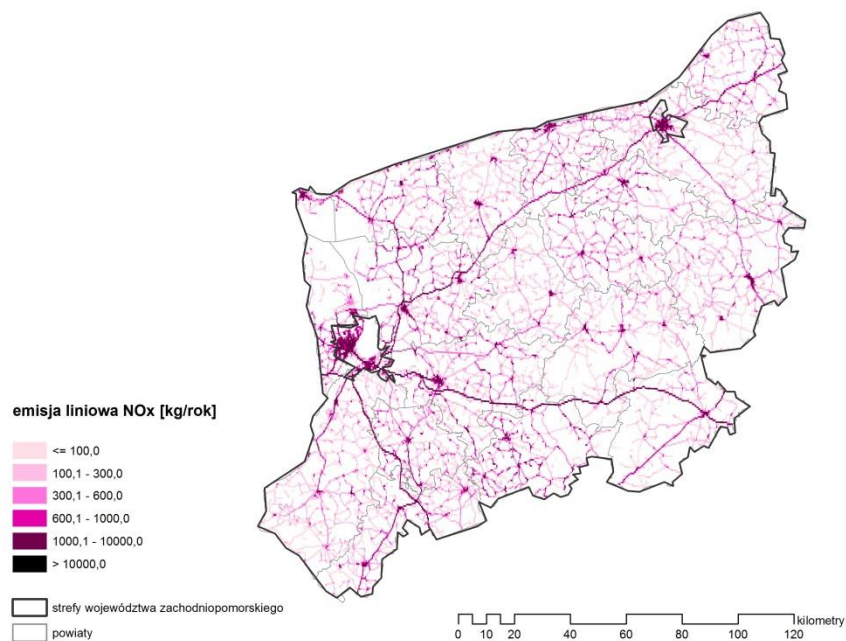
Rysunek.6.2. Lokalizacja punktowych źródeł emisji SO_x na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

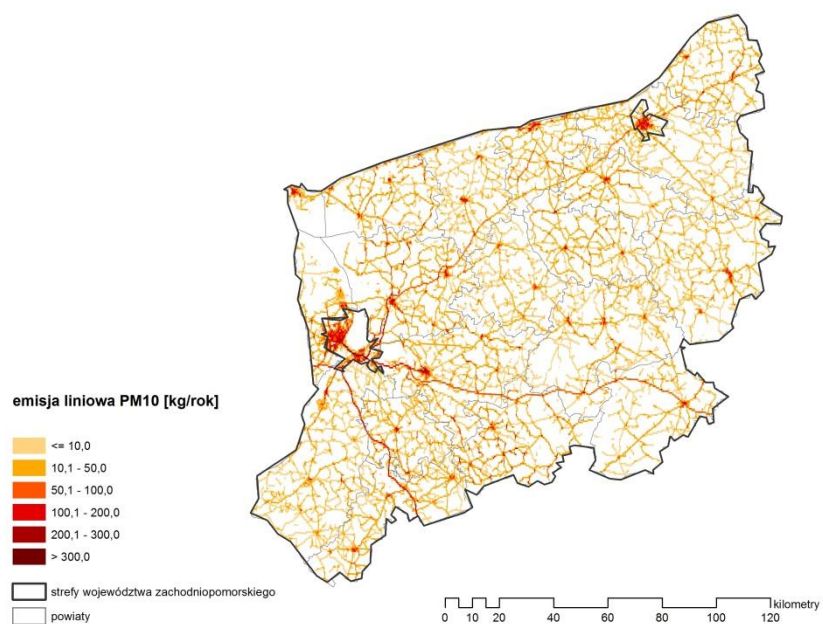
Rysunek 6.3. Lokalizacja punktowych źródeł emisji NO_x na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

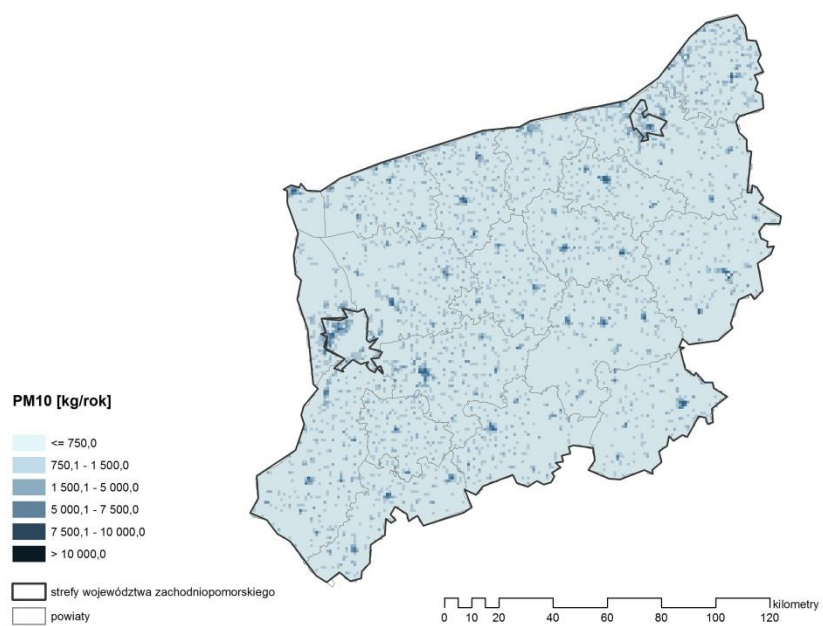
Rysunek 6.4. Lokalizacja punktowych źródeł emisji PM10 na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

Rysunek 6.5. Lokalizacja liniowych źródeł emisji NOx na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

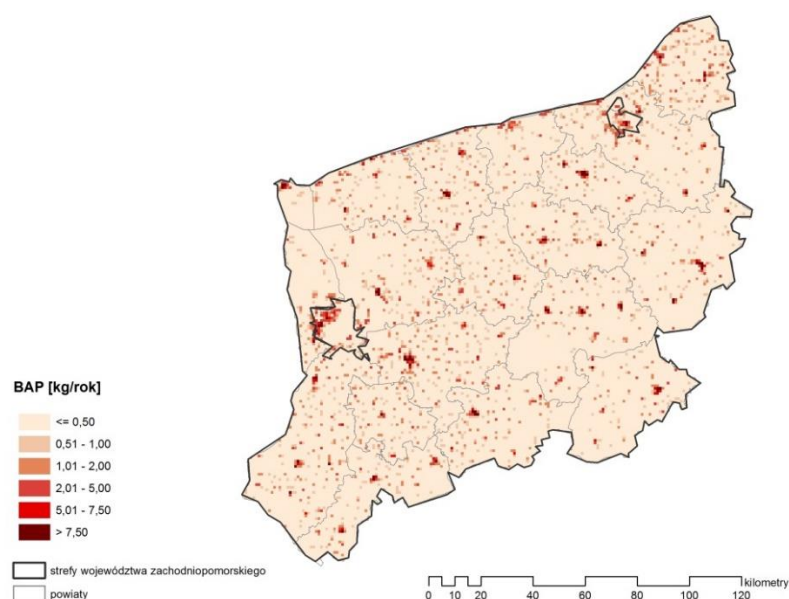

Rysunek 6.6. Lokalizacja liniowych źródeł emisji PM10 na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

Rysunek 6.7. Lokalizacja komunalno-bytowych źródeł emisji PM10 na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

Rysunek 6.8. Lokalizacja komunalno-bytowych źródeł emisji benzo(a)pirenu na obszarze województwa zachodniopomorskiego (źródło danych: KOBIZE)

7. Wyniki oceny jakości powietrza

Należy zaznaczyć, że mimo wykorzystywania do oceny różnych metod, priorytet mają wyniki pomiarów intensywnych, prowadzonych w ramach rutynowych badań w sieci monitoringu jakości powietrza objętej system kontroli i zapewnienia jakości.

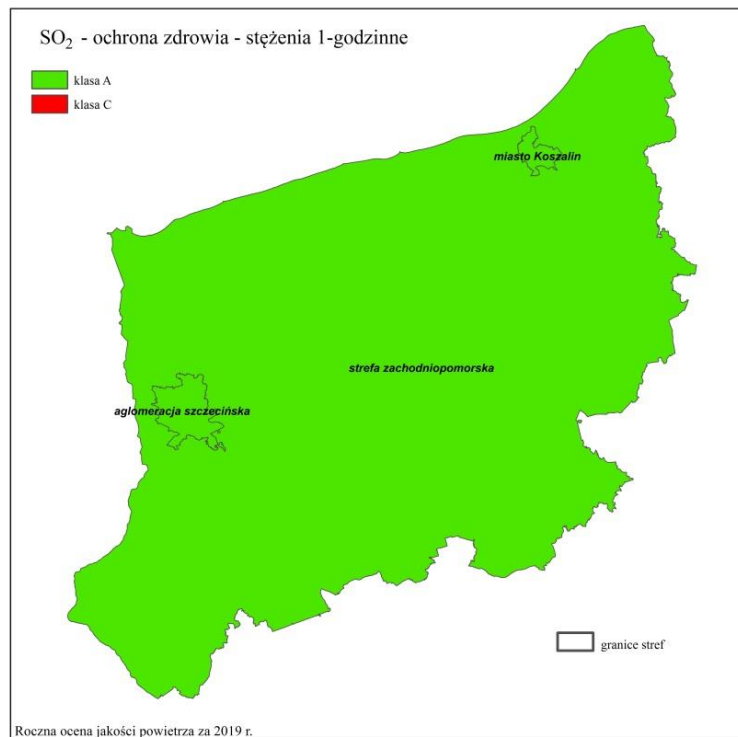
7.1. Ocena wykonana ze względu na ochronę zdrowia ludzi

7.1.1. Dwutlenek siarki SO_2

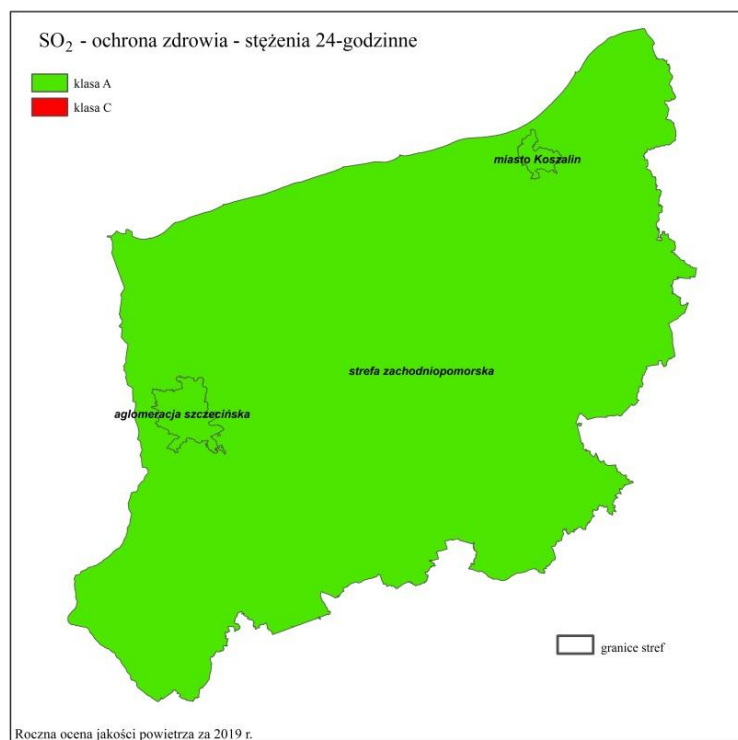
Przeprowadzona ocena wyników pomiarów SO_2 uzyskanych na stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą SO_2 , ze względu na kryterium stężeń 1-godzinnych oraz kryterium stężeń 24-godzinnych. Poziom dopuszczalny dla stężeń 1- godz. wynosi $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dozwolona liczba godzin w roku wynosi 24), dla stężeń 24-godz. wynosi $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dozwolona liczba dni w roku wynosi 3).

Tabela 7.1.1. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO_2 – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO_2	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A	A	A
PL3202	miasto Koszalin	A	A	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A

Rysunek 7.1.1. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla SO₂ – stężenia 1-godzinne

Rysunek 7.1.2. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla SO₂ – stężenia 24-godzinne

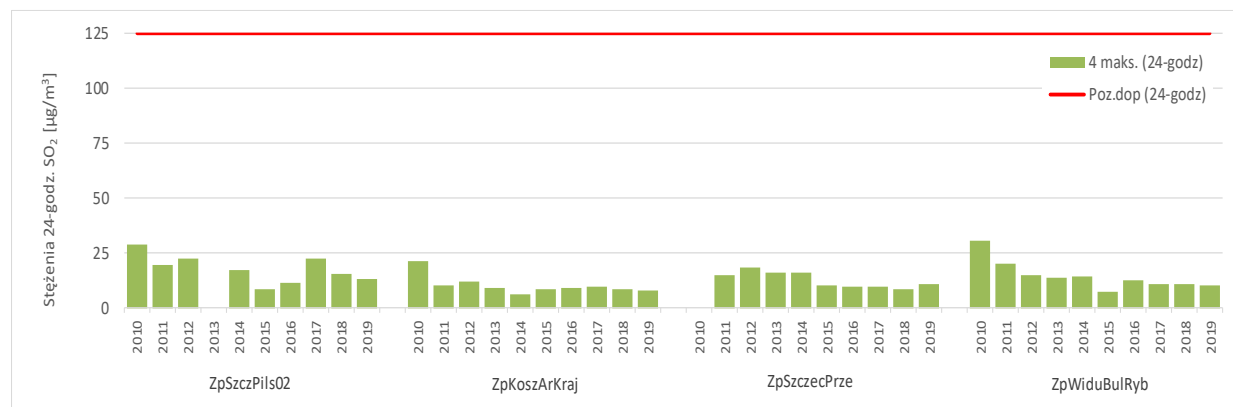
Tabela 7.1.2. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów SO₂ na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Komplet- ność	L>350 (S1)	25 maks. (S1) [ug/m ³]	L>125 (S24)	4 maks. (S24) [ug/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZPil02	Szczecin_Piłsudskiego	automatyczny	98	2	34	0	13
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	Koszalin_ArmiiKrajowej	automatyczny	95	0	10	0	8
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzcZecPrze	Szczecinek_Przemysłowa	automatyczny	98	0	23	0	11
4	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	99	0	36	0	11

Przeprowadzone w roku 2019 pomiary stężeń dwutlenku siarki w powietrzu na 4 stanowiskach automatycznych w województwie, nie wykazały przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń 1-godzinnych. W ciągu roku na obszarze województwa wystąpiły jedynie 2 godziny ze stężeniami 1-godzinnymi powyżej 350 µg/m³ na stanowisku pomiarowym w Szczecinie przy ul. Piłsudskiego. Dopuszczalna liczba godzin ze stężeniami powyżej 350 µg/m³ wynosi nie więcej niż 24 w ciągu roku.

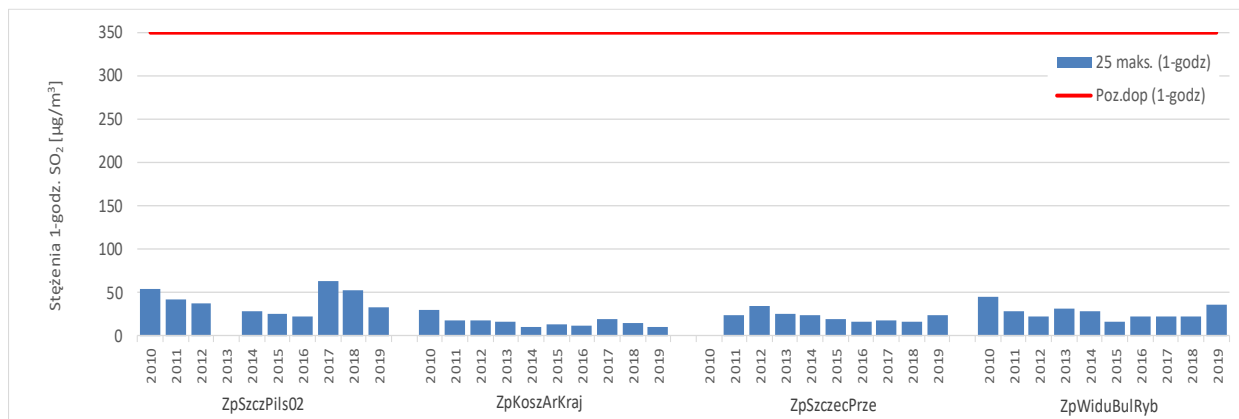
Nie zarejestrowano również stężeń 24-godzinnych powyżej poziomu dopuszczalnego (125 µg/m³) określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi (wykazano 0 dni). Dopuszczalna liczba dni ze stężeniami powyżej 125 µg/m³ wynosi nie więcej niż 3 w ciągu roku.

Rysunek 7.1.3. przedstawia przebieg 4 maksymalnej wartości SO₂ dla 24-godzinnego czasu uśredniania na tle wartości dopuszczalnej w latach 2010-2019, która wynosi 125 µg/m³ i może mieć miejsce 3 razy w roku. W przedstawionym przedziale czasowym nie odnotowano przekroczenia tego kryterium na obszarze województwa i parametr pozostawał na bardzo niskim poziomie w stosunku do wartości kryterialnej. W roku 2019 wartości parametru kształtowały się od 8 µg/m³ na stacji w Koszalinie (ZpKoszArKraj), przez 11 µg/m³ na stacji w Szczecinku (ZpSzcZecPrze) i Widuchowej (ZpWiduBulRyb) do wartości 13 µg/m³ na stacji w aglomeracji szczecińskiej (ZpSzcZPil02).

Rysunek 7.1.3. Przebieg 4 maksymalnej wartości dobowej stężenia dwutlenku siarki na poszczególnych stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2010 - 2019

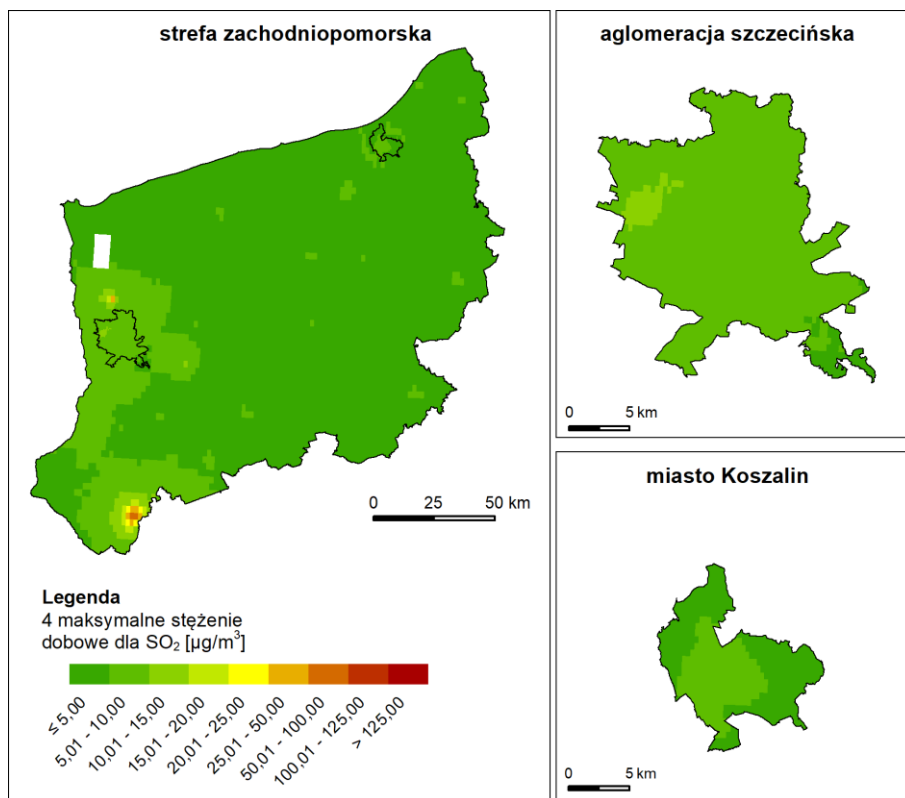
Rysunek 7.1.4. przedstawia przebieg 25 maksymalnej wartości godzinowej stężenia dwutlenku siarki na przestrzeni lat 2010-2019 na poszczególnych stanowiskach pomiarowych. W badanym okresie nie odnotowano przekroczenia tego kryterium przez stężenia 1-godzinne wartości $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy dopuszczalnych 24 takich przypadkach w roku. Wartość tego parametru pozostawała na bardzo niskim poziomie w stosunku do wartości kryterialnej, tj. od $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Koszalinie ul. Armii Krajowej (ZpKoszKraj), do maksymalnie $36 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Widuchowej (ZpWidBulRyb).

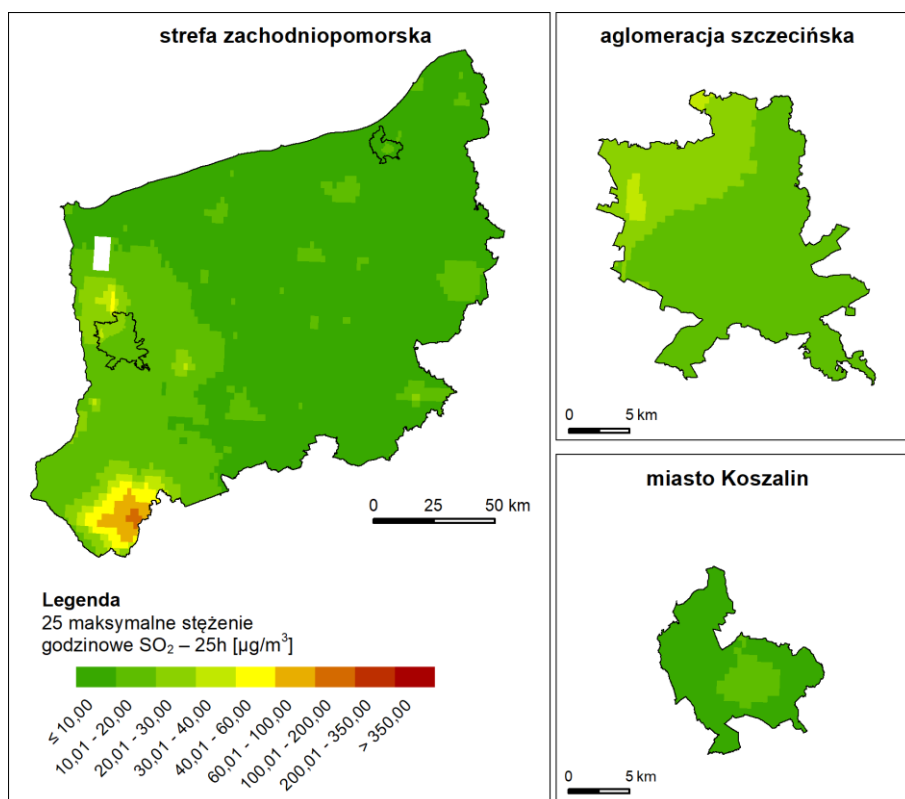
Rysunek 7.1.4. Przebieg 25 maksymalnej wartości 1-godzinnej stężenia dwutlenku siarki na poszczególnych stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2010 - 2019

W roku 2019 najwyższe stężenie 1-godzinne zarejestrowano na stanowisku w Szczecinie przy ul. Piłsudskiego, a wartość tego stężenia wynosiła $468,33 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Maksymalne 24-godzinne stężenie SO_2 w roku 2018 wystąpiło na stanowisku w Widuchowej i wynosiło $35,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi 28,5% poziomu dopuszczalnego ($125 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Również obliczenia modelowe za 2019 rok wykazały, iż w województwie zachodniopomorskim występowały niskie wartości stężeń SO_2 w powietrzu (rysunek 7.1.5. i rysunek 7.1.6).

Rysunek 7.1.5. SO_2 – wyniki obliczeń modelowych – rozkład 4 maksimum dla stężeń 24-godzinnych w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

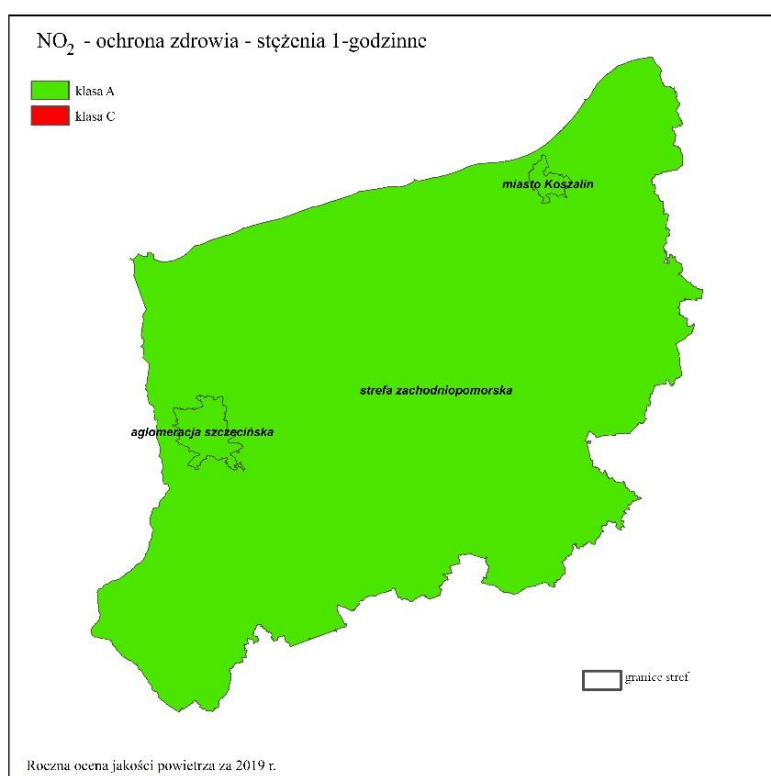
Rysunek 7.1.6. SO_2 – wyniki obliczeń modelowych – rozkład 25 maksimum dla stężeń 1-godzinnych w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

7.1.2. Dwutlenek azotu NO₂

Analiza wyników pomiarów dwutlenku azotu (NO₂) uzyskanych na stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą NO₂, ze względu na kryterium stężeń 1-godzinnych oraz kryterium stężeń średniorocznych. Poziom dopuszczalny określony dla stężeń 1-godz. wynosi 200 µg/m³ i stężenie takie może wystąpić 18 razy w roku kalendarzowym, poziom określony dla stężeń średniorocznych wynosi 40 µg/m³.

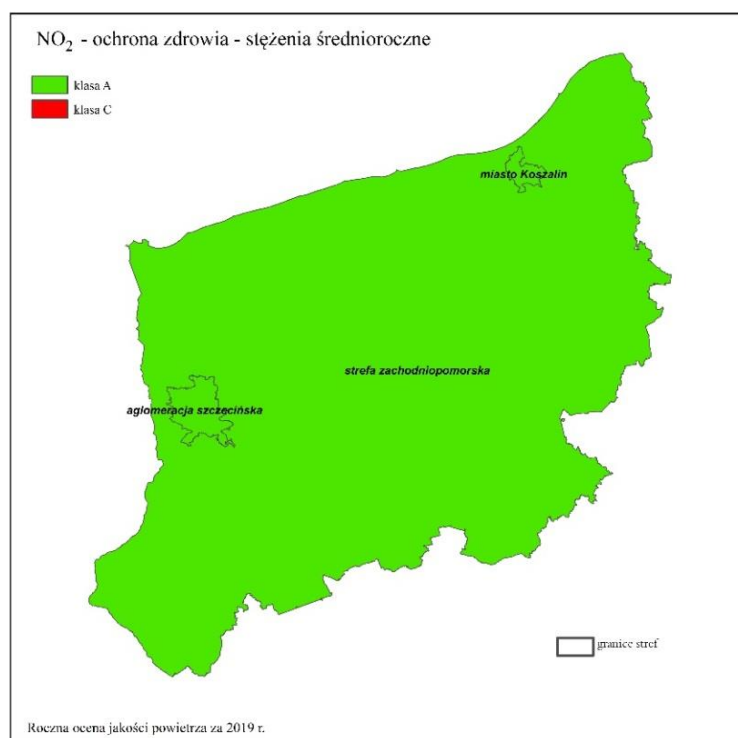
Tabela 7.1.3. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO₂ - ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla NO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A	A	A
PL3202	miasto Koszalin	A	A	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A

Rysunek 7.1.7. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla NO₂ – stężenia 1-godzinne

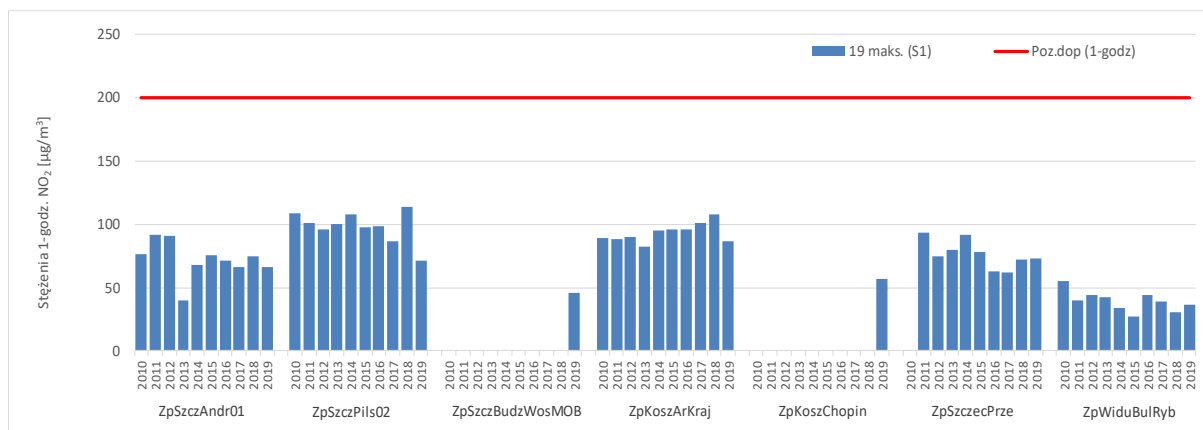

Rysunek 7.1.8. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla NO₂ – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.4. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów NO₂ na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

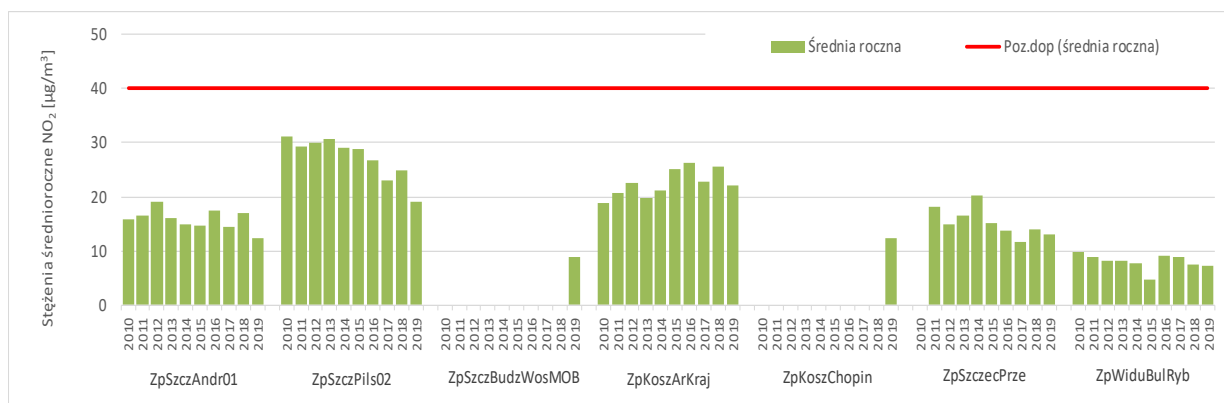
L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ug/m ³]	L>200 (S1)	19 maks. (S1) [ug/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	automatyczny	100	12	0	66
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZBudzWosMOB	Szczecin_Budzysza Wosia	automatyczny	83	9	0	46
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZPils02	Szczecin_Piłsudskiego	automatyczny	99	19	0	72
4	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	Koszalin_ArmiiKrajowej	automatyczny	99	22	0	86
5	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszChopin	Koszalin_Chopina	automatyczny	99	12	0	57
6	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzcZecPrze	Szczecinek_Przemysłowa	automatyczny	98	13	0	73
7	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	98	7	0	36

Na rysunku 7.1.9 przedstawiono zmienność 19 maksymalnej wartości jednogodzinowej na tle wartości dopuszczalnej (200 µg/m³ dozwolone nie więcej niż 18 razy w roku) na przestrzeni wielolecia w województwie zachodniopomorskim. Najwyższe wartości tego parametru odnotowano na stanowiskach komunikacyjnych w Szczecinie i Koszalinie. W roku 2019 na żadnym stanowisku pomiarowym nie została przekroczona wartość dopuszczalna określona dla 1-godzinnych stężeń NO₂. Maksymalną wartość normowanego stężenia 1-godzinnego w roku 2019 zarejestrowano na stanowisku w Koszalinie przy ul. Armii Krajowej i wyniosła ona 128,9 µg/m³ (64,5% poziomu dopuszczalnego, tj. 200 µg/m³).

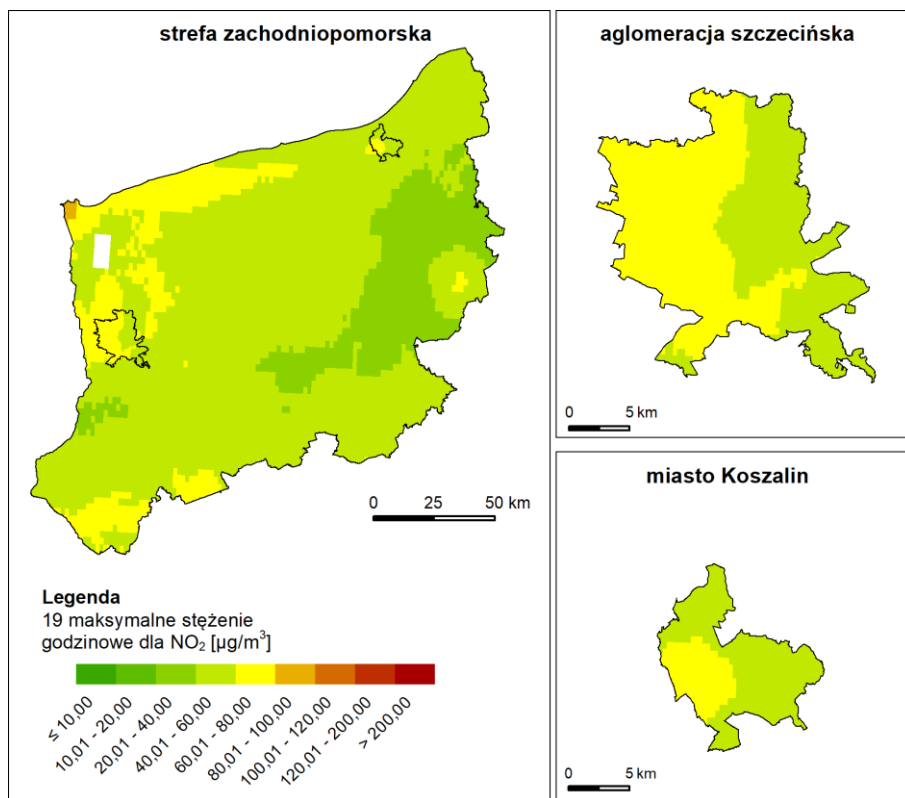
Rysunek 7.1.9 Przebieg 19-tej maksymalnej wartości godzinowej stężenia dwutlenku azotu na poszczególnych stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2010 - 2019

Zmierzone metodami automatycznymi w roku 2019 stężenia dwutlenku azotu na siedmiu stanowiskach pomiarowych w województwie wykazały, iż w żadnym punkcie pomiarowym również średnioroczne stężenia NO_2 nie przekroczyły wartości dopuszczalnej (tj. $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Najwyższe stężenia (do 55,5% poziomu dopuszczalnego) wystąpiły w punktach zlokalizowanych na obszarach z intensywnym ruchem samochodowym (Szczecin, ul. Piłsudskiego i Koszalin, ul. Armii Krajowej). W ostatnich latach stężenia dwutlenku azotu utrzymują się na zbliżonym poziomie (rysunek 7.1.10).

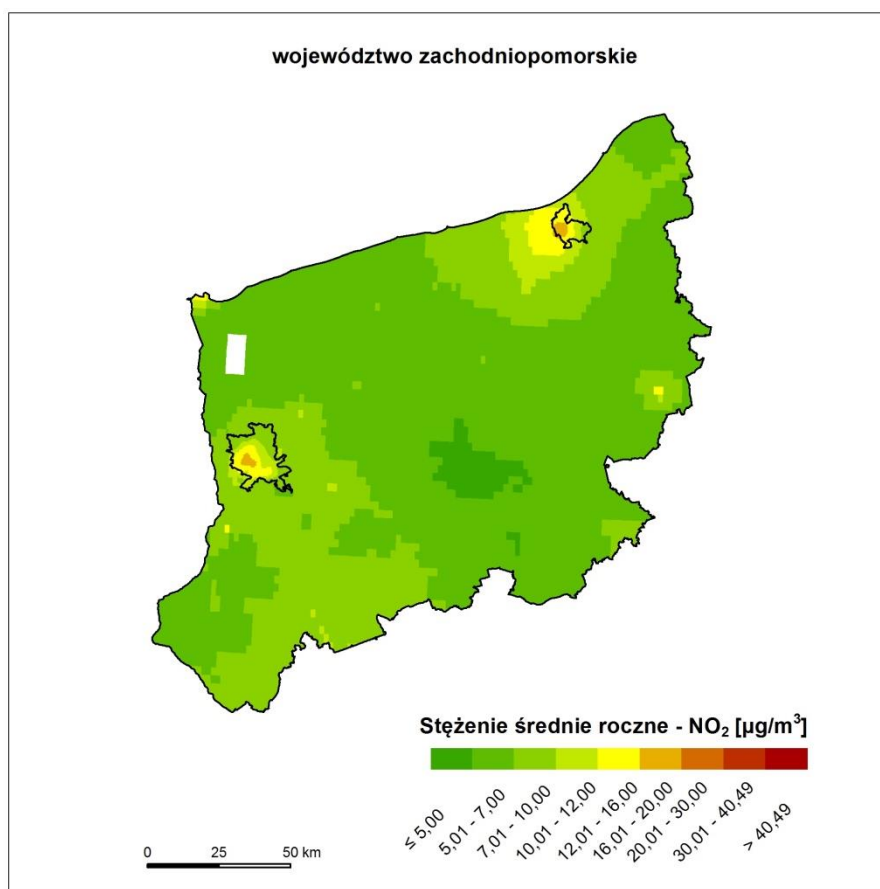

Rysunek 7.1.10. Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu (NO_2) w punktach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 – pomiary automatyczne (źródło: RWMS w Szczecinie)

Również obliczenia modelowe za 2019 rok wykazały, iż w województwie zachodniopomorskim nie wystąpiły przekroczenia 19-go maksimum dla wartości 1-godzinnych (rysunek 7.1.11) i nie wskazano przekroczeń wartości stężeń średniorocznych NO_2 w powietrzu (rysunek 7.1.12).

Rysunek 7.1.11. NO₂ – wyniki obliczeń modelowych – rozkład wartości dla 19 maksimum ze stężeń 1- godzinnych w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

Rysunek 7.1.12. NO₂ – wyniki obliczeń modelowych – stężenie średnioroczne w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

7.1.3. Tlenek węgla CO

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów CO uzyskanych w roku 2019 na stanowisku pomiarowym w strefie miasto Koszalin, a także zastosowana metoda obiektywnego szacowania, oparta na wynikach pomiarów wykonywanych w jednej strefie wskazują, iż wszystkie strefy województwa otrzymują klasę A dotyczącą CO, ze względu na kryterium stężeń maksymalnych 8-godzinnych średnich kroczących. Poziom dopuszczalny wynosi 10 mg/m^3 .

Tabela 7.1.5. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej CO - ochrona zdrowia ludzi

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla CO
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
2	PL3202	miasto Koszalin	A
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	A

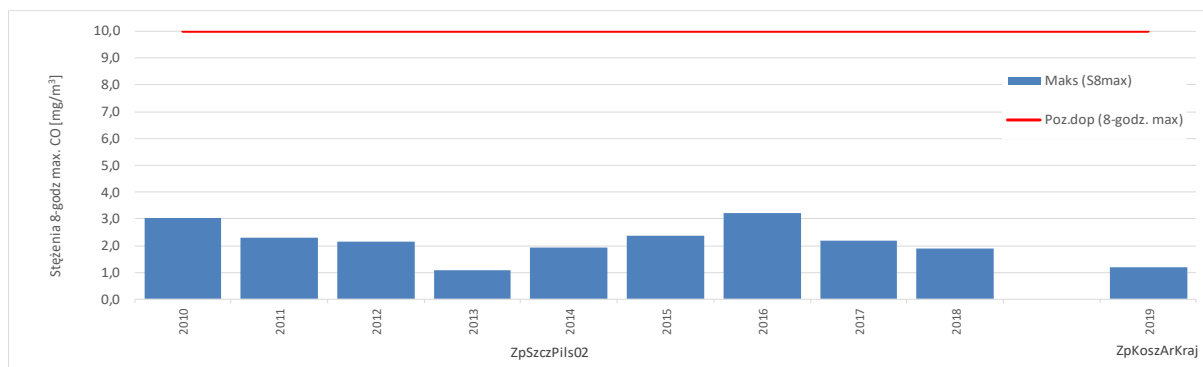

Rysunek 7.1.13. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla CO – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących

Tabela 7.1.6. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów tlenku węgla (CO) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	S8max [mg/m ³]
1	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	Koszalin_ArmiiKrajowej	automatyczny	98	1

Automatyczne pomiary tlenku węgla w roku 2019 wykonywane były w jednym punkcie województwa – na stanowisku komunikacyjnym w Koszalinie przy ul. Armii Krajowej. Normowane, maksymalne stężenie 8-godzinne kroczące (liczone ze stężeń 1-godzinnych) w latach 2010-2019 było znacznie niższe od poziomu dopuszczalnego (poziom dopuszczalny wynosi 10 mg/m^3) – rysunek 7.1.14. W 2019 roku stężenie to wynosiło $1,2 \text{ mg/m}^3$, czyli stanowiło 12% poziomu dopuszczalnego.

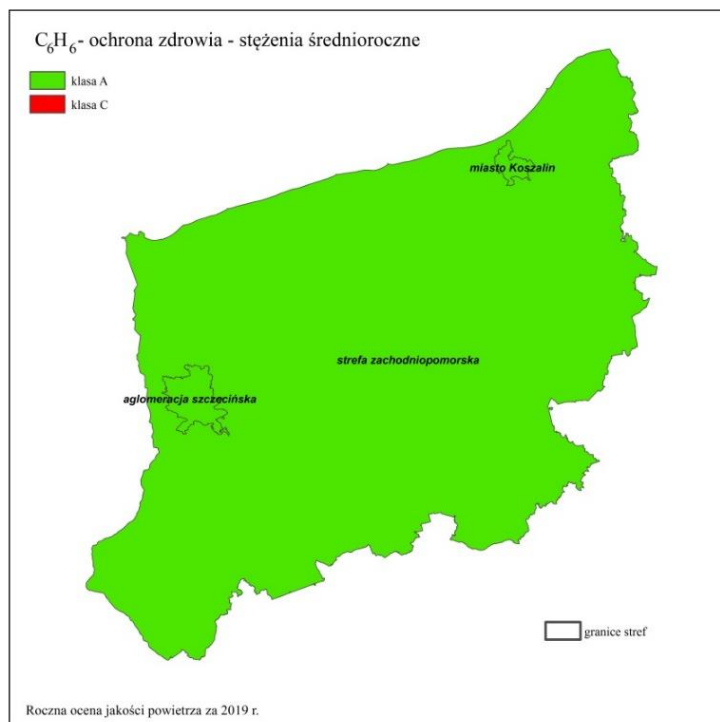
Rysunek 7.1.14. Stężenia maksymalne 8-godzinne średnie kroczące tlenku węgla (CO) w punktach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego (Szczecin ul. Piłsudskiego i Koszalin ul. Armii Krajowej) w latach 2010-2019 – pomiary automatyczne (źródło: RWMS w Szczecinie)

7.1.4. Benzen C_6H_6

Klasyfikacji stref pod kątem benzenu (C_6H_6) dokonano na podstawie metod obiektywnego szacowania opartych o wyniki pomiarów w strefach województw nadmorskich oraz północnej części kraju. Analiza wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą C_6H_6 ze względu na kryterium stężeń średniorocznych.

Tabela 7.1.7. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej C_6H_6 – ochrona zdrowia ludzi

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla C_6H_6
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
2	PL3202	miasto Koszalin	A
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	A

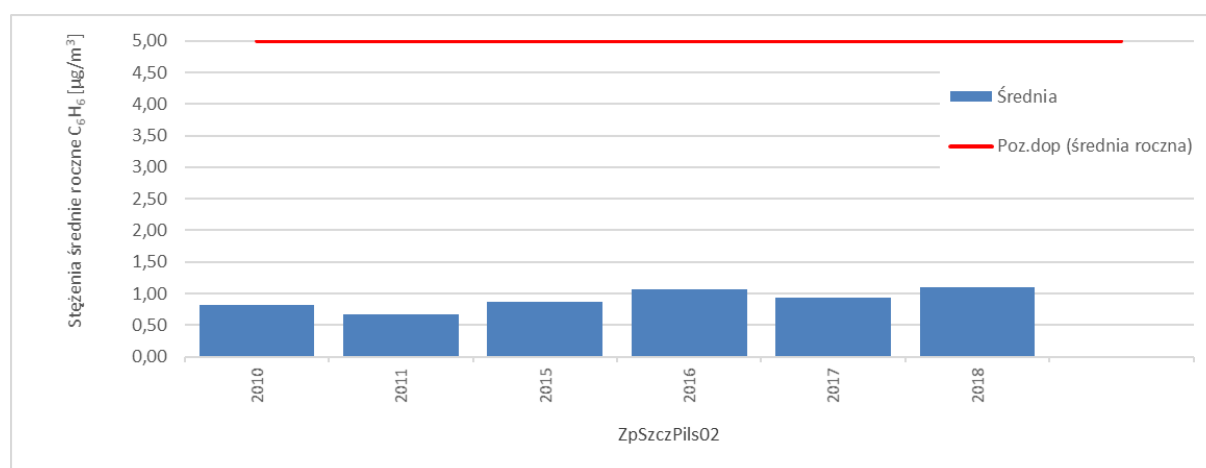
Rysunek 7.1.15. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla C_6H_6 – stężenia średnioroczne

W województwie zachodniopomorskim badania poziomów 1-godzinnych stężeń benzenu w województwie zachodniopomorskim wykonywane są zamiennie, przez okres 1 roku w jednej z dwóch stref (miasto Koszalin lub aglomeracja szczecińska) oraz stale w Szczecinku na stacji przy ul. Przemysłowej (obszar strefy zachodniopomorskiej). W roku 2019 pomiary realizowano w strefie miasto Koszalin na stanowisku komunikacyjnym oraz na stanowisku w strefie zachodniopomorskiej. Niestety uzyskane wyniki pomiarów na obu stanowiskach nie spełniły kryteriów określonych w prawie i zostały odrzucone.

Ze względu na brak prawidłowych wyników pomiarów benzenu w województwie, zlokalizowanych w strefie miasto Koszalin oraz strefa zachodniopomorska, w ocenie za rok 2019 zastosowano metody obiektywnego szacowania w celu klasyfikacji wszystkich trzech stref. Metody oparto o wyniki pomiarów tego zanieczyszczenia pochodzących ze stałych stanowisk w innych województwach pasa nadmorskiego i północnej części kraju. Pod uwagę wzięto automatyczne stanowiska pomiarowe (w tym również komunikacyjne), z których stężenia benzenu, ze względu na podobnych charakter obszarów (położenie geograficzne, klimat, ukształtowanie powierzchni, emisja zanieczyszczeń) mogą być reprezentatywne dla stref województwa zachodniopomorskiego.

Wyniki stężeń ze stanowisk wykorzystanych do oceny wskazały, iż maksymalne stężenia w strefach wyniosły $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wartość dopuszczalna dla średniorocznego stężenia benzenu wynosi $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W latach 2010-2018 pomiary benzenu wykonywane były metodą automatyczną na stanowisku komunikacyjnym w Szczecinie przy ul. Piłsudskiego. Poziomy stężenie w latach 2010-2018 na stanowisku komunikacyjnym w Szczecinie wskazują na niskie stężenia tego zanieczyszczenia w powietrzu. We wszystkich okresach pomiarowych stężenie nie przekroczyło wartości $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – rysunek 7.1.16. Wartość dopuszczalna dla średniorocznego stężenia benzenu wynosi $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rysunek 7.1.16. Stężenia średnioroczne benzenu (C_6H_6) na stanowisku pomiarowym województwa zachodniopomorskiego (Szczecin ul. Piłsudskiego) w latach 2010-2018 – pomiary automatyczne (źródło: RWMŚ w Szczecinie)

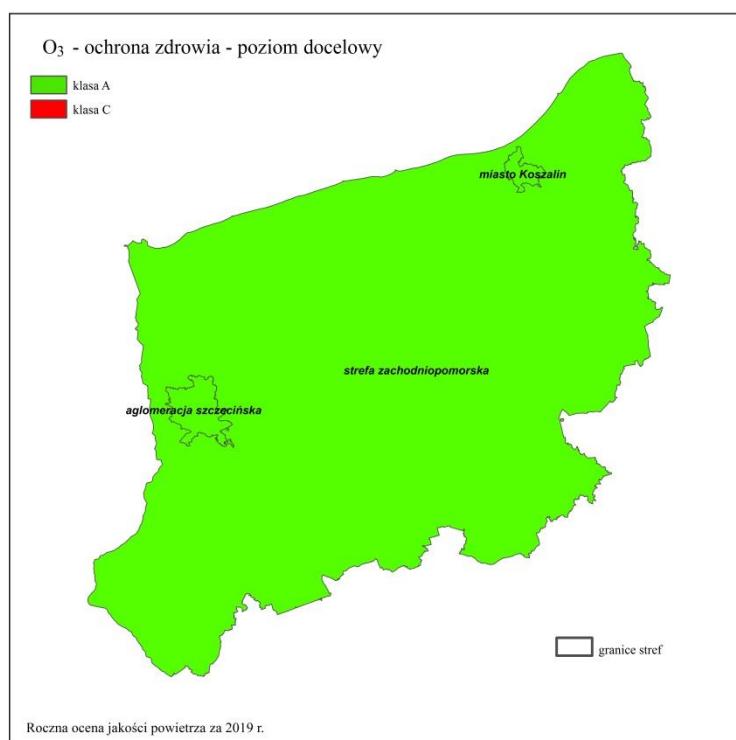
7.1.5. Ozon O₃

Analiza wyników pomiarów ozonu (O₃) uzyskanych na trzech stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą O₃, ze względu na kryterium poziomu docelowego oraz klasę D2 dla kryterium poziomu celu długoterminowego.

Poziom docelowy określony dla ozonu, to liczba dni wynosząca nie więcej niż 25 z przekroczeniami poziomu 120 µg/m³ przez maksymalne dobowe stężenia 8-godzinne kroczące (uśrednione z 3 lat). Poziom celu długoterminowego uznaje się za przekroczony, gdy wystąpią w roku kalendarzowym przekroczenia poziomu 120 µg/m³ przez maksymalne dobowe stężenia 8-godzinne kroczące.

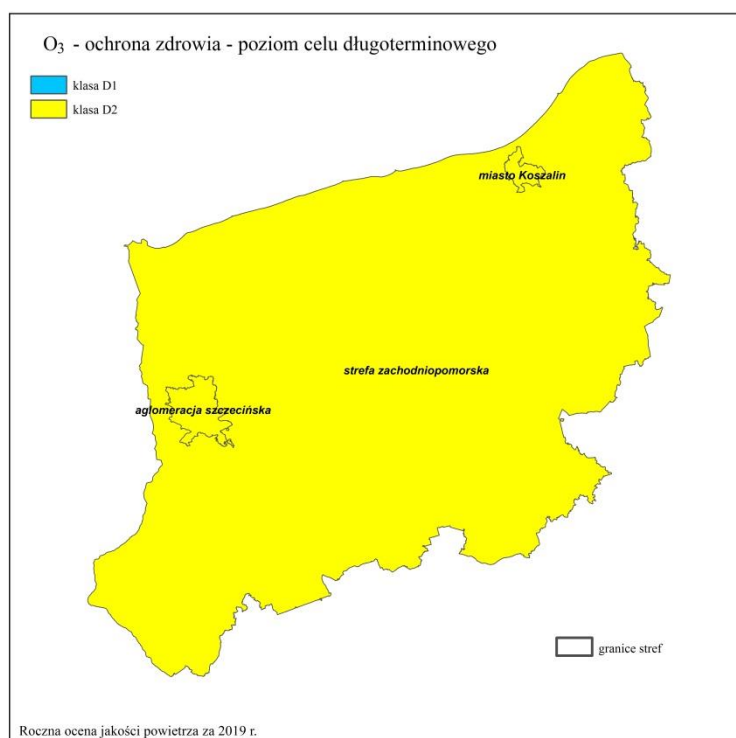
Tabela 7.1.9. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O₃ - ochrona zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu docelowego	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomemu celu długoterminowego
1.	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A	D2
2.	PL3202	miasto Koszalin	A	D2
3.	PL3203	strefa zachodniopomorska	A	D2

Rysunek 7.1.17. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla O₃ – poziom docelowy

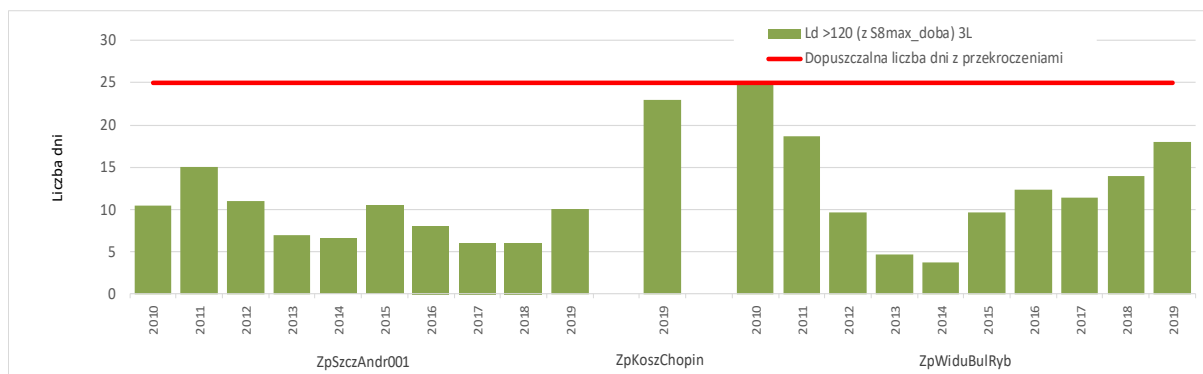

Rysunek 7.1.18. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla O₃ – poziom celu długoterminowego

Tabela 7.1.10. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów ozonu (O₃) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	L>120 (S8max_d)	L>120 (S8max_d) 3L
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	automatyczny	94	15	10,0
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszChopin	Koszalin_Chopina	automatyczny	99	23	23,0
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	100	24	18,0

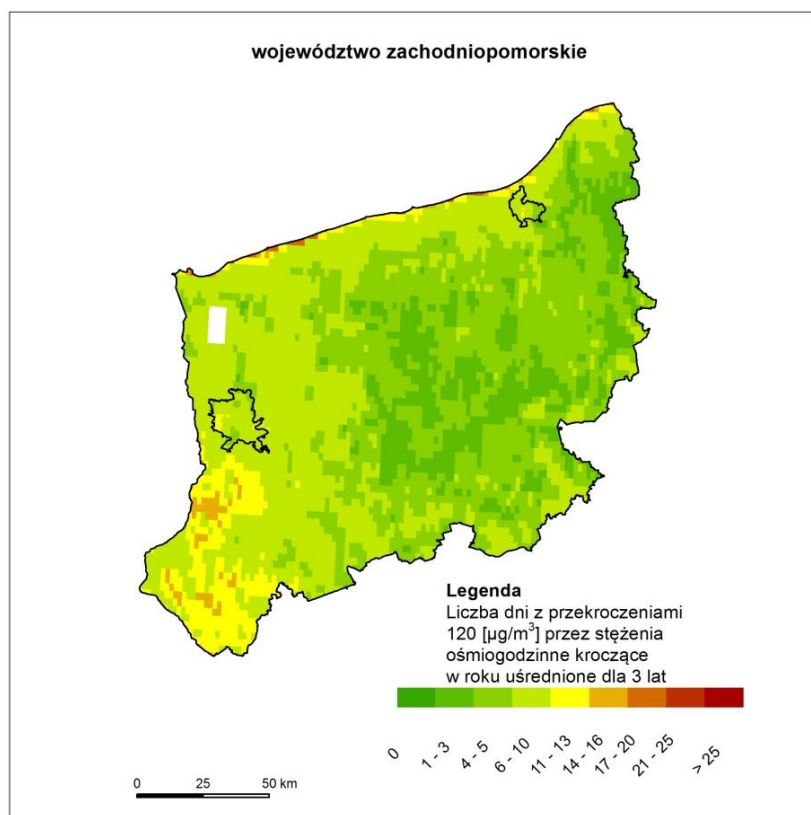
Mierzone w roku 2019 w sposób automatyczny poziomy stężenie ozonu w województwie zachodniopomorskim – na stanowisku tła miejskiego w Szczecinie (ul. Andrzejewskiego), na stanowisku pozamiejskim w Widuchowej (powiat gryfiński) oraz w Koszalinie na stanowisku tła miejskiego – nie wykazały przekroczeń poziomu docelowego określonego dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia (rysunek 7.1.19). Liczba dni z maksymalnymi stężeniami dobowymi 8-godzinnymi kroczącymi ozonu, wyższymi niż 120 µg/m³, uśredniona z lat 2017-2019, na stanowisku pomiarowym w Szczecinie wynosiła 10, natomiast w Widuchowej było to 18 (dopuszczalna liczba dni wynosi 25). Na stanowisku w Koszalinie uzyskano wynik 23 dni, przy czym liczba dni obejmuje jedynie rok 2019, ponieważ stanowisko działa od 2019 roku. W latach 2010-2019 nie odnotowano przekroczenia poziomu docelowego ozonu na żadnym stanowisku pomiarowym w województwie.

Rysunek 7.1.19. Liczba dni (uśredniona z 3 lat) z przekroczeniami poziomu docelowego stężenia ozonu na poszczególnych stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego na tle częstości dopuszczalnej w latach 2010-2019 (źródło: RWMS w Szczecinie)

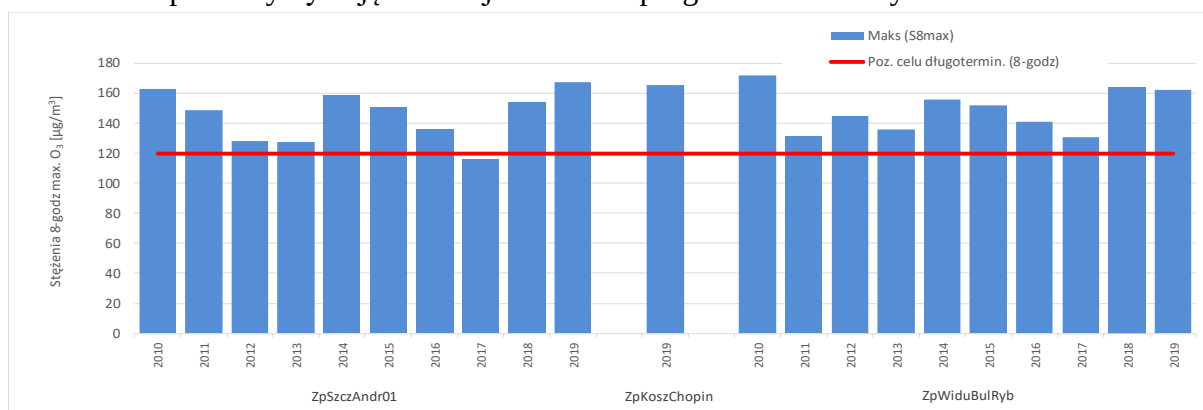
W roku 2019 najwyższe maksymalne 1-godzinne stężenie ozonu zarejestrowano na stanowisku tła miejskiego w Koszalinie przy ul. Chopina i wynosiło ono $179,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Nie został więc przekroczony poziom informowania ($180 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz poziom alarmowy ($240 \mu\text{g}/\text{m}^3$) dla ozonu.

Również wyniki obliczeń modelowych stężeń ozonu troposferycznego, przeprowadzone na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza w skali kraju, w roku 2019 nie wykazały przekroczeń poziomu docelowego dla ochrony zdrowia (rysunek 7.1.20). Uśredniona liczba dni dla lat 2017-2019 z przekroczeniami poziomu docelowego ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) na obszarze województwa zachodniopomorskiego wynosiła maksymalnie 20.

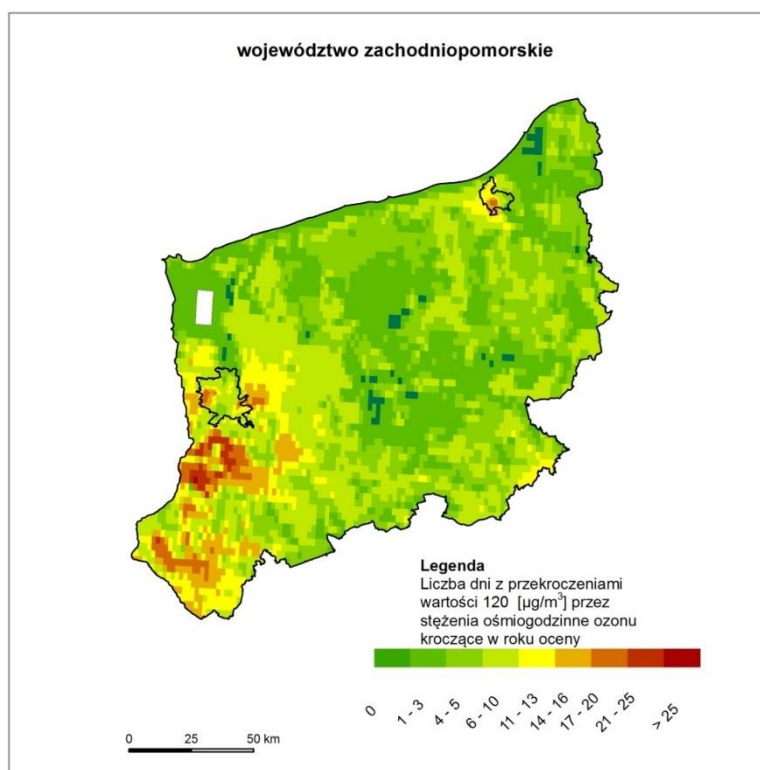

Rysunek 7.1.20. O_3 – wyniki obliczeń modelowych – liczba dni z przekroczeniami wartości docelowej ozonu w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku – uśrednione wartości z 3 lat: 2017-2019 (źródło: IOŚ – PIB)

W przypadku ozonu, oceny jakości powietrza dokonuje się również dla dodatkowego kryterium jakim jest dotrzymanie poziomu celu długoterminowego - jest to brak występowania w roku kalendarzowym przekroczeń poziomu $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przez maksymalne dobowe stężenia 8-godzinne kroczące. W 2019 roku poziom ten został przekroczony na wszystkich stanowiskach pomiarowych w województwie (rysunek 7.1.21). Wyniki obliczeń modelowych także wskazują na przekroczenie poziomu celu długoterminowego w strefach województwa zachodniopomorskiego (rysunek 7.1.22). W związku z powyższym wszystkim strefom województwa w roku 2019 nadano klasę D2. W tym przypadku opracowanie programu ochrony powietrza nie jest wymagane, a podejmowane działania to ograniczenie emisji prekursorów ozonu (tlenków azotu, węglowodorów i lotnych związków organicznych). Działania te powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

Rysunek 7.1.21. Zmienność maksymalnej dobowej wartości 8-godzinowej stężenia ozonu na poszczególnych stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego na tle poziomu dopuszczalnego w latach 2010 - 2019 (źródło: RWMŚ w Szczecinie)

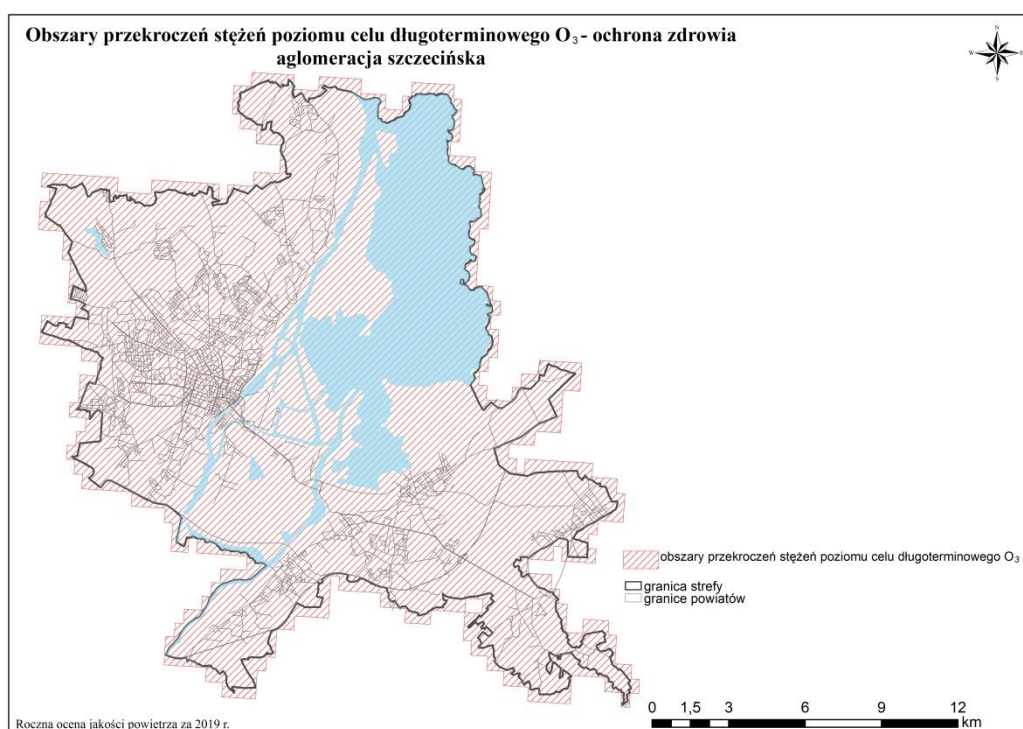

Rysunek 7.1.22. O_3 – wyniki obliczeń modelowych – liczba dni z przekroczeniami wartości $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku (źródło: IOŚ - PIB)

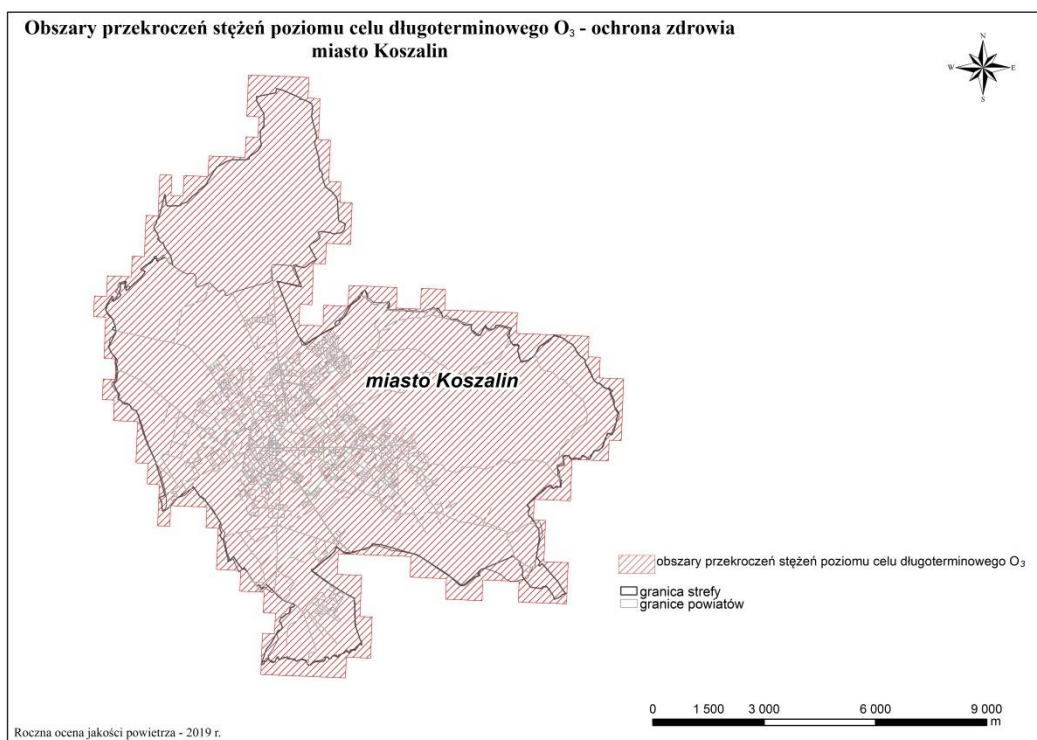
Tabela 7.1.11. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego przez maksymalne stężenia ośmiogodzinne kroczące ozonu w roku 2019 w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Komentarz dotyczący sytuacji przekroczenia
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	301,0	100,0%	402 067	100,0%	Obszar całej strefy
PL3202	miasto Koszalin	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	98,0	100,0%	107 225	100,0%	Obszar całej strefy
PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	21 776,0	96,8%	1 164 824	98,0%	Obszar prawie całej strefy

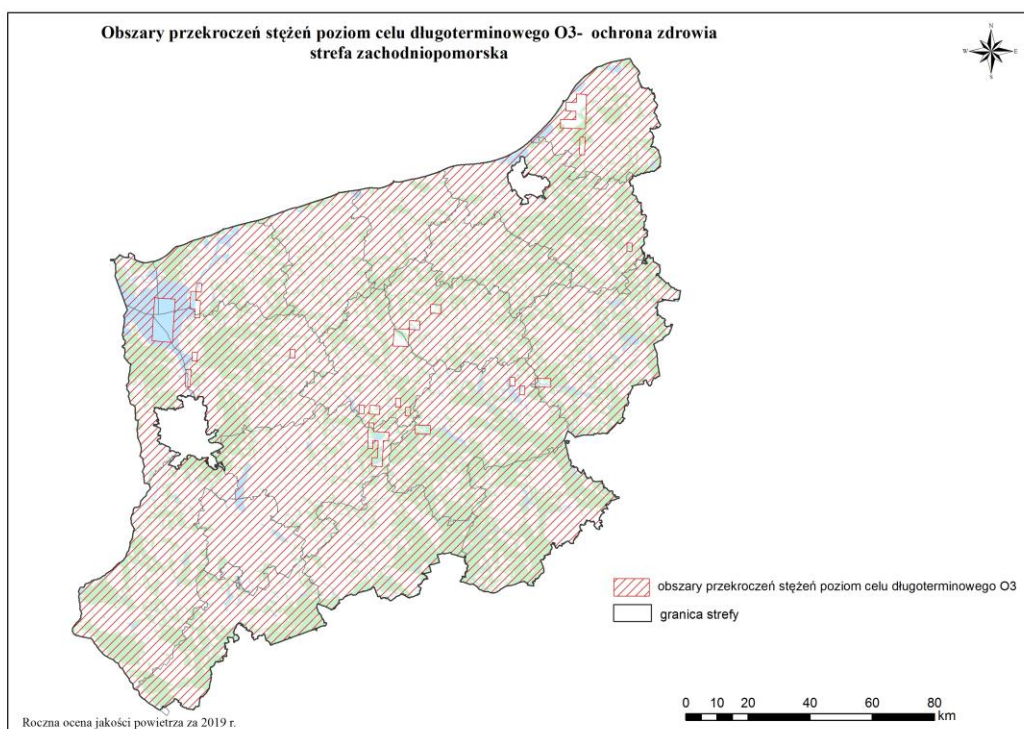
Na rysunkach 7.1.23-7.1.25 przedstawiono obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego, określonego dla ozonu w strefach województwa zachodniopomorskiego w roku 2019, określone na podstawie wyników pomiarów i obliczeń modelowych.

Rysunek 7.1.23. Obszar przekroczeń stężeń poziomu celu długoterminowego O₃ (strefa aglomeracja szczecińska) – liczba dni z przekroczeniami wartości 120 µg/m³ w 2019 roku

Rysunek 7.1.24. Obszar przekroczeń stężeń poziomu celu długoterminowego O₃ (strefa miasto Koszalin) – liczba dni z przekroczeniami wartości 120 µg/m³ w 2019 roku

Rysunek 7.1.25. Obszary przekroczeń stężeń poziomu celu długoterminowego O₃ (strefa zachodniopomorska) – liczba dni z przekroczeniami wartości 120 µg/m³ w 2019

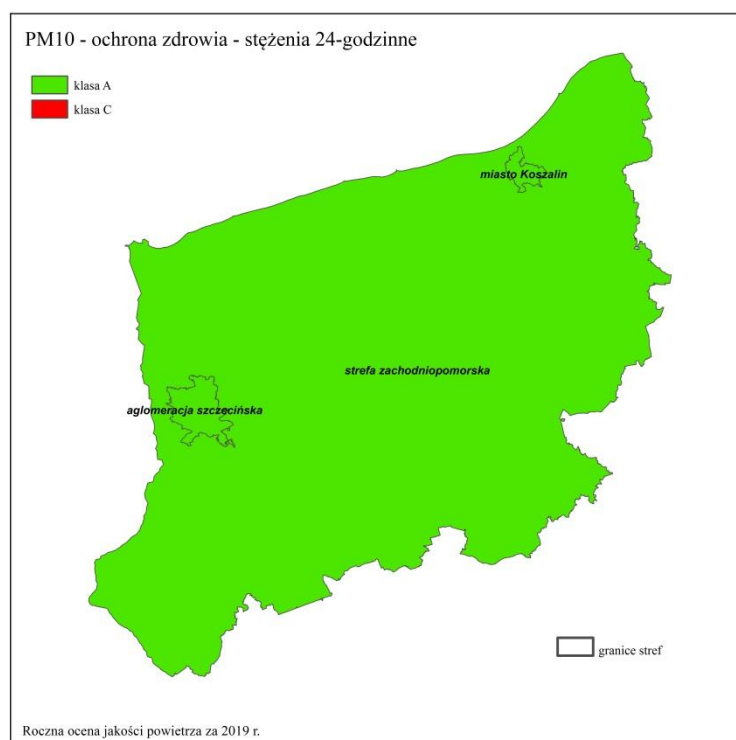
7.1.6. Pył PM10

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów pyłu zawieszonego PM10 uzyskanych na stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą PM10, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Również ze względu na kryterium stężeń 24-godzinnych wszystkie strefy województwa otrzymują klasą A.

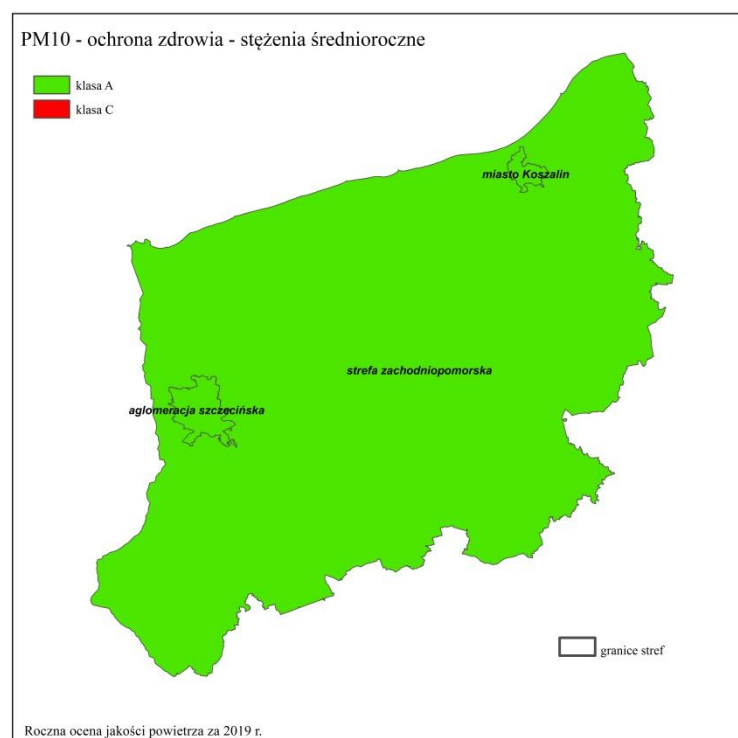
Dopuszczalna wartość dla stężeń średniorocznych wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a poziom określony dla stężeń 24-godzinnych wynosi $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i nie może wystąpić więcej niż 35 razy w roku kalendarzowym.

Tabela 7.1.12. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM10 – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM10	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A	A	A
PL3202	miasto Koszalin	A	A	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A

Rysunek 7.1.26. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla PM10 – stężenia 24-godzinne

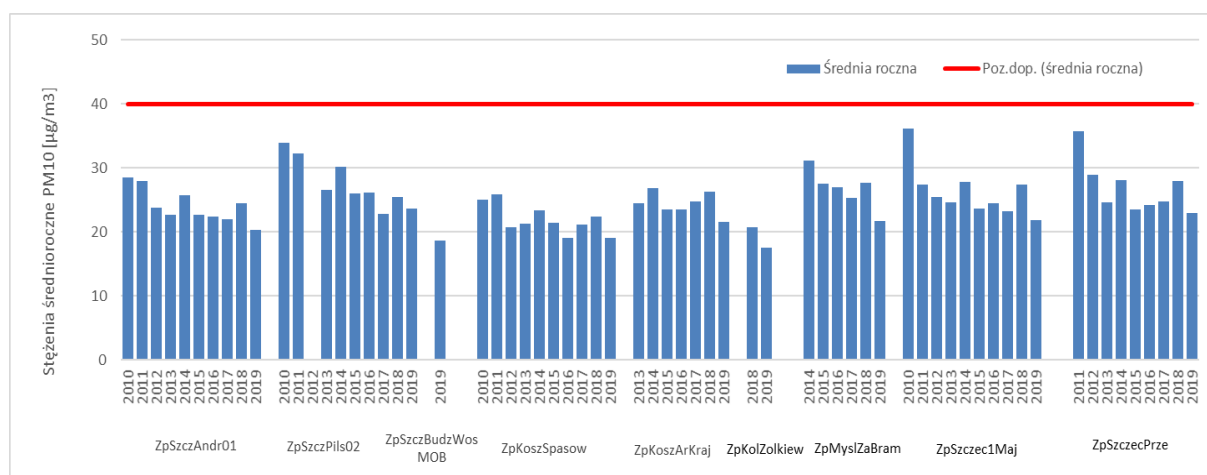
Rysunek 7.1.27. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla PM10 – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.13. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów pyłu zawieszonego PM10 na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	L>50 (S24)	36 maks. (S24) [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZAndr01	Szczecin_ Andrzejewskiego	manualny	98	20	9	36
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZBudWosMOB	Szczecin_ Budzysza Wosia	manualny	82	19	3	29
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZPils02	Szczecin_ Piłsudskiego	manualny	99	24	11	41
4	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszArKraj	Koszalin_ ArmiiKrajowej	manualny	99	22	6	37
5	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_ Spasowskiego	manualny	100	19	7	35
6	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpKolZolkiew	Kołobrzeg_ Żółkiewskiego	manualny	98	18	4	32
7	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	Myślibórz_ ZaBramką	manualny	98	22	17	40
8	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_ 1Maja	manualny	99	22	14	41
9	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	Szczecinek_ Przemysłowa	manualny	100	23	14	41

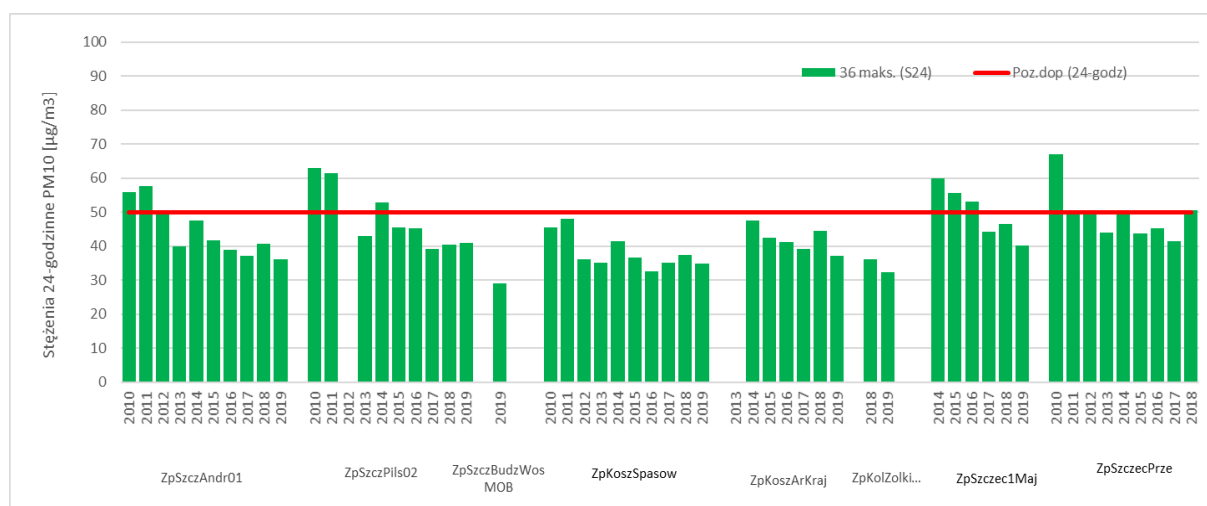
W 2019 roku na żadnym stanowisku pomiarowym nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia średniorocznego pyłu PM10 (poziom dopuszczalny wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) – rysunek 7.1.28. Najwyższą wartość stężenia średniorocznego odnotowano w Szczecinie przy ul. Piłsudskiego i wyniosło ono $24 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Na przestrzeni lat 2010-2019 również nie wystąpiło przekroczenie wartości średniorocznej, określonej dla poziomu dopuszczalnego na obszarze całego województwa.

Rysunek 7.1.28. Średnioroczne stężenia pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 (źródło: RWMS w Szczecinie)

W roku 2019 nie wystąpiło również przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych na żadnym stanowisku pomiarowym w województwie, a najwyższa ilość dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego, wynoszącego $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ osiągnęła wartość 17 (w Myśliborzu), przy dozwolonej liczbie dni wynoszącej 35 (rysunek 7.1.29).

Rysunek 7.1.29. Przebieg 36 maksimum dla 24 -godzinnych stężeń pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 (źródło: RWMS w Szczecinie)

Na wszystkich stanowiskach najwyższe wartości stężeń dobowych pyłu PM10 w roku 2019, podobnie jak w latach poprzednich, zarejestrowano w okresach grzewczych. W okresie letnim odnotowano jedynie kilka przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego przez stężenia 24-godzinne pyłu. W związku z tym, jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się niską emisję pyłu PM10 pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków

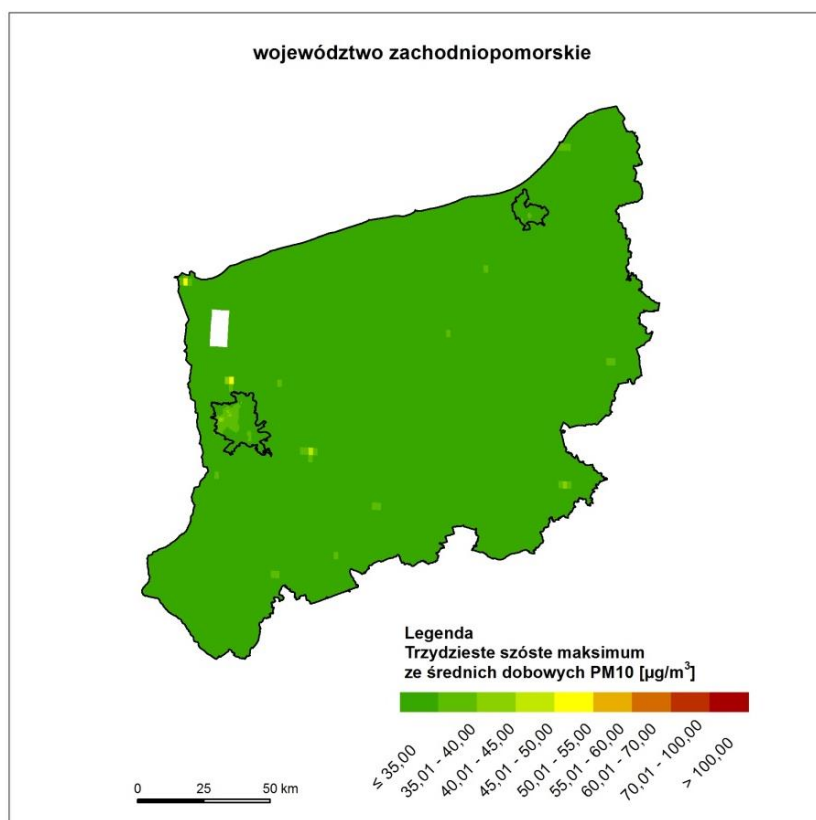
Zarówno przepisy prawa obowiązującego na poziomie Unii Europejskiej, jak i odpowiednie regulacje krajowe pozwalają, w przypadku wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych powodowanych przez wybrane źródła zanieczyszczeń, ich uwzględnienie i odliczenie w procesie oceny jakości powietrza. Takiego odliczenia można dokonać w przypadku podniesienia poziomów określonych zanieczyszczeń (głównie pyłu zawieszonego) w powietrzu atmosferycznym w wyniku:

- wybranych źródeł naturalnych w okresie całego roku, obejmujących wybuchy wulkanów, aktywność sejsmiczną, aktywność geotermiczna, pożary nieużytków i lasów, powstawanie i transport aerozoli morskich oraz resuspensję i transport cząstek pochodzenia naturalnego z regionów suchych (źródła naturalne),
- resuspensji pyłu z zimowego utrzymania dróg w postaci ich posypywania piaskiem i/lub solą (zimowe utrzymanie dróg).

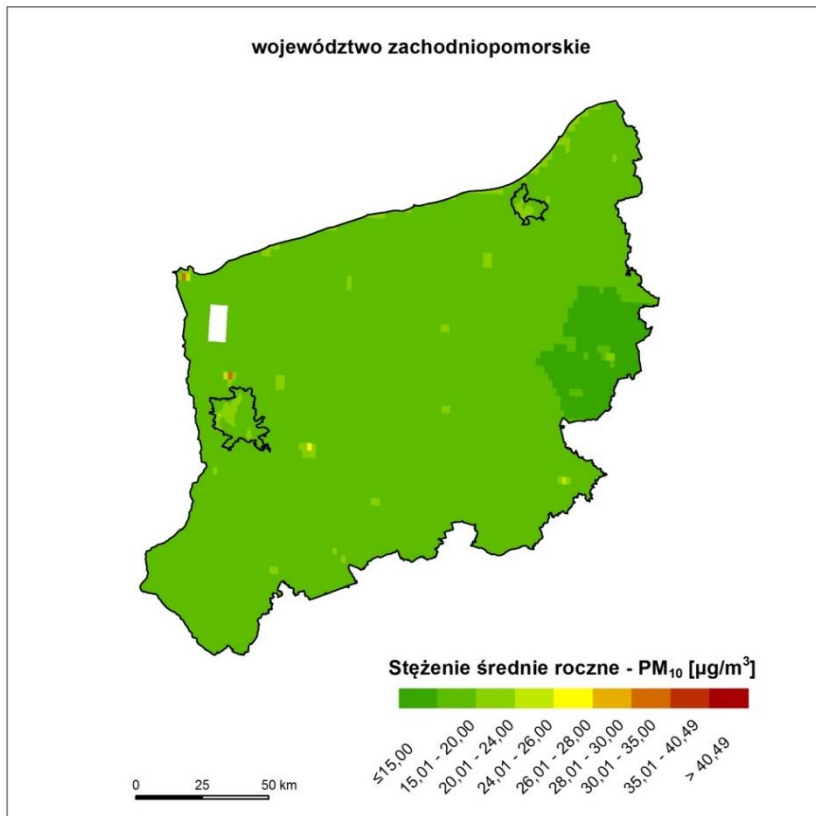
Odliczeniu podlegają zanieczyszczenia ze źródeł, których emisja nie jest w żaden sposób powodowana bezpośrednio lub pośrednio działalnością człowieka i której nie można kontrolować (ograniczać). Wpływ tych źródeł emisji może zostać odjęty podczas oceny zgodności obserwowanych w danym miejscu poziomów substancji w powietrzu z ustanowionymi poziomami dopuszczalnymi.

Uwzględnione w ocenie jakości powietrza wyniki pomiarów wskazują na brak wystąpienia w roku 2019 na obszarze województwa zachodniopomorskiego przekroczenia dozwolonej liczby dni ze średnim 24-godzinnym stężeniem pyłu PM₁₀ przewyższającym poziom dopuszczalny, a także brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia średniego rocznego. Wszystkie strefy uzyskały w ocenie klasę A dla obu tych parametrów. W związku z powyższym, zgodnie z obowiązującymi zasadami, dla województwa zachodniopomorskiego nie przeprowadzono analizy możliwości odjęcia udziału źródeł naturalnych oraz zimowego utrzymania (solenia i posypywania piaskiem) dróg w kształtowaniu się przekroczeń stężenia pyłu.

Również obliczenia modelowe za 2019 rok wykazały, iż w województwie zachodniopomorskim nie wystąpiły przekroczenia wartości 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ (rysunek 7.1.30). Obliczenia modelowe prezentują rozkład przestrzenny 36 maksimum bez przekroczeń poziomu dopuszczalnego. Nie wskazano również przekroczeń wartości stężeń średniorocznych PM₁₀ w powietrzu. Maksymalna wartość tego stężenia wyniosła 36 µg/m³ (rysunek 7.1.31).

Rysunek 7.1.30. PM10 – wyniki obliczeń modelowych – rozkład 36 maksimum ze stężeń 24-godzinnych w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

Rysunek 7.1.31. PM10 – wyniki obliczeń modelowych – stężenie średnioroczne w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

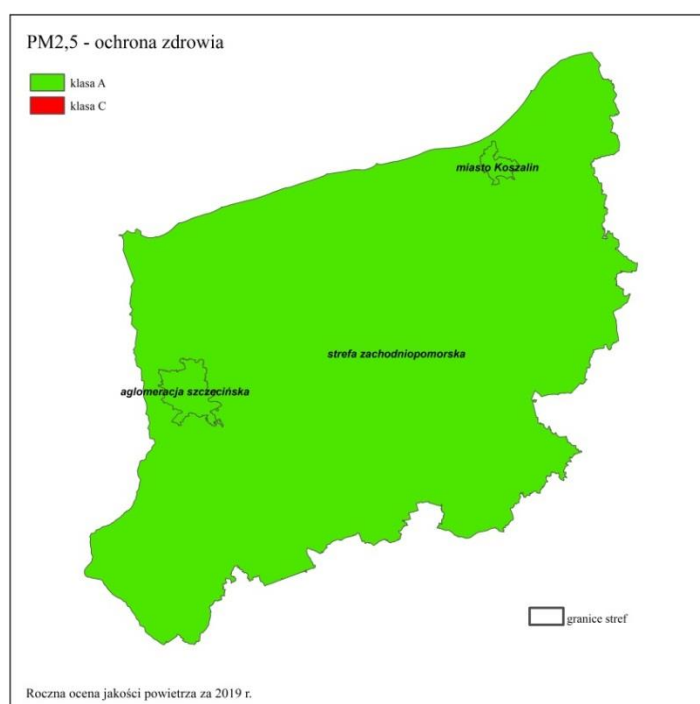
7.1.7. Pył PM_{2,5}

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2,5} uzyskanych na stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą PM_{2,5} ze względu na kryterium stężeń średniorocznych, które wynosi 25 µg/m³. W dodatkowej klasyfikacji pod kątem dotrzymania poziomu dopuszczalnego II fazy, wynoszącej 20 µg/m³ dla stężeń średniorocznych, wszystkie strefy województwa zachodniopomorskiego otrzymały klasę A1.

Wartość określona dla poziomu dopuszczalnego II fazy (20 µg/m³) od roku 2020 będzie podstawowym kryterium oceny i klasyfikacji stref pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM_{2,5}.

Tabela 7.1.14. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM_{2,5} - ochrona zdrowia ludzi

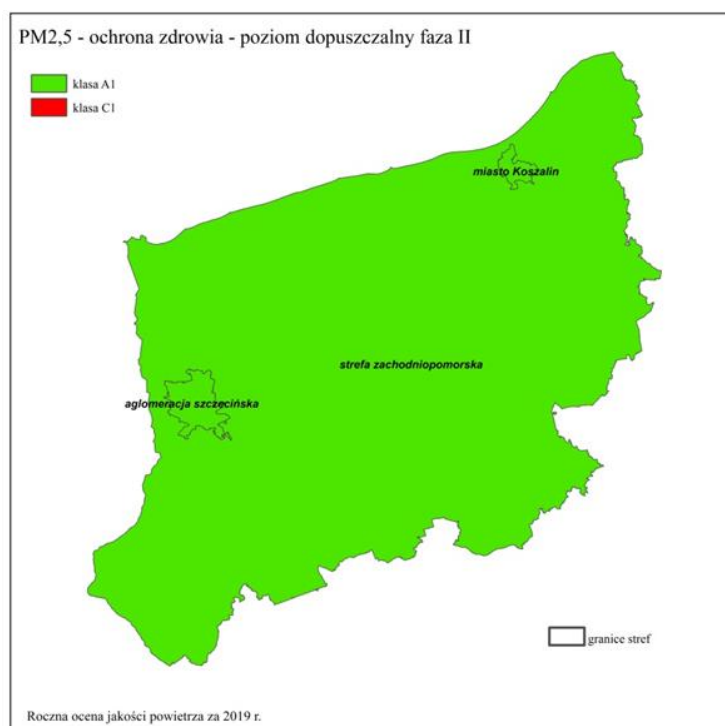
Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM _{2,5}
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

Rysunek 7.1.32. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla PM_{2,5} – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.15. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM_{2,5} – ochrona zdrowia ludzi (poziom dopuszczalny - faza II)

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM _{2,5}
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A1
PL3202	miasto Koszalin	A1
PL3203	strefa zachodniopomorska	A1

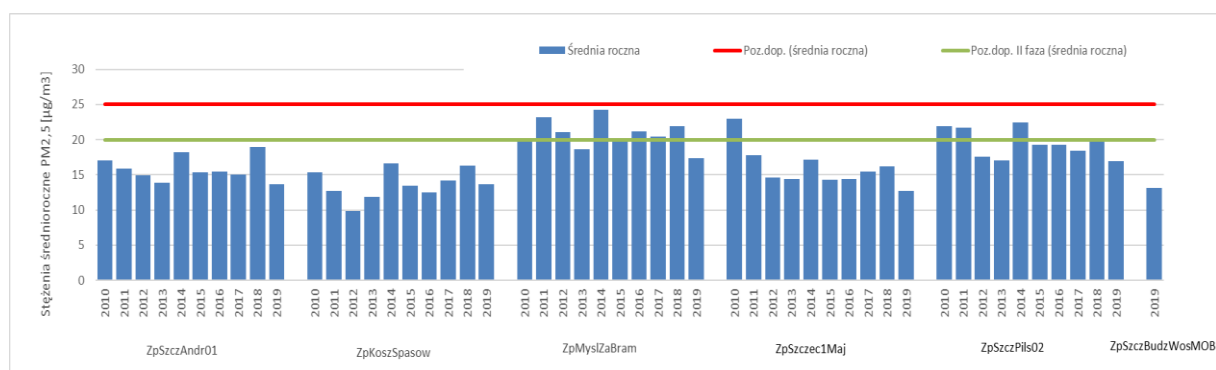
Rysunek 7.1.33. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla PM_{2,5} – stężenia średnioroczne – faza II

Tabela 7.1.16. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów pyłu PM_{2,5} na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [µg/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	99	14
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcBudzWosMOB	Szczecin_Budzysza Wosia	automatyczny	82	13
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcPils02	Szczecin_Piłsudskiego	automatyczny	100	17
4	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	100	14
5	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	Myślibórz_ZaBramką	manualny	99	17
6	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	94	13

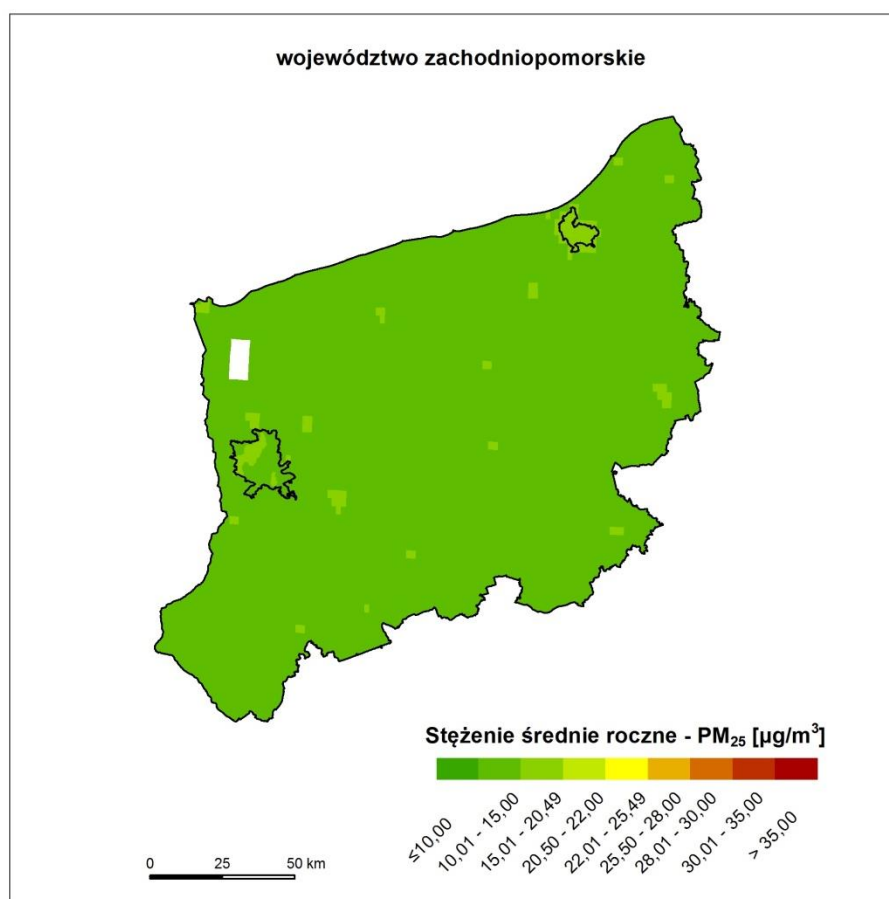
W roku 2019, tak jak w latach poprzednich, pomiary stężeń pyłu PM_{2,5} wykonywane były w każdej z trzech stref województwa. Do rocznej oceny jakości powietrza za 2019 rok wykorzystano pomiary z 6 stanowisk: 3 stanowisk w Szczecinie i po jednym stanowisku w Koszalinie, w Szczecinku i w Myśliborzu. Pomiary te nie wykazały przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia średniorocznego, który wynosi 25 µg/m³. Najwyższe stężenia pyłu PM_{2,5} rejestrowano na stanowisku w Myśliborzu (17 µg/m³) oraz w Szczecinie przy ul. Piłsudskiego - 17 µg/m³ (stanowisko komunikacyjne) – rysunek 7.1.34.

W latach 2010-2019 nie zarejestrowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} na żadnym ze stanowisk na obszarze województwa.

Rysunek 7.1.34. Średnioroczne stężenie pyłu PM_{2,5} na stanowiskach pomiarowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2019 (źródło: RWMS w Szczecinie)

Dodatkowym kryterium klasyfikacji stref ze względu na pył PM_{2,5} jest poziom dopuszczalny fazy II, który ma być osiągnięty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie *poziomów niektórych substancji w powietrzu* (zał. nr 1), do 2020 r. Na żadnym stanowisku pomiarowym w województwie nie odnotowano stężenia średniorocznego powyżej wartości 20 µg/m³, która została określona dla poziomu dopuszczalnego fazy II, dlatego wszystkie strefy uzyskały klasę A1 dla tego kryterium.

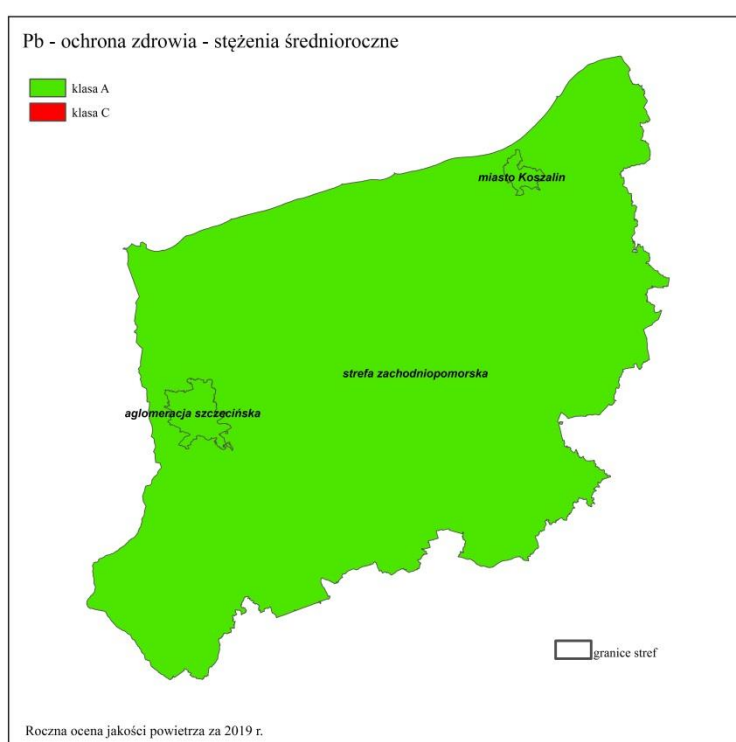
Rysunek 7.1.35. PM_{2,5} – szacowanie na podstawie wyników obliczeń modelowych – stężenie średnioroczne w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB/GIOŚ)

7.1.8. Ołów Pb w pyłe PM10

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów ołowiu (Pb) uzyskanych na 3 manualnych stanowiskach pomiarowych na obszarze województwa w roku 2019 wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą Pb, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziomu dopuszczalny wynosi $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Tabela 7.1.17. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej Pb – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla Pb
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

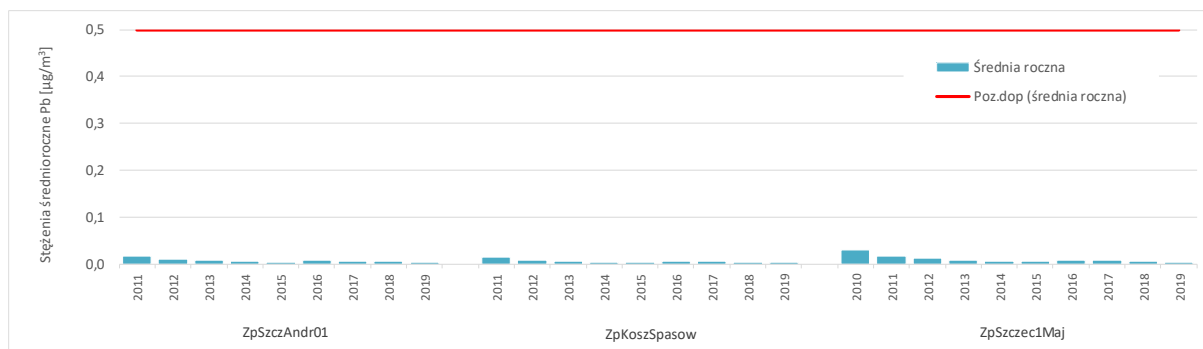
Rysunek 7.1.36. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla Pb – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.18. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów ołowiu (Pb) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	49	0,004
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	50	0,002
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	49	0,004

Podobnie jak w latach poprzednich, również w roku 2019 rejestrowane na stanowiskach pomiarowych w województwie stężenia ołowiu były bardzo niskie i nie przekroczyły określonej dla tego zanieczyszczenia wartości kryterialnej – poziomu dopuszczalnego, wynoszącego $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wartości uzyskanych stężeń średniorocznych przedstawiono na rysunku 7.1.37.

Rysunek 7.1.37. Stężenia średnioroczne ołowiu (Pb) na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2019 – pomiary manualne (źródło: RWMŚ w Szczecinie)

7.1.9. Arsen As w pyle PM10

Analiza wyników pomiarów arsenu (As) uzyskanych na 3 manualnych stanowiskach pomiarowych na obszarze województwa w roku 2019 wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą As, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziom docelowy wynosi 6 ng/m^3 .

Tabela 7.1.19. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej As – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla As
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

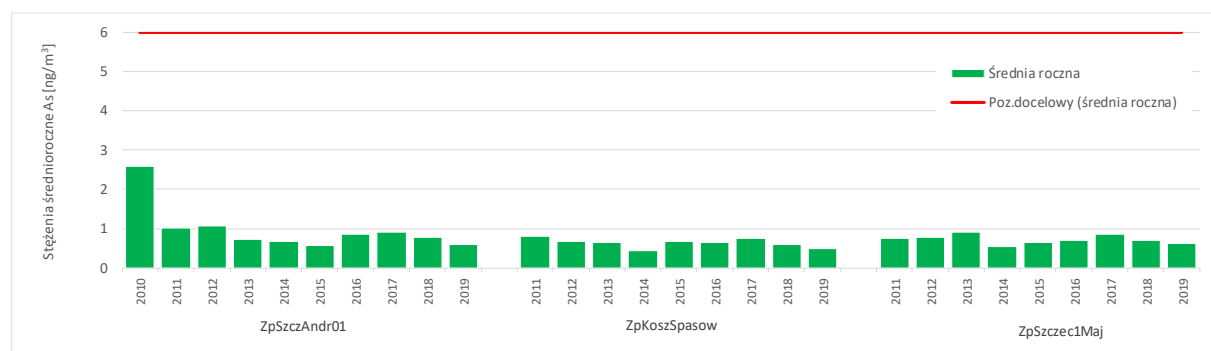

Rysunek 7.1.38. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla As – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.20. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów arsenu (As) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	49	1
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	50	1
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzcZec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	49	1

W roku 2019, rejestrowane na stanowiskach pomiarowych w województwie stężenia arsenu, podobnie jak w latach poprzednich były bardzo niskie i nie przekroczyły określonej dla tego zanieczyszczenia wartości kryterialnej – poziomu docelowego, wynoszącego 6 ng/m³. Wartości uzyskanych stężeń średniorocznych przedstawiono na rysunku 7.1.39.

Rysunek 7.1.39. Stężenia średnioroczne arsenu (As) na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2019 – pomiary manualne (źródło: RWMŚ w Szczecinie)

7.1.10. Kadm Cd w pyłe PM10

Analiza wyników pomiarów kadmu (Cd) uzyskanych na 3 manualnych stanowiskach pomiarowych na obszarze województwa w roku 2019 wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą Cd, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziom docelowy wynosi 5 ng/m³.

Tabela 7.1.21. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej Cd – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla Cd
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

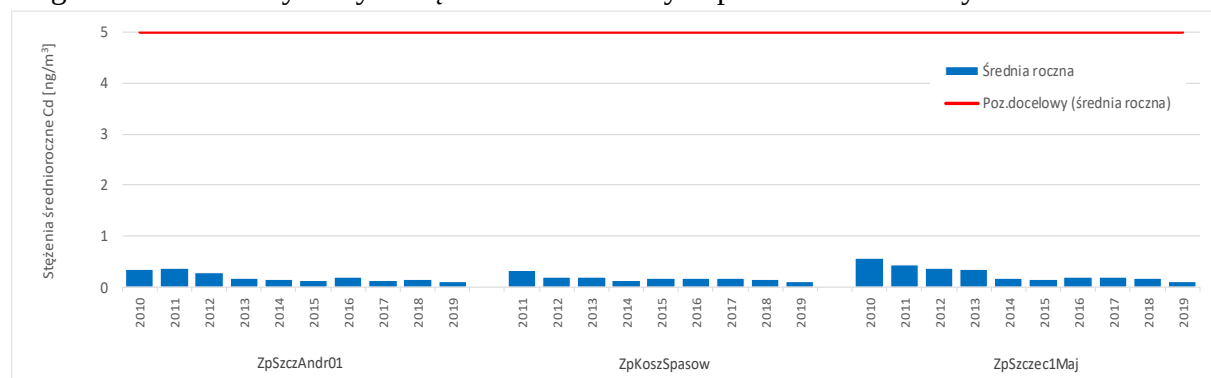

Rysunek 7.1.40. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla Cd – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.22. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów kadmu (Cd) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	49	0,1
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	50	0,1
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	49	0,1

W roku 2019, rejestrowane na stanowiskach pomiarowych w województwie stężenia kadmu, podobnie jak w latach poprzednich były bardzo niskie i nie przekroczyły określonej dla tego zanieczyszczenia wartości kryterialnej – poziomu docelowego, wynoszącego 5 ng/m³. Wartości uzyskanych stężeń średniorocznych przedstawiono na rysunku 7.1.41.

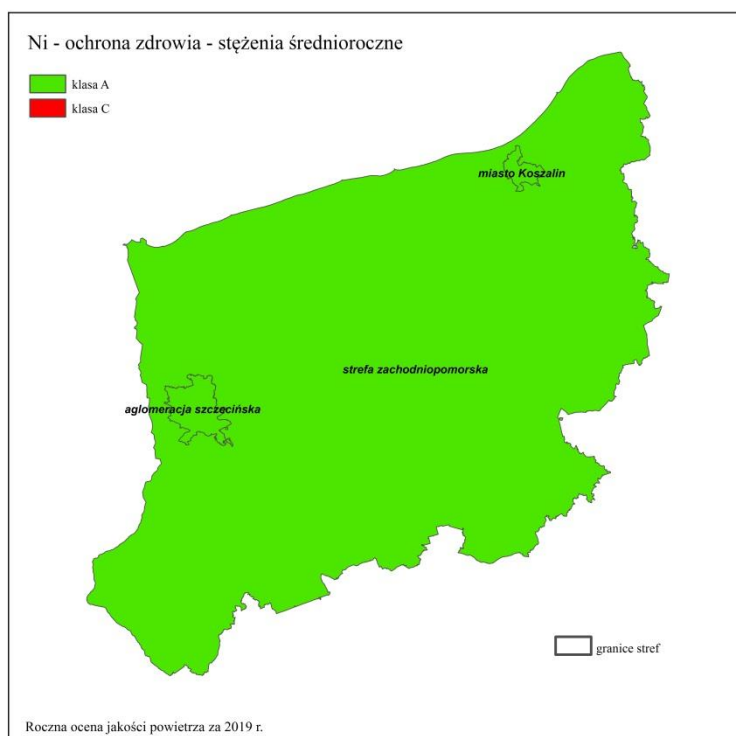
Rysunek 7.1.41. Stężenia średnioroczne kadmu (Cd) na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2019 – pomiary manualne (źródło: RWMS w Szczecinie)

7.1.11. Nikiel Ni w pyłe PM₁₀

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów niklu (Ni) uzyskanych na 3 manualnych stanowiskach pomiarowych na obszarze województwa w roku 2019 wskazuje, iż wszystkie strefy otrzymują klasę A dotyczącą Ni, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziomu docelowo, wynosi 20 ng/m³.

Tabela 7.1.23. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej Ni – ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla Ni
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

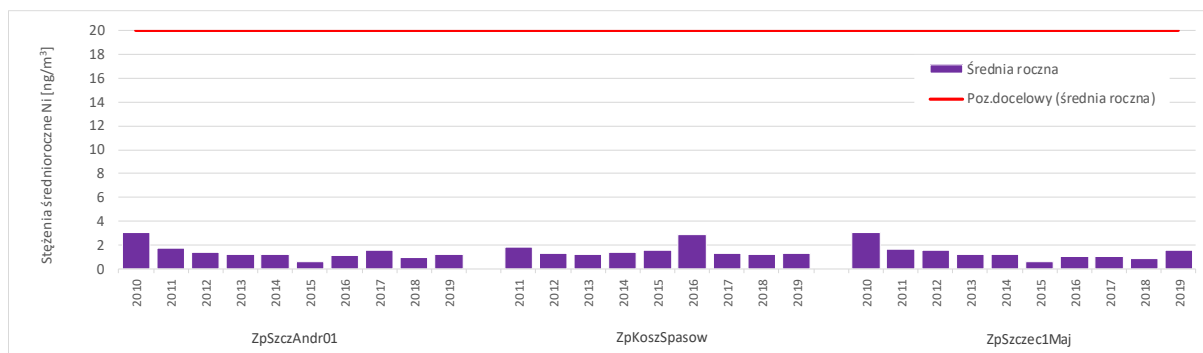

Rysunek 7.1.42. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla Ni – stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.24. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów niklu (Ni) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzcZAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	49	1,3
2	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	50	1,3
3	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzcZec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	49	1,6

Podobnie jak w latach poprzednich, również w roku 2019 rejestrowane na stanowiskach pomiarowych w województwie stężenia ołowiu były bardzo niskie i nie przekroczyły określonej dla tego zanieczyszczenia wartości kryterialnej – poziomu docelowego, wynoszącego 20 ng/m³. Wartości uzyskanych stężeń średniorocznych przedstawiono na rysunku 7.1.43.

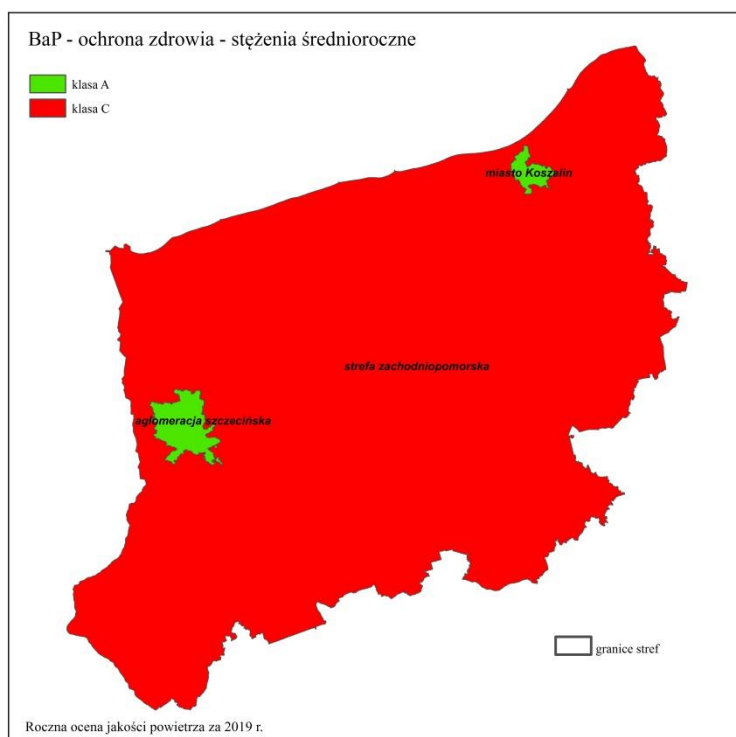
Rysunek 7.1.43. Stężenia średnioroczne niklu (Ni) na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2019 – pomiary manualne (źródło: RWMS w Szczecinie)

7.1.12. Benzo(a)piren w pyłe PM₁₀

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów benzo(a)pirenu (BaP) uzyskanych na 8 manualnych stanowiskach pomiarowych na obszarze województwa w roku 2019 wskazuje, że strefa aglomeracja szczecińska oraz miasto Koszalin otrzymują klasę A, natomiast strefa zachodniopomorska otrzymuje klasę C dotyczącą benzo(a)pirenu, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziom docelowy wynosi 1 ng/m³.

Tabela 7.1.25. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej BaP - ochrona zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla B(a)P
PL3201	Agglomeracja Szczecińska	A
PL3202	miasto Koszalin	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	C

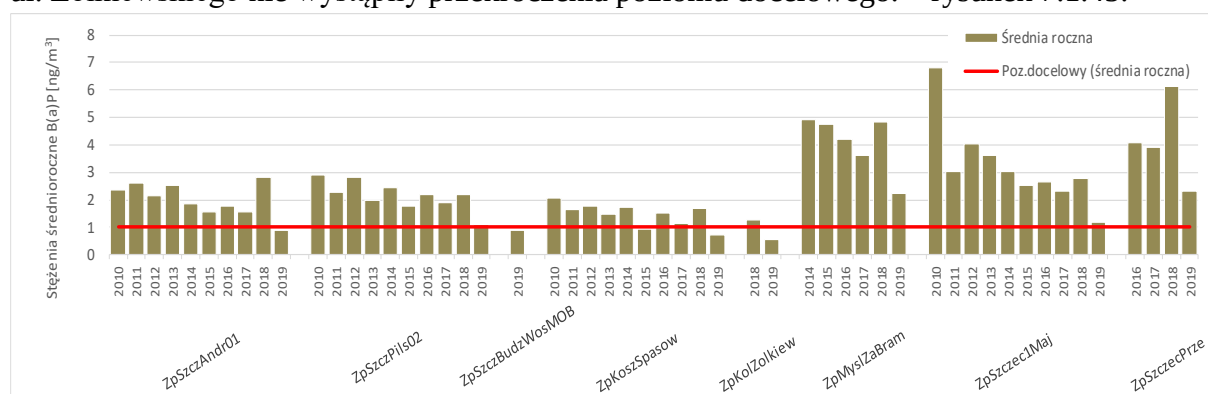

Rysunek 7.1.44. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla B(a)P - stężenia średnioroczne

Tabela 7.1.26. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów benzo(a)pirenu (B(a)P) na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
1	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczAndr01	Szczecin_Andrzejewskiego	manualny	98	1
2	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczBudzWosMOB	Szczecin_Budzysza Wosia	manualny	82	1
3	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	ZpSzczPils02	Szczecin_Piłsudskiego	manualny	98	1
4	PL3202	miasto Koszalin	ZpKoszSpasow	Koszalin_Spasowskiego	manualny	99	1
5	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpKolZolkiew	Kołobrzeg_Żółkiewskiego	manualny	98	1
6	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpMyslZaBram	Myślibórz_ZaBramką	manualny	98	2
7	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczec1Maj	Szczecinek_1Maja	manualny	98	1
8	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpSzczecPrze	Szczecinek_Przemysłowa	manualny	99	2

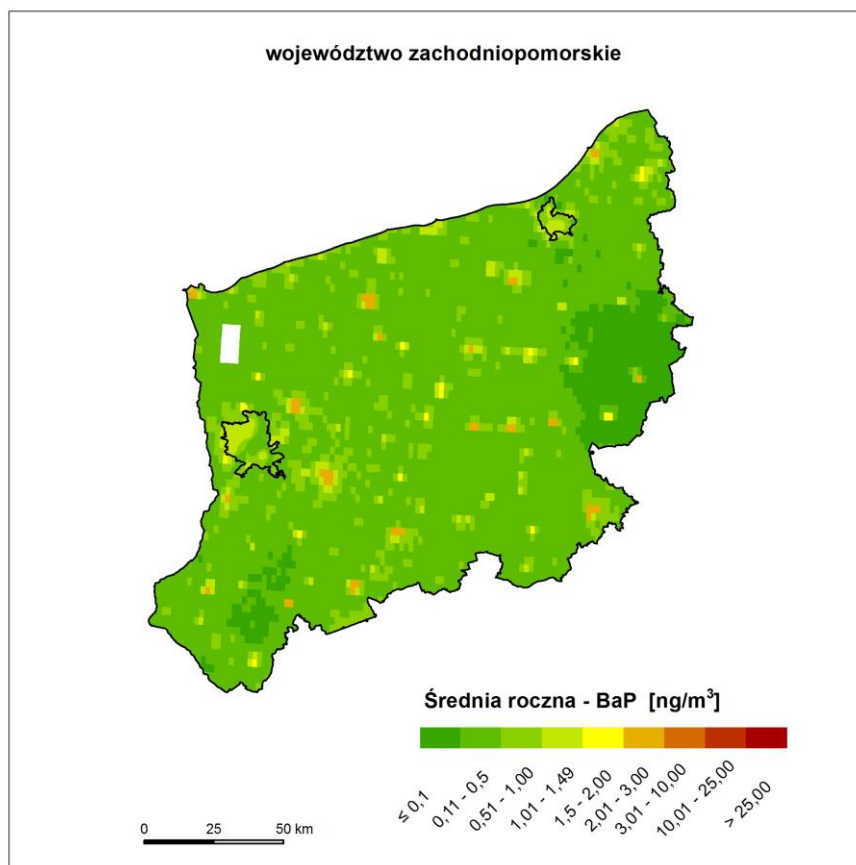
W 2019 roku na obszarze stref: aglomeracja szczecińska i miasto Koszalin nie stwierdzono przekroczeń przekroczenia średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu. Wartości ponadnormatywne stężeń średniorocznych B(a)P wykazały pomiary w strefie zachodniopomorskiej. Przekroczenia wartości docelowej przez stężenia średnioroczne wystąpiły na stanowisku pomiarowym w Szczecinku (ul. Przemysłowa), oraz w Myśliborzu (ul. Za Bramką). Na stanowisku w Szczecinku ul. 1 Maja oraz w Kołobrzegu przy ul. Żółkiewskiego nie wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego. – rysunek 7.1.45.

Rysunek 7.1.45. Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu (B(a)P) na stanowiskach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 – pomiary manualne (źródło: RWMŚ w Szczecinie)

Podobnie jak w latach poprzednich, również pomiary wykonane w 2019 roku wykazały wyraźną sezonowość występowania benzo(a)pirenu w powietrzu. Stężenia w okresach zimowych były kilkakrotnie wyższe niż w sezonie letnim. Oznacza to, iż głównym źródłem emisji tego zanieczyszczenia do powietrza jest spalanie paliw związane z ogrzewaniem mieszkań.

Problem ponadnormatywnych stężeń benzo(a)pirenu dotyczy również obszarów w województwie, gdzie pomiary nie były prowadzone. Są to przede wszystkim większe miasta województwa (rysunek 7.1.46 i rysunek 7.1.47).

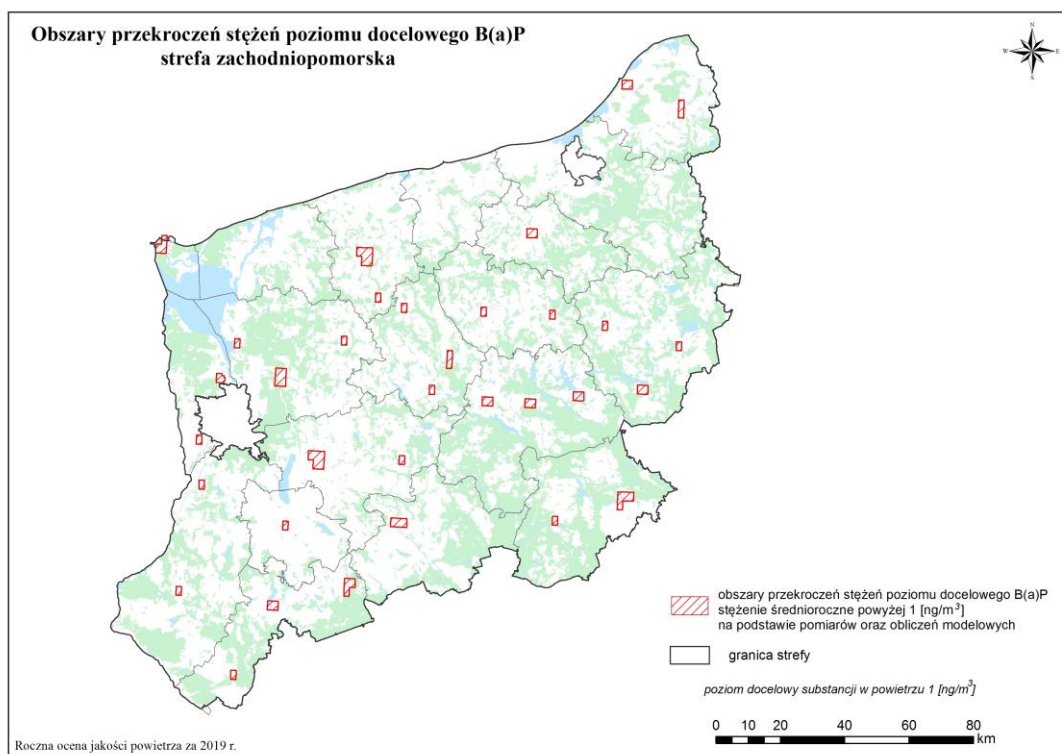

Rysunek 7.1.46. Benzo(a)piren – szacowanie rozkładów stężeń średniorocznych w roku 2019 na podstawie wyników obliczeń modelowych (źródło: IOŚ – PIB/GIOŚ)

Tabela 7.1.27. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń poziomu docelowego przez stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu w roku 2019 w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Komentarz dotyczący sytuacji przekroczenia
PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom docelowy	Średnia roczna	292,0	1,3%	363 913	30,6%	33 obszary w strefie zachodniopomorskiej

Rysunek 7.1.47. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)piremu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀, określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku

W obrębie strefy zachodniopomorskiej, na podstawie wyników pomiarów oraz metody obiektywnego szacowania opartej na rezultatach modelowania matematycznego stężeń B(a)P za rok 2019 i rozkładzie źródeł emisji, wskazano 33 obszary przekroczeń poziomu docelowego tego zanieczyszczenia. Są to przede wszystkim większe miasta powiatowe lub gminne, gdzie występuje duża koncentracja ludności. W miejscach, gdzie przeważa zabudowa jednorodzinna i funkcjonują systemy indywidualnego ogrzewania budynków dochodzi do kumulacji zanieczyszczeń. Jest to efekt wzmożonej emisji ze spalania paliw stałych (często słabej jakości) w paleniskach domowych. Więcej informacji o wskazanych w ocenie obszarach przekroczeń znajduje się w Załączniku nr 1, będącym integralną częścią oceny jakości powietrza za rok 2019.

7.1.4. Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę zdrowia

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2019 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C uzyskała jedynie strefa zachodniopomorska ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem. W przypadku pozostałych parametrów wszystkie trzy strefy województwa zostały sklasyfikowane jako A. Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2019 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania, metody szacowania uwzględniające modelowanie, pomiary oraz informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela. 7.1.28. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	B(a)P (PM ₁₀)	PM _{2.5}
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
PL3202	miasto Koszalin	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny II faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A1

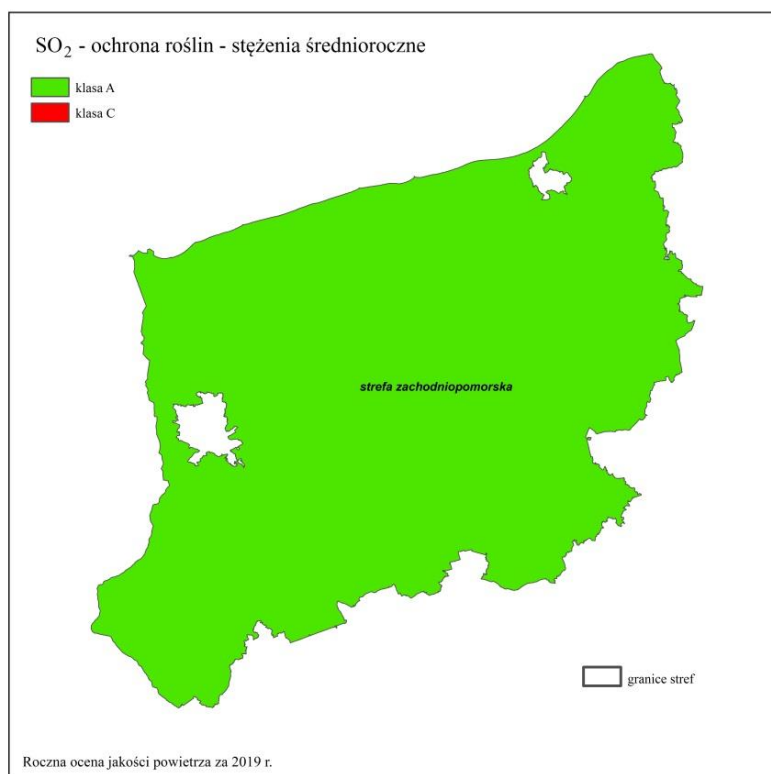
7.2. Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin

7.2.1. Dwutlenek siarki SO₂

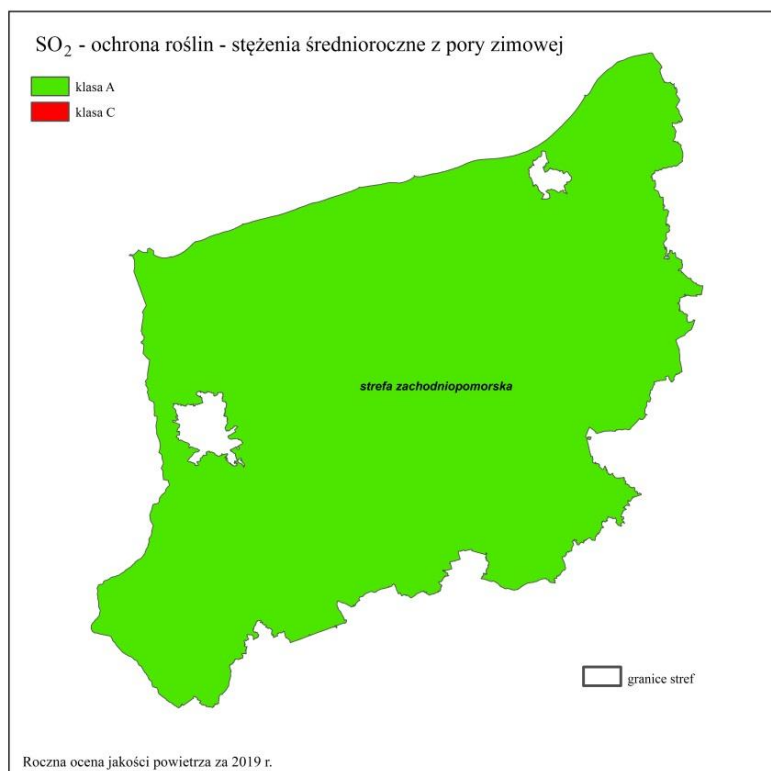
Przeprowadzona ocena wyników pomiarów SO₂ uzyskanych na stanowisku pomiarowym w Widuchowej wskazuje, iż strefa zachodniopomorska otrzymuje klasę A dotyczącą SO₂, ze względu na kryterium stężeń średniorocznych oraz kryterium stężeń średniorocznych z pory zimowej. Kryterium dla stężeń średniorocznych wynosi 20 µg/m³, taka sama wartość stanowi kryterium dla stężeń średnich z pory zimowej.

Tabela 7.2.1. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO₂ - ochrona roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok	Klasa strefy dla czasu uśredniania - pora zimowa
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A

Rysunek 7.2.1. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla SO₂ – stężenia średnioroczne

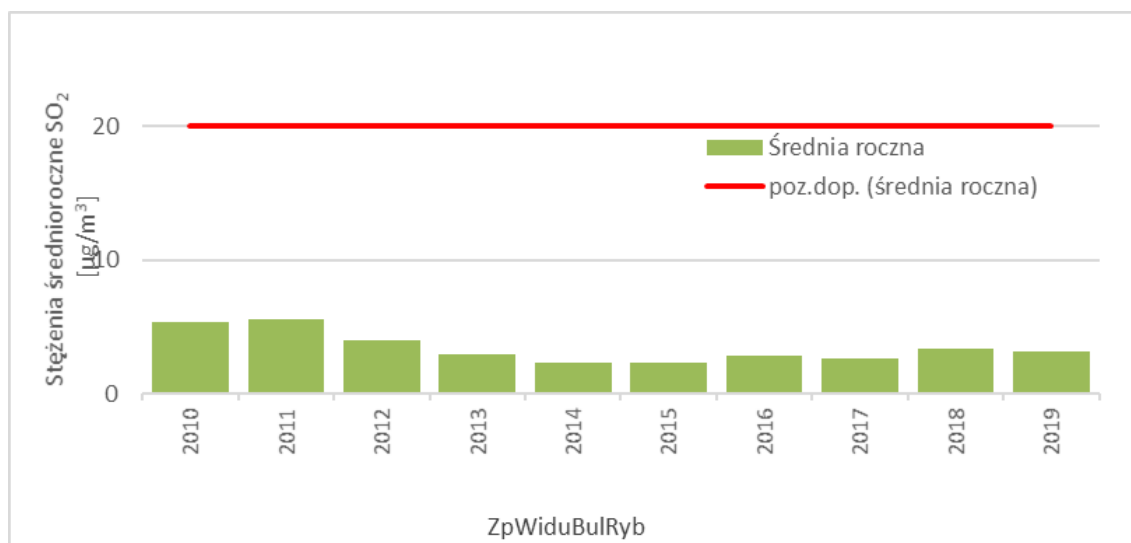

Rysunek 7.2.2. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla SO₂ – stężenia średnioroczne z pory zimowej

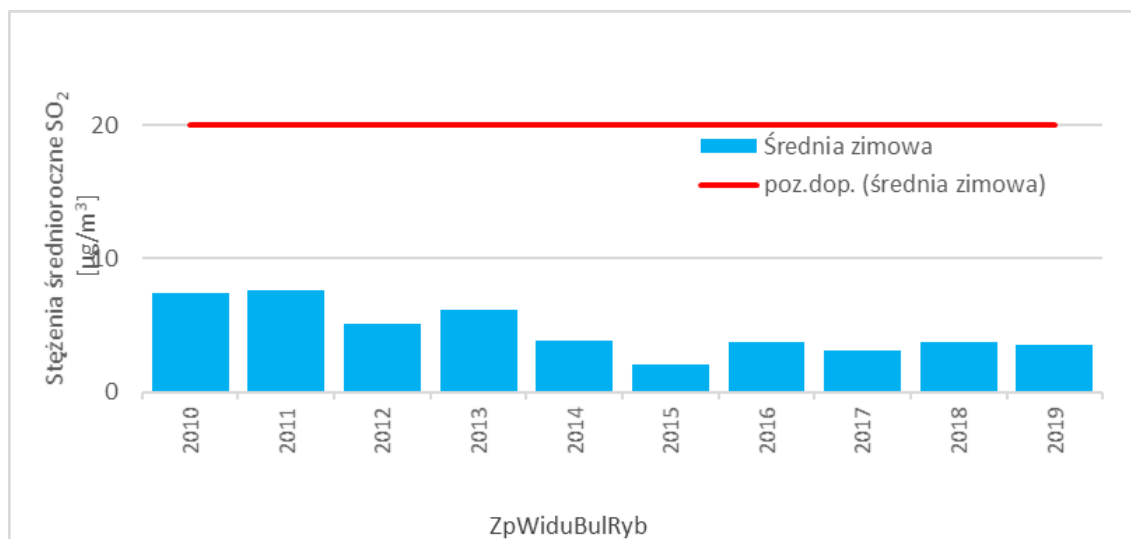
Tabela 7.2.2. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów SO₂ na potrzeby oceny pod kątem ochrony roślin

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [µg/m ³]	Śr. zimowa Sw [µg/m ³]
1	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	99	3	4

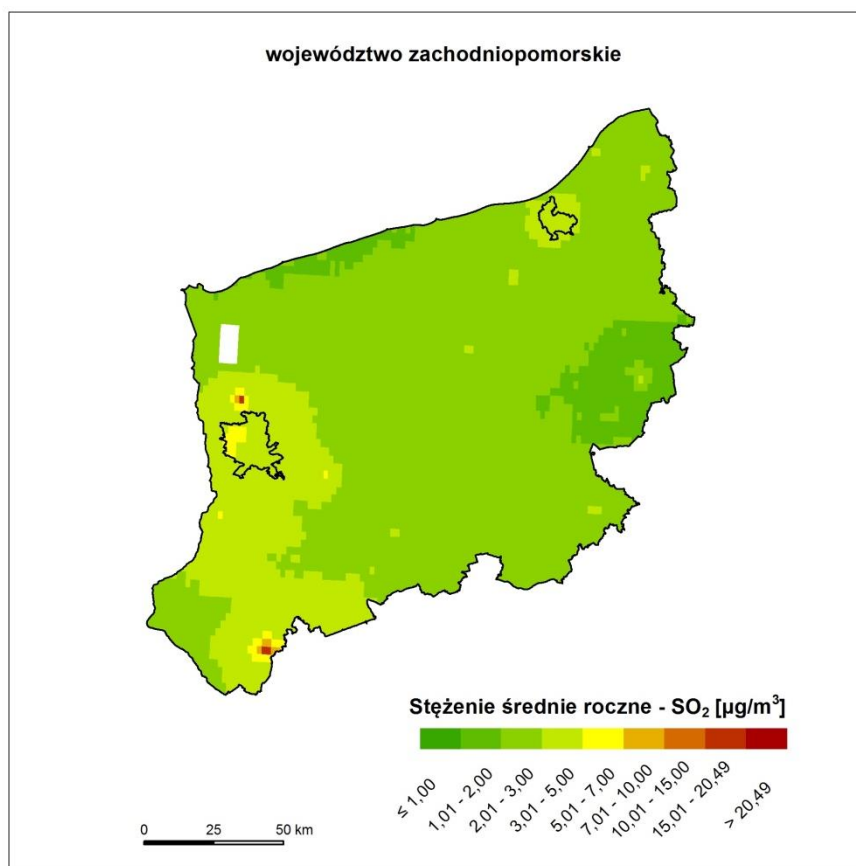
Stężenie średnioroczne SO₂ w roku 2019 wynosiło 3 µg/m³, czyli ok. 15 % poziomu dopuszczalnego określonego dla ochrony roślin. W wieloleciu, obserwuje się niewielki spadek stężeń dwutlenku siarki w powietrzu (rysunek 7.2.3.). Stężenie średnie dla pory zimowej w roku 2019 wyniosło 4 µg/m³. Także stężenia uśrednione z pory zimowej w latach 2010-2019 pozostawały na w miarę stałym i niskim poziomie (rysunek 7.2.4.).

Rysunek 7.2.3. Stężenia średnioroczne dwutlenku siarki (SO₂) w punkcie pomiarowym województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 – pomiary automatyczne (źródło: RWMS w Szczecinie)

Rysunek 7.2.4. Stężenia uśrednione z pory zimowej dwutlenku siarki (SO₂) w punkcie pomiarowym województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 – pomiary automatyczne (źródło: RWMS w Szczecinie)

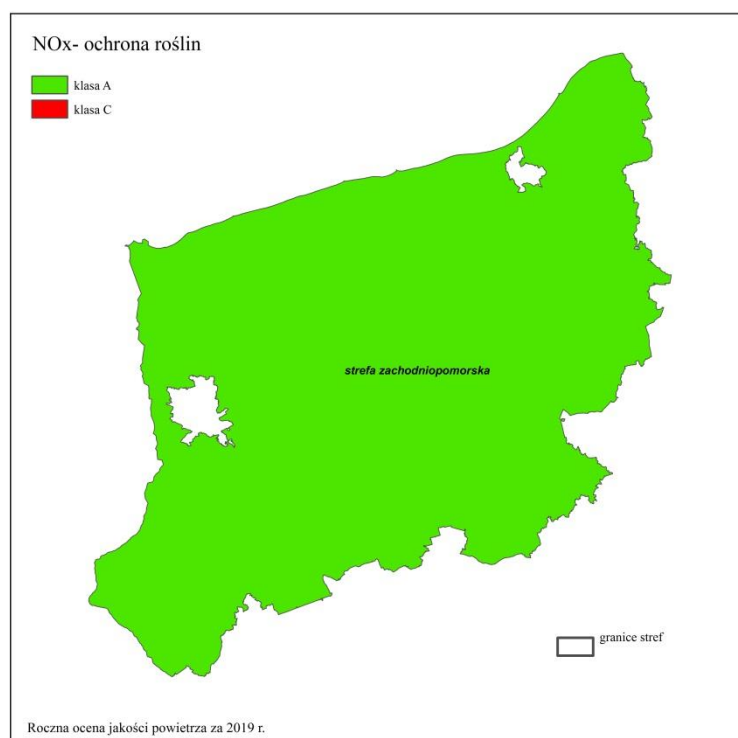
Rysunek 7.2.5. Rozkłady stężeń – szacowanie na podstawie wyników modelowania dla stężeń średniorocznych SO_2 na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB/GIOŚ)

7.2.2. Tlenki azotu NO_x

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów NO_x uzyskanych na stanowisku pomiarowym w Widuchowej w roku 2019 wskazuje, iż strefa zachodniopomorska otrzymuje klasę A dotyczącą NO_x , ze względu na kryterium stężeń średniorocznych. Poziom dopuszczalny dla NO_x wynosi $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Tabela 7.2.3. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO_x - ochrona roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla NO_x
PL3203	strefa zachodniopomorska	A

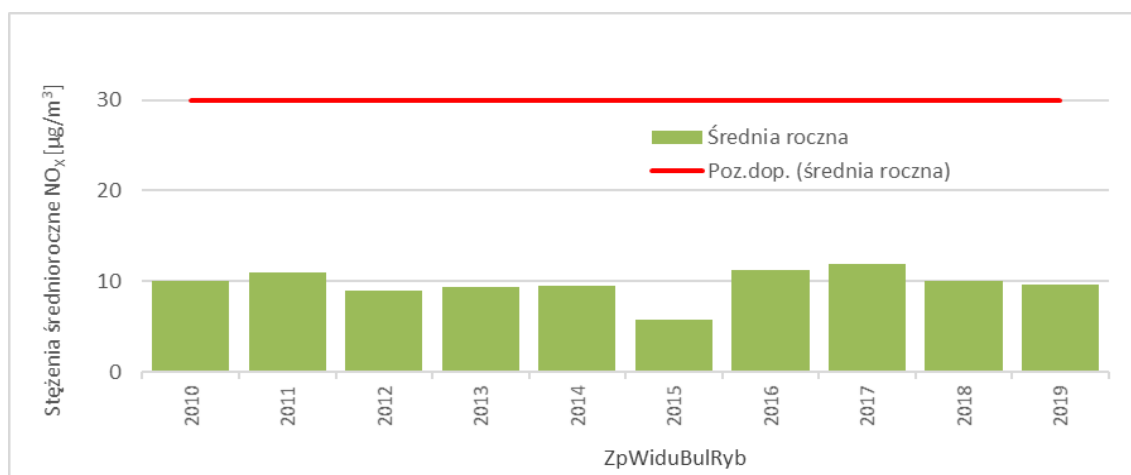

Rysunek 7.2.6. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla NO_x –stężenia średnioroczne

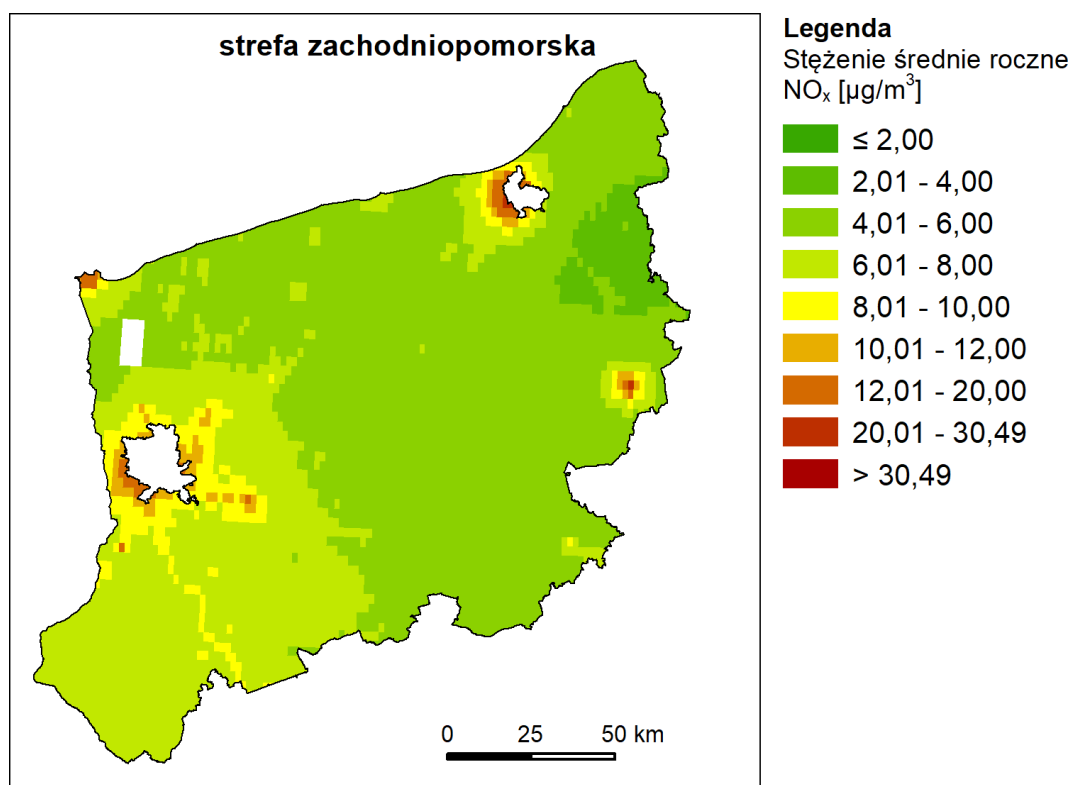
Tabela 7.2.4. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów NO_x na potrzeby oceny pod kątem ochrony roślin

L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
1	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	98	10

Stężenie średnioroczne NO_x w roku 2019 wyniosło 10 µg/m³, czyli 33% poziomu dopuszczalnego określonego dla ochrony roślin, który wynosi 30 µg/m³ (rysunek 7.2.7). Również rozkłady stężeń średniorocznych NO_x uzyskane drogą obliczeń modelowych potwierdzają brak przekroczeń w strefie zachodniopomorskiej (rysunek 7.2.8).

Rysunek 7.2.7. Średnioroczne stężenia tlenków azotu (NO_x) w punkcie pomiarowym województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019 – pomiary automatyczne (źródło: RWMS w Szczecinie)

Rysunek 7.2.8. NO_x - wyniki obliczeń modelowych – stężenie średnioroczne w roku 2019 (źródło: IOŚ – PIB)

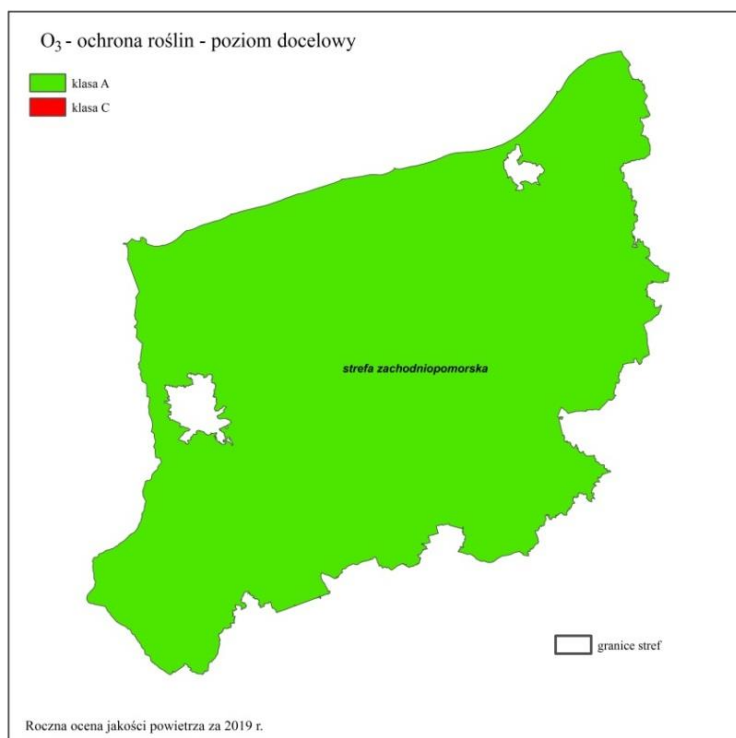
7.2.3. Ozon O₃

Przeprowadzona ocena wyników pomiarów ozonu (O₃) uzyskanych na stanowiskach pomiarowych w strefach województwa zachodniopomorskiego wskazuje, iż strefa zachodniopomorska otrzymuje klasę A dotyczącą O₃, ze względu na kryterium poziomu docelowego oraz klasę D2 dla kryterium poziomu celu długoterminowego. Poziom docelowy określony jest na podstawie wskaźnika AOT40 – uśrednionego dla okresu 5 lat, który nie przekroczył wartości 18 000 (µg/m³)*h. Natomiast poziom celu długoterminowego oznacza przekroczenie wskaźnika AOT40 z danego roku, wynoszącego 6 000 µg/m³)*h.

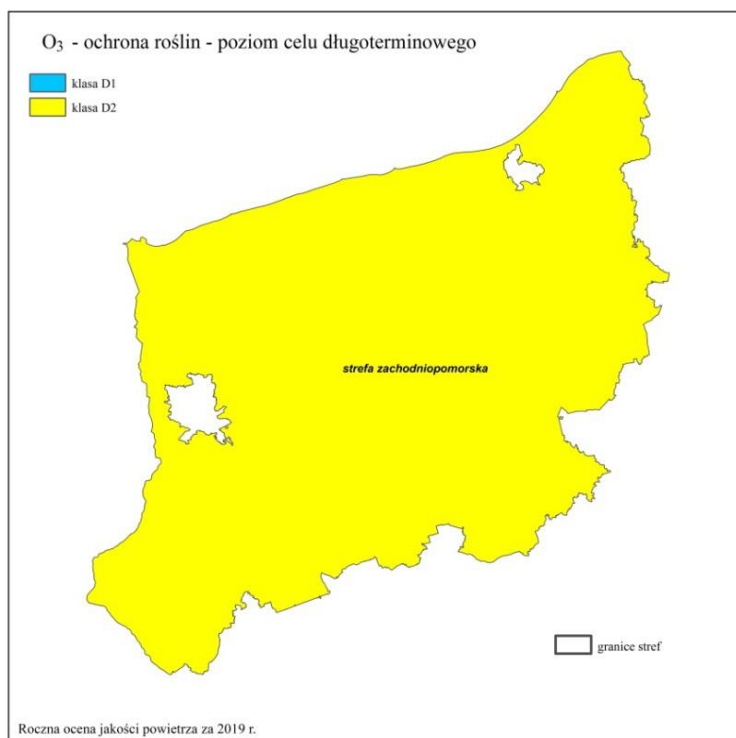
Tabela 7.2.5. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O₃ — ochrona roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu docelowego	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu celu długoterminowego
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	D2

Rysunek 7.2.9. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla O₃ – poziom docelowy

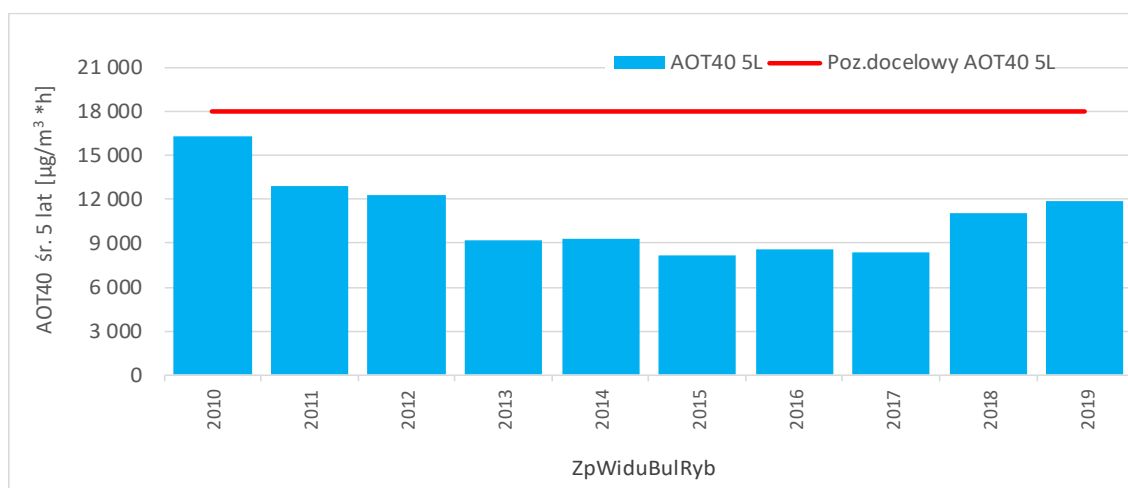

Rysunek 7.2.10. Klasyfikacja stref w ocenie za rok 2019 dla O₃ – poziom celu długoterminowego

Tabela 7.2.6. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów ozonu (O₃) na potrzeby oceny pod kątem ochrony roślin

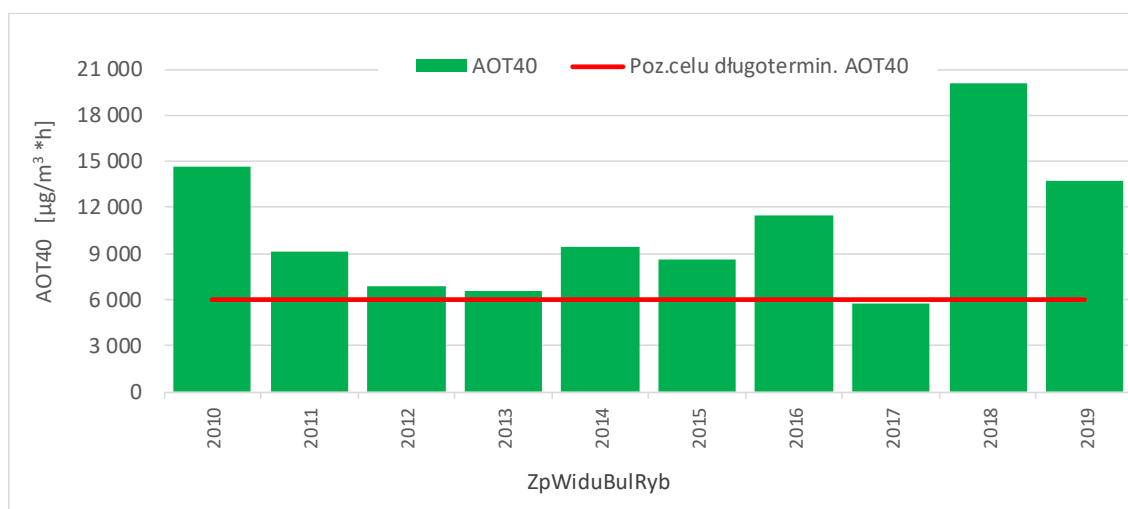
L.p.	Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	AOT40 [ug/m ³ *h]	AOT 40 5L [ug/m ³ *h]
1	PL3203	strefa zachodniopomorska	ZpWiduBulRyb	Widuchowa	automatyczny	100	13685	11913

Mierzone w roku 2019, jak i w latach poprzednich, w sposób automatyczny poziomy stężen ozonu w województwie zachodniopomorskim – na stanowisku pozamiejskim w Widuchowej (powiat gryfiński) – nie wykazały przekroczeń poziomu docelowego określonego dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia. Wartość AOT-40, uśredniona dla lat 2015-2019 na stanowisku pomiarowym w Widuchowej wynosiła 11 913 $\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}$ (dopuszczalna wartość wynosi 18 000 $[\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}]$). Również na przestrzeni lat 2010-2019 nie wystąpiło przekroczenie poziomu docelowego określonego dla ozonu pod kątem ochrony roślin – rysunek 7.2.11.

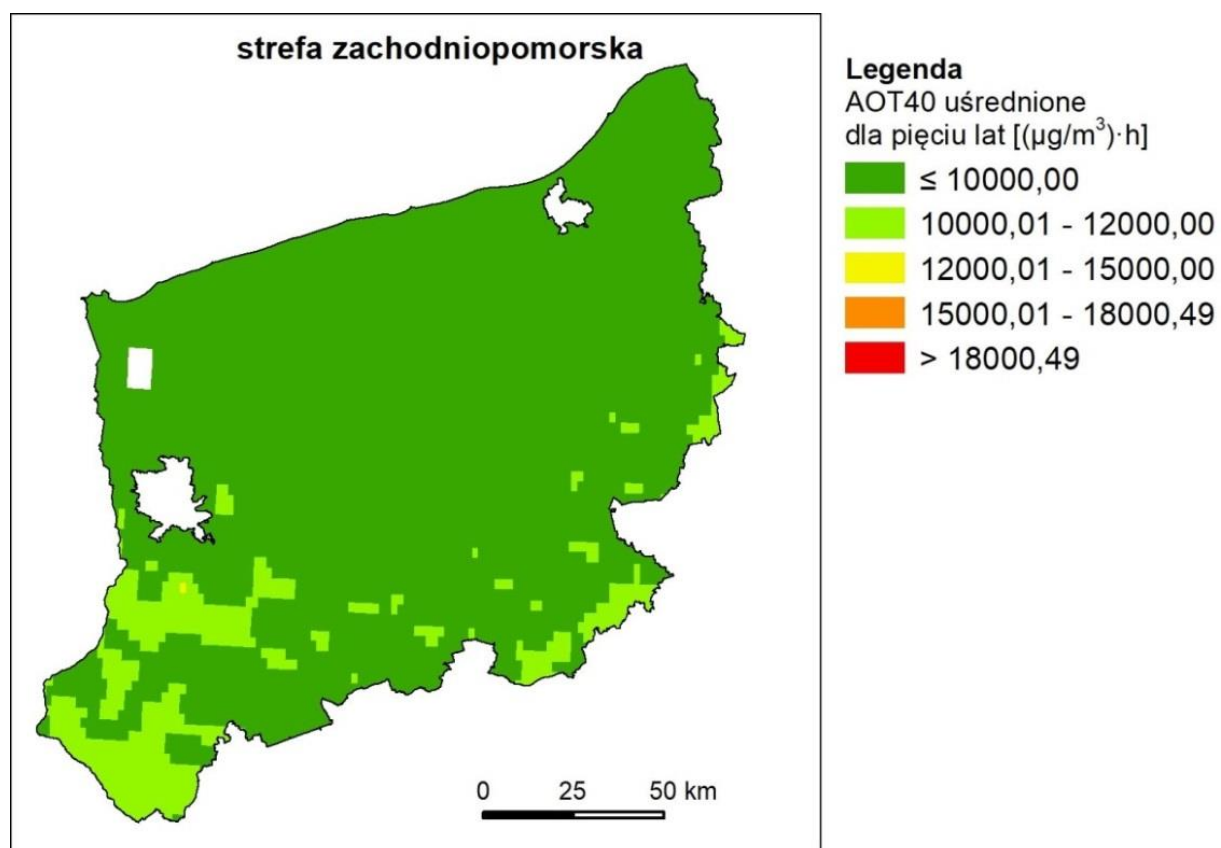
Rysunek 7.2.11. Przebieg wartości 5-letniej średniej parametru AOT40 obliczonego na podstawie wyników pomiarów stężenia ozonu na stanowisku pomiarowym uwzględnionym w ocenie pod kątem ochrony roślin w latach 2010 - 2019

Przekroczony został natomiast na stanowisku pomiarowym w województwie poziom celu długoterminowego, który stanowi drugie kryterium dla ozonu (rysunek 7.2.12). W roku 2019 wartość AOT40 wynosiła 13 685 $\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}$ (112% poziomu celu długoterminowego). W związku z tym strefie tej w roku 2019 nadano klasę D2.

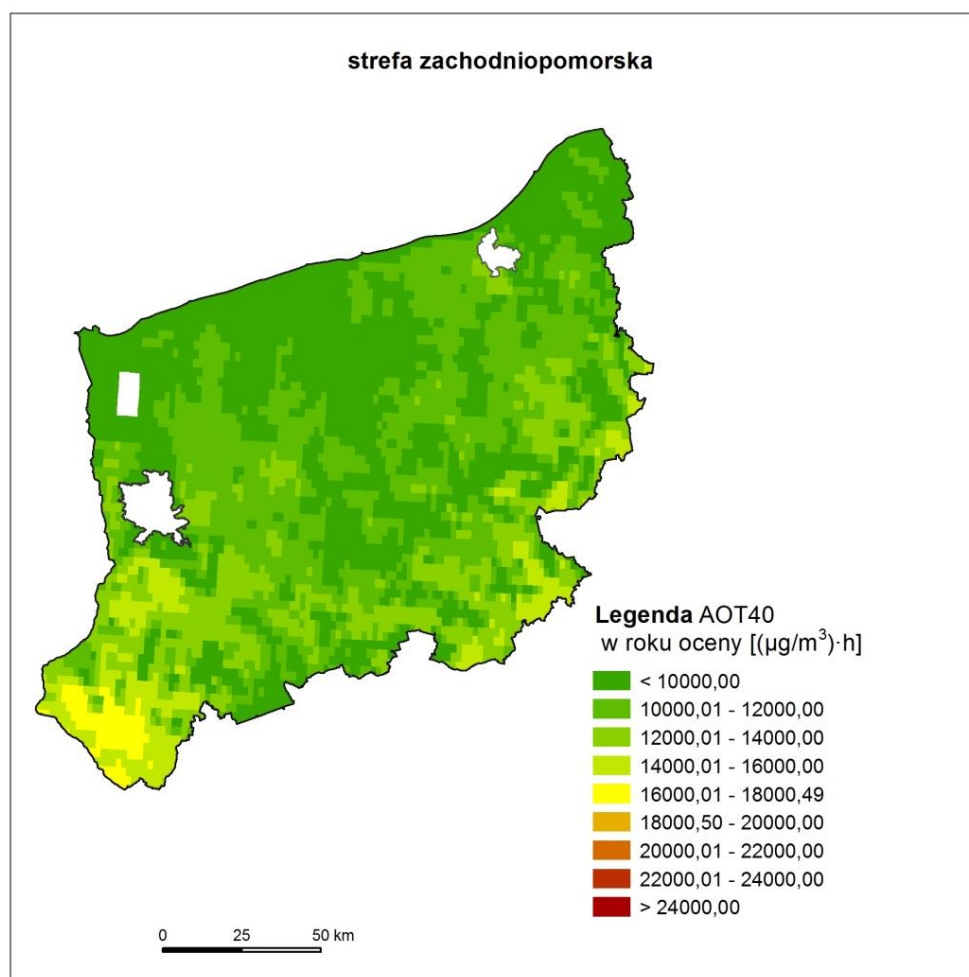

Rysunek 7.2.12 Przebieg wartości parametru AOT40 obliczonego na podstawie wyników pomiarów stężenia ozonu na stanowisku pomiarowym uwzględnionym w ocenie pod kątem ochrony roślin w latach 2010 - 2019

Wyniki obliczeń modelowych również potwierdzają brak przekroczenia poziomu docelowego ozonu pod kątem ochrony roślin (rysunek 7.2.13). Rozkład przestrzenny wskaźnika AOT-40, uzyskany na drodze modelowania matematycznego dla roku 2019 wskazuje natomiast na przekroczenia poziomu celu długoterminowego na obszarze strefy zachodniopomorskiej (rysunek 7.2.14).

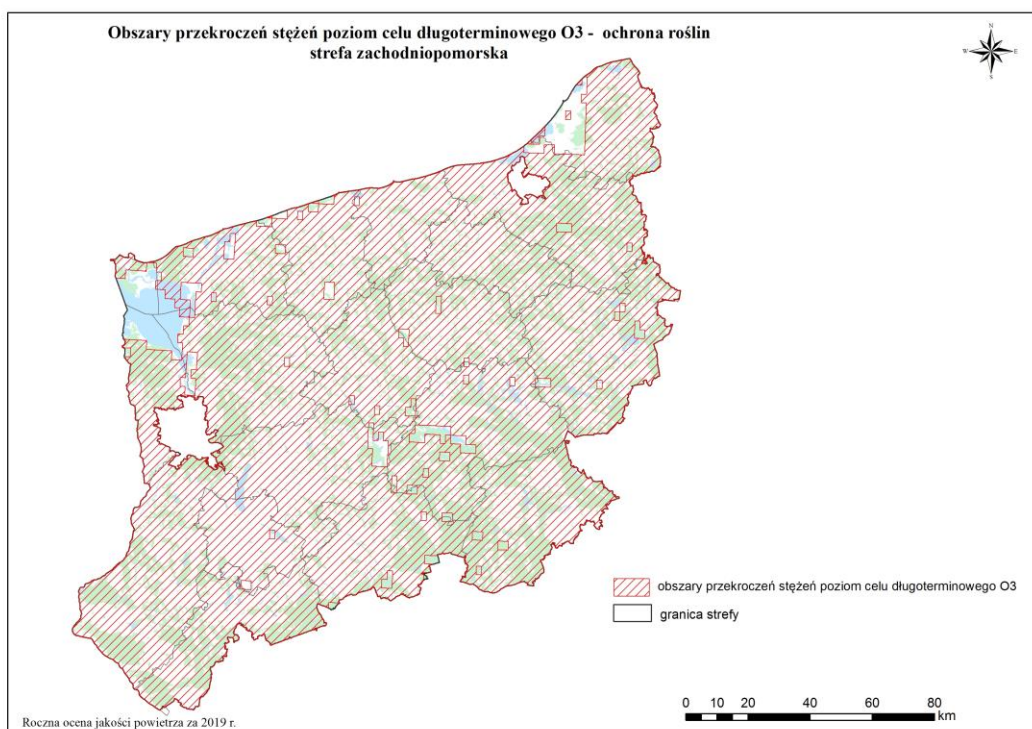
Rysunek 7.2.13. O₃ – szacowanie na podstawie wyników obliczeń modelowych – wartości AOT-40 w województwie zachodniopomorskim uśrednione dla 5 lat: 2014-2018 (źródło: IOŚ – PIB/GIOS)

Rysunek 7.2.14. O_3 — wyniki obliczeń modelowych – wartości AOT40 w województwie zachodniopomorskim w 2018 roku (źródło: IOŚ – PIB)

Tabela 7.2.7. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego przez stężenia ozonu w roku 2019 w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km^2]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Komentarz dotyczący sytuacji przekroczenia
PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom celu długoterminowego	AOT40	21 145,0	94,0%	1 131 996	95,2%	

Rysunek 7.2.15. Obszary przekroczeń stężeń poziomu celu długoterminowego O₃ (strefa zachodniopomorska) – wartość AOT-40 powyżej wartości dopuszczalnej 18 000 µg/m³*h w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku

7.2.4. Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę roślin

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2019 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Widuchowej (powiat gryfiński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin.

Tabela 7.2.8. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
PL3203	strefa zachodniopomorska	A	A	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa zachodniopomorska uzyskała klasę D2

8. Strefy, w których wystąpiły przekroczenia

W roku 2019 w ocenie jakości powietrza na obszarze województwa zachodniopomorskiego wskazano następujące strefy w klasie **C** ze względu na przekroczenia poziomów kryterialnych:

- 1 strefa ze względu na stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10.

W roku 2019 w ocenie wskazano strefy w klasie **D2** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego:

- strefa aglomeracja szczecińska, strefa miasto Koszalin i strefa zachodniopomorska, ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Tabela 8.1. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Wskaźnik	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Komentarz dotyczący sytuacji przekroczenia
BaP (PM10)	PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom docelowy	Średnia roczna	292,0	1,3%	363 913	30,6%	na podstawie pomiarów i metody obiektywnego szacowania opartego na wynikach modelowania matematycznego
O3	PL3201	Agglomeracja Szczecińska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	301,0	100,0%	402 067	100,0%	
	PL3202	miasto Koszalin	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	98,0	100,0%	107 225	100,0%	
	PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	21 776,0	96,8%	1 164 824	98,0%	

Tabela 8.2. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin

Wskaźnik	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Komentarz dotyczący sytuacji przekroczenia
O3	PL3203	strefa zachodniopomorska	Poziom celu długoterminowego	AOT40	21 145,0	94,0%	1 131 996	95,2%	

9. Udokumentowanie wyników oceny

Źródła danych i informacji wykorzystanych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) - Państwowy Monitoring Środowiska, baza danych JPOAT2,0;

- Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy – dane emisyjne wykorzystane na potrzeby modelowania matematycznego jakości powietrza;
- Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych;
- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej – Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych;
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii – Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG;
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB – dane klimatyczne publikowane w serwisie Pogodynka.

Tabela 9.1. Wykaz ważniejszych materiałów i informacji wykorzystanych w ocenie rocznej (nie zamieszczonych w raporcie)

Lp.	Zakres informacji	Nazwa bazy/ modelu/ opracowania itp.	Lokalizacja	Dostęp do danych
1.	Informacje o sieciach, stacjach i stanowiskach pomiarowych w woj. zachodniopomorskim	Krajowa baza danych JPOAT 2.0	GIOŚ	http://powietrze.gios.gov.pl
2.	Serie pomiarowe stężeń zanieczyszczeń w powietrzu	Baza danych CAS Enviro, Krajowa baza danych JPOAT 2.0	GIOŚ	http://powietrze.gios.gov.pl
3.	Informacje o województwie zachodniopomorskim	Bank Danych Lokalnych	GUS	https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start
4.	Dane o obiektach topograficznych wykorzystane do modelowania matematycznego	Baza danych obiektów ogólnogeograficznych (BDOO)	Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	http://www.codgik.gov.pl
5.	Dane dotyczące granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych województwa	Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju - PRG	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	http://www.gugik.gov.pl/
6.	Warunki meteorologiczne panujące w roku oceny	Mapy Klimatu Polski	IMGW – PIB	http://klimat.pogodynka.pl
7.	Formularze zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. z 2018r., poz. 1120)	Moduł OR w krajowej bazie danych JPOAT 2.0	RWMŚ w Szczecinie	Dz.U. z 2018 r., poz. 1120
8.	Dane o emisjach zanieczyszczeń do powietrza	Centralna Baza Emisyjna dla Polski	KOBIZE	KOBIZE
9.	Wyniki modelowania stężeń zanieczyszczeń w powietrzu za 2019 rok	„Analiza wyników modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza w Polsce w roku 2019	IOŚ-PIB	IOŚ-PIB/GIOŚ

Jedną z podstaw wykonania oceny były również wyniki matematycznego modelowania przemian i transportu substancji w powietrzu, wykonanego w Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Bezpośrednio w ocenie dla wybranych zanieczyszczeń wykorzystano dostarczone przez IOŚ-PIB informacje i dane w postaci map, wektorowych warstw przestrzennych oraz opracowania „**Analiza wyników modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza w Polsce w roku 2019**”. Fragmenty tego dokumentu, opisujące zastosowaną metodykę modelowania i analiz, zostały przytoczone w rozdziale 4.2. System modelowania matematycznego w niniejszym raporcie.

Do modelowania matematycznego wykonanego na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza za rok 2019 oraz analiz zawartych niniejszym dokumencie wykorzystane zostały dane o emisjach zanieczyszczeń do powietrza zgromadzone w **Centralnej Bazie Emisyjnej** znajdującej się w Krajowym Ośrodku Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) działającym w ramach IOŚ-PIB.

Informacje na temat jakości powietrza pochodzące z systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, w tym: bieżące i archiwalne dane pomiarowe, prognozy zanieczyszczeń powietrza, raporty, oceny i komunikaty a także aktualny *Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020* wraz z *Aneksami*, są powszechnie dostępne:

- na stronach internetowych: www.powietrze.gios.gov.pl
- w aplikacji mobilnej na systemy iOS, Android i Windows pt.: *Jakość powietrza w Polsce*.

10. Podsumowanie oceny

Roczna ocena jakości powietrza za 2019 rok dla stref województwa zachodniopomorskiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi dla roku 2019 kryteriami dla poszczególnych substancji – ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin.

Ocenę wraz z klasyfikacją stref wykonano w oparciu o funkcjonujący w 2019 roku system monitoringu powietrza, na który składały się **przede wszystkim pomiary (automatyczne i manualne)** a w dalszej kolejności matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Obliczenia przeprowadzono w oparciu o inwentaryzację emisji pochodzących ze źródeł: punktowych, powierzchniowych i liniowych, zlokalizowanych na obszarach poszczególnych stref, przy uwzględnieniu emisji napływowych spoza obszarów stref. W ocenie wykorzystano również metody obiektywnego szacowania oparte o wyniki modelowania a także o pomiary poziomów stężeń w strefach województwa zachodniopomorskiego i województw ościennych.

W roku 2019 przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczyło jedynie benzo(a)pirenu zawartego w pyłe

PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

Obowiązujący dla średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu poziom docelowy, który wynosi 1 ng/m^3 , został przekroczony na 2 spośród 8 stanowisk pomiarowych w województwie. Przekroczenia zarejestrowano w Myśliborzu oraz Szczecinku (ul. Przemysłowa). Na pozostałych 6 stanowiskach nie zarejestrowano przekroczeń. W związku z tym w ocenie za 2019 rok tylko strefa zachodniopomorska otrzymała klasę C ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu.

Na podstawie pomiarów i metod obiektywnego szacowania opartych o wyniki modelowania matematycznego, w ocenie jakości powietrza za 2019 rok, wyznaczone zostały 33 obszary przekroczeń standardów jakości powietrza ze względu na stężenia benzo(a)pirenu na obszarze strefy zachodniopomorskiej.

W 2019 roku na obszarze wszystkich stref (aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin oraz strefa zachodniopomorska) został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu, określony ze względu na ochronę zdrowia (klasa D2). Fakt ten powinien być uwzględniony w wojewódzkich programach ochrony środowiska poprzez zaplanowanie działań zmierzających do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń będących prekursorami ozonu – tlenków azotu, węglowodorów i lotnych związków organicznych.

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń, których stężenia nie przekroczyły obowiązujących w 2019 roku kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia: dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzenu (C_6H_6), tlenku węgla (CO), ozonu (O_3) – poziom docelowy, arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i ołowiu (Pb), wszystkie trzy strefy województwa: aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin i strefa zachodniopomorska otrzymały klasę A.

Ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę roślin podlega strefa zachodniopomorska. Ocena dotyczy dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O_3). W 2019 roku w strefie tej nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza, zarówno przez średnioroczne stężenie NO_x i SO_2 jak i przez średnie stężenie SO_2 z okresu zimowego (październik-marzec). Nie została także przekroczona wartość wskaźnika AOT40, obowiązująca dla poziomu docelowego dla ozonu. Ze względu na ochronę roślin strefa zachodniopomorska została sklasyfikowana w klasie A dla wszystkich tych trzech zanieczyszczeń.

W strefie zachodniopomorskiej wystąpiło przekroczone obowiązujące dla ozonu kryterium poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę roślin (klasa D2).

W ocenie jakości powietrza za rok 2019 wykazano więcej stref w klasie A niż w roku 2018. Nie wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10, a przekroczenia benzo(a)pirenu wystąpiły jedynie na obszarze strefy zachodniopomorskiej. Taki wynik oceny jest efektem bardziej sprzyjających warunków meteorologicznych, które panowały podczas okresu jesienno-zimowego w roku 2019. Następstwem łagodnych warunków atmosferycznych była mniejsza emisja zanieczyszczeń pyłowych z sektora komunalno-

bytowego, która jest szczególnie odpowiedzialna za wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀.

11. Słownik skrótów i terminów użytych w opracowaniu

Skróty nazw aktów prawnych

ustawa - Prawo ochrony środowiska lub **ustawa - Poś** lub **Ustawa** – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska - (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.)

rozporządzenie MŚ - rozporządzenie Ministra Środowiska

rozporządzenie MŚ w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2018 r. poz. 1119)

rozporządzenie MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931)

rozporządzenie MŚ w sprawie stref - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 poz. 914)

rozporządzenie MŚ w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (*dla pyłu PM_{2,5}*) (Dz. U. z 2012 r. poz. 1029)

rozporządzenie MŚ w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. 2018 r. poz. 1120)

dyrektywa 2008/50/WE - dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L. 152 z 11.06.2008, str.1)

dyrektywa 2004/107/WE - dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3)

Inne skróty i terminy

- **OR** – roczna ocena jakości powietrza w strefach, wykonywana co roku zgodnie z artykułem 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska
- **OP** – ocena pięcioletnia, wykonywana zgodnie z artykułem 88 ustawy - Prawo ochrony środowiska na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza w strefie
- **POP** – program ochrony powietrza przygotowywany zgodnie z artykułem 91 ustawy - Prawo ochrony środowiska, mający na celu osiągnięcie odpowiednich dopuszczalnych i docelowych poziomów substancji w powietrzu w wyznaczonym terminie

Klasy stref:

- **A, C** – klasy stref określone w wyniku rocznej oceny jakości powietrza, klasyfikacja podstawowa (oznaczenia wyjaśnione w tabelach 2.1 i 2.4)
- **A1, C1** – dodatkowe klasy stref dla pyłu PM_{2,5} określone w oparciu o poziom dopuszczalny dla fazy II (oznaczenia wyjaśnione w tabeli 2.2)
- **D1, D2** – dodatkowe klasy stref dla ozonu, określone w oparciu o poziom celu długoterminowego (oznaczenia wyjaśnione w tabelach 2.3 i 2.5)

Oznaczenia grup metod wykorzystywanych w ocenie rocznej do określenia klasy strefy

- **PO** - pomiary, których wyniki można uznać za wystarczającą podstawę oceny klasy strefy
- **MO** - wyniki matematycznego modelowania rozkładów stężeń
- **ME** - pozostałe metody (inne)

Wartości kryterialne stężeń zanieczyszczeń powietrza:

- **PD** - poziom dopuszczalny określony dla stężeń substancji w powietrzu
- **PDc** - poziom docelowy określony dla stężeń substancji w powietrzu
- **PDt** - poziom celu długoterminowego określony dla stężeń ozonu w powietrzu

Parametry statystyczne dotyczące stężeń:

- **S1** - stężenie 1-godzinne zanieczyszczenia
- **S8** - stężenie 8-godzinne (średnia krocząca, obliczana na podstawie stężeń 1-godz.), określone dla tlenku węgla i ozonu

- **S8max** – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.
- **S8max_d** – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania.
- **S24** stężenie średnie dobowe zanieczyszczenia
- **Sa** - stężenie średnie roczne zanieczyszczenia
- **Sw** - stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.
- **Smax** najwyższa wartość stężenia o rozważanym czasie uśredniania w roku
- **36 maks. (S24)** – trzydziesta szоста wartość w uporządkowanym nierosnąco ciągu wyników pomiarów stężeń 24-godz. PM10 z okresu roku (tzw. trzydzieste szoste maksimum)
- **4 maks. (S24)** – czwarta wartość w uporządkowanym nierosnąco ciągu wyników pomiarów stężeń 24-godz. SO₂ z okresu roku (tzw. czwarte maksimum)
- **19 maks. (S1)** – dziewiętnasta wartość w uporządkowanym nierosnąco ciągu wyników pomiarów stężeń 1-godz. NO₂ z okresu roku (tzw. dziewiętnaste maksimum)
- **25 maks. (S1)** – dwudziesta piąta wartość w uporządkowanym nierosnąco ciągu wyników pomiarów stężeń 1-godz. SO₂ z okresu roku (tzw. dwudzieste piąte maksimum)
- **L>350 (S1)** – liczba godzin ze stężeniem średnim 1-godzinnym większym od 350 µg/m³
- **L>125 (S24)** – liczba dni ze stężeniem średnim 24-godzinnym większym od 125 µg/m³
- **SXY.Z** - percentyl na poziomie XY.Z% z serii pomiarów o określonym czasie uśredniania wyników – jest to wartość stężenia o określonym czasie uśredniania, której nie przekracza XY.Z% wyników pomiarów o tym czasie uśredniania w serii rocznej (np. percentyl S90.4 ze stężeń dobowych oznacza wartość stężenia 24godzinnego, której nie przekracza 90.4% wyników pomiarów dobowych w serii rocznej)
- **AOT40** - wskaźnik określający zanieczyszczenie powietrza ozonem, obliczany dla okresu maj-lipiec jako suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³
- **AOT40_{5L}** – wartość AOT40 uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Załącznik 1.

Zestawienie sytuacji przekroczeń w województwie w 2019 roku

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie: **B(a)P**, Typ normy: **poziom docelowy**

Kod strefy	Nazwa strefy	Czas uśredniania (parametr)	Kod sytuacji przekroczenia	Nazwa obszaru przekroczenia	Opis obszaru przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km2]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Główna przyczyna przekroczenia
PL3203	strefa zachodniopomorska	Średnia roczna	SYT_2019_ZP_W1_PL3203_BaP(PM10)_OZ_PDC_Śr.roczna_1	strefa zachodniopomorska	Strefa zachodniopomorska - większe miejscowości województwa, najczęściej stolice powiatów lub gmin.	292,0	363 913	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Zanieczyszczenie: **O3**, Typ normy: **poziom celu długoterminowego**

Kod strefy	Nazwa strefy	Czas uśredniania (parametr)	Kod sytuacji przekroczenia	Nazwa obszaru przekroczenia	Opis obszaru przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km2]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Główna przyczyna przekroczenia
PL3201	Aglomeracja Szczecińska	Śr. 8-godz.	SYT_2019_ZP_W1_PL3201_O3_OZ_PCDT_Dni_przekr_1	miasto Szczecin		301,0	402 067	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu
PL3202	miasto Koszalin	Śr. 8-godz.	SYT_2019_ZP_W1_PL3202_O3_OZ_PCDT_Dni_przekr_1	miasto Koszalin	obszar całego miasta	98,0	107 225	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu
PL3203	strefa zachodniopomorska	Śr. 8-godz.	SYT_2019_ZP_W1_PL3203_O3_OZ_PCDT_Dni_przekr_1	strefa zachodniopomorska	obszar prawie całej strefy zachodniopomorskiej	21 776,0	1 164 824	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu

Ocena pod kątem ochrony roślin

Zanieczyszczenie: O3, Typ normy: poziom celu długoterminowego

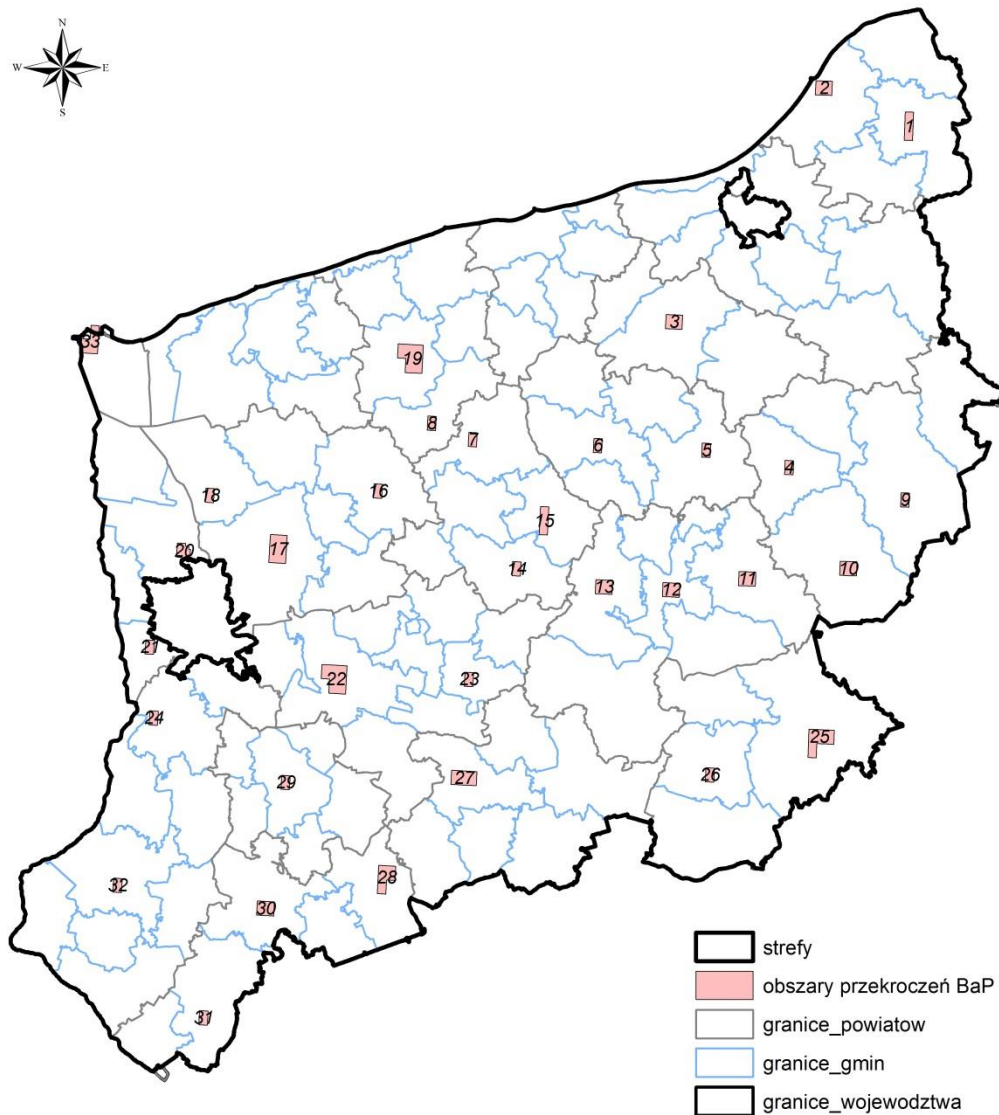
Kod strefy	Nazwa strefy	Czas uśredniania (parametr)	Kod sytuacji	Nazwa obszaru przekroczenia	Opis obszaru przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km2]	Główna przyczyna przekroczenia
PL3203	strefa zachodniopomorska	AOT40	SYT_2019_ZP_W1_PL3203_O3_OR_PCDT_AOT40-R_1	strefa zachodniopomorska	obszar prawie całej strefy	21 145,0	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu

Zestawienie gmin na obszarze których wystąpiło przekroczenie

Cel ochrony	Wskaźnik	Typ normy	Kod strefy	Nazwa strefy	Czas uśredniania (parametr)	Gminy, na obszarze których wystąpiło przekroczenie
OR - Ochrona Roślin	O3	Poziom celu długoterminowego	PL3203	strefa zachodniopomorska	AOT40	Banie; Barlinek; Barwice; Białogard; Białe Bórze; Bielice; Bierzwnik; Biesiekierz; Bobolice; Boleszkowice; Borne Sulinowo; Brojce; Brzeżno; Będzino; Cedynia; Chociwel; Chojna; Choszczno; Czaplinek; Człopa; Dobra; Dobra (Szczecińska; Dobrzany; Dolice; Drawno; Drawsko Pomorskie; Dygowo; Dziwnów; Dębno; Golczewo; Goleniów; Gościno; Gryfice; Gryfino; Grzmiąca; Ińsko; Kalisz Pomorski; Kamień Pomorski Karlino; Karnice; Kobylanka; Kozielice; Kołbaskowo; Kołobrzeg; Krzęcin; Lipiany; Malechowo; Manowo; Marianowo; Maszewo; Mielno;; Mieszkowice; Mirosławiec; Międzyzdroje; Moryń; Myślibórz; Nowe Warpno; Nowogard; Nowogródek Pomorski; Osina; Ostrowice; Pełczyce; Polanów; Police; Postomino; Połczyn-Zdrój; Przelewice; Przybiernów; Pyrzyce; Płoty; Radowo Małe; Recz; Resko; Rewal; Rymań; Rąbino; Sianów; Siemysł; Stara Dąbrowa; Stare Czarnowo; Stargard Szczeciński; Stepnica; Suchań; Szczecinek; Sławno; Sławoborze; Trzcińsko-Zdrój; Trzebiatów; Tuczno; Tychowo; Ustronie Morskie; Warnice; Wałcz; Widuchowa; Wierzchow; Wolin; Węgorzyno; Złocieniec; Świdwin; Świerzno; Świeszyno; Świnoujście; Łobez.
OZ – Ochrona Zdrowia	BaP(PM10)	Poziom docelowy	PL3203	strefa zachodniopomorska	Średnia roczna	Barlinek; Barwice; Białogard; Borne Sulinowo; Chojna; Choszczno; Czaplinek; Darłowo; Dobrzany; Drawsko Pomorskie; Dębno; Goleniów; Gryfice; Gryfino; Kołbaskowo; Myślibórz; Nowogard; Police; Połczyn-Zdrój; Pyrzyce; Płoty; Resko; Stargard Szczeciński; Stepnica; Szczecinek; Sławno; Tuczno; Wałcz; Węgorzyno; Złocieniec; Świdwin; Świnoujście; Łobez.
	O3	Poziom celu długoterminowego	PL3201	Aglomeracja Szczecińska	Śr. 8-godz.	Szczecin

			PL3202	miasto Koszalin	Śr. 8-godz.	Koszalin
			PL3203	strefa zachodniopomorska	Śr. 8-godz.	Banie; Barlinek; Barwice; Białogard; Biały Bór; Bielice; Bierzwnik; Biesiekierz; Bobolice;; Boleszkowice; Borne Sulinowo; Brojce; Brzeżno; Będzino; Cedynia; Chociwel; Chojna; Choszczno; Czaplinek; Człopa; Darłowo; Dobra; Dobra (Szczecińska); Dobrzany; Dolice; Drawno; Drawsko Pomorskie; Dygowo; Dziwnów; Dębno; Golczewo; Goleniów; Gościno; Gryfice; Gryfino; Grzmiąca; Ińsko; Kalisz Pomorski; Kamień Pomorski; Karlino; Karnice; Kobyłanka; Kozielice; Kołbaskowo; Kołobrzeg; Krzęcin; Lipiany; Malechowo; Manowo; Marianowo; Maszewo; Mielno; Mieszkowice; Mirosławiec; Międzyzdroje; Moryń; Myślibórz; Nowe Warpno; Nowogard; Nowogródek Pomorski; Osina; Ostrowice; Pełczyce; Polanów; Police; Postomino; Połczyn-Zdrój; Przelewice; Przybiernów; Pyrzyce; Płoty; Radowo Małe; Recz; Resko; Resko; Rewal; Rymań; Rąbino; Sianów; Siemysł; Stara Dąbrowa; Stare Czarnowo; Stargard Szczeciński; Stepnica; Suchań; Szczecinek; Sławno; Sławoborze; Trzcińsko-Zdrój; Trzebiatów; Tuczno; Tychowo; Ustronie Morskie; Warnice; Wałcz; Widuchowa; Wierzchowo; Wolin; Węgorzyno; Złocieniec; Świdwin; Świeszyno; Świnoujście; Łobez.

Rysunek 1. Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku

Zestawienie informacji dotyczących oszacowanej powierzchni podobszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w 2019 roku na obszarze województwa zachodniopomorskiego

Strefa	Nr podobszaru	Miejscowość /Gmina	Powierzchnia [km2]	Oszacowana liczba mieszkańców obszarów przekroczeń w strefie
Strefa zachodniopomorska PL3203	1	Sławno	9,0	363 913
	2	Darłowo	9,0	
	3	Białogard	9,0	
	4	Barwice	5,0	
	5	Połczyn- Zdrój	5,0	
	6	Świdwin	5,0	
	7	Resko	5,0	
	8	Ploty	5,0	
	9	Szczecinek	5,0	
	10	Borne Sulinowo	9,0	
	11	Czaplinek	9,0	
	12	Złocieniec	9,0	
	13	Drawsko Pomorskie	9,0	
	14	Węgorzyno	5,0	
	15	Łobez	9,0	
	16	Nowogard	5,0	
	17	Goleniów	18,0	
	18	Stepnica	5,0	
	19	Gryfice	23,0	
	20	Police	6,0	
	21	Kołbaskowo	5,0	
	22	Stargard	23,0	
	23	Dobrzany	5,0	
	24	Gryfino	5,0	
	25	Walcz	19,0	
	26	Tuczno	5,0	
	27	Choszczno	14,0	
	28	Barlinek	14,0	
	29	Pyrzyce	5,0	
	30	Myślibórz	9,0	
	31	Dębno	5,0	
	32	Chojna	5,0	
	33	Świnoujście	14,0	